

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Horoszkóp.

Budapest, november 24.

(v.) Sohasem volt könnyebb mesterség a politikai időjósítás, mint mostanában. A fürgetegek kínos korszakát Széll Kálmán kormányrajutása óta a csöndes, szelíd parlamenti béke váltotta fel. A politikai szenvedelmek szilaj háborgása megszűnt; serény és okos dologtevéssel tölti az időt a törvényhozás. Könnyű hát felállítani a küszöbön levő költségvetési vita horoszkópját. Mindenki érzi, hogy ez a vita nyugodt és rövid lesz. Pedig a mostani országgyűlés utolsó költségvetését tárgyalják. Ilyenkor rendszerint beválik a parlamenten, amit a tengerszemekről tart a nép fantáziája. Mikor a tengerszem tükre fodrot vet, azt mondja a nép, hogy viharra készül a távol tenger. Az utolsó költségvetés tárgyalásakor is már előre szoktak jelentkezni a választási viharzások a parlamenti vitában. És most mégis békés, enyhe budgetvitát jósol mindenki. S érzik mindenfek, hogy ez a jóslat teljesülni is fog.

Érdemes ennél a tünetnél egy pillanatra megállapodni, mert igen érdekes következtetésekre jutunk a vizsgálatából. Széll Kálmán kormányzata kétségtelenül a legmozgalmasabb az alkotmányosság helyreállítására óta. Mások három-négy esztendőnkint merült fel egy-egy kínos vagy kényes kérdés, amely alkalmas volt arra, hogy felizgassa a közvéleményt s megbolygassa a közélet súlyegyenét. Ám Széll Kálmán kormányra jutása óta szakadatlan sorban váltják fel egymást az ilyen természetű kérdések. Valósággal úgy van, hogy két esztendő óta egymás kezébe adják a kilincset a veszedelmes színű incidensek. A Bánffy-kabinet bukása után helyre kellett állítani nem csupán a parlament fizikai munkaképességét, hanem azt is, ami tartósságát egyedül biztosíthatja: a pártharcnak

lojalitását. Mialatt ez a munka folyt, meg kellett alkotni a szabadelvű párt belső egységét, előbb csökkentve, majd fokozatosan megszüntetve az egységű került elemek kölcsönös bizalmatlankodását s az ebből természetesen fakadó apró surlódásokat, paralizálva az emlékek bontó hatását s az új pártalakulás alapjául szolgáló elvazonosságól kiváltva a többség kollektív lelkének harmóniáját. Ezenközben jött a közelmúlt politikai réme, amelynek láttára iszonyat fogta el a Bánffy-korszakot: jött a kvótaemelítés. Alig hogy közmeignyugvára oldta meg ezt a kérdést is az őszinteség diplomáciájában jeleskedő Széll Kálmán, felbukkant a jelen — hier — ide-kérdés. Tapintatosan s a nemzeti érzés sérelme nélkül intéződtt el ez is. De nyomon követte egy új baj: a brassói gimnázium szubvenciójának nemzetközi kényességű ügye. Ebben isközmegelégedésre talált meg a helyes elintézés módját a miniszterelnök államművészete és közjogi lelkiismerete. Aztán a Ferenc Ferdinánd főherceg házasságára került a sor: valamennyinél fontosabb és kényesebb ügy, amelynek szerencsés, ügyes, jól átfontolt s kifogástalanul megkiszállt elintézése a korona elismerését s a nemzet megnyugvását érdemelte ki, sőt mondhatni, hogy királyunk őfelségét s a magyar nemzetet a kölcsönös szeretet újabb kapcsával fűzte egymáshoz. És jött végül a bosnyák vasutak dolga, amely miatt Ausztriában valóságos lázítás folyt a magyar érdek ellen s komoly konfliktus fenyegetett az osztrák és a magyar kormány között; s ebben a dologban is siker koronázta a miniszterelnök törekvését, amely oda irányult, hogy a két állam ellentétes érdekei Magyarország lényeges sérelme nélkül találják meg méltányos kiegyenlítésüket. Nem felejtettük ki ebből a sorozatból, hanem szántszándékkal hagytuk a legvégére azt az esetet, amely kaliberénél fogva valóságos katasztrófa volt: az egész kiegye-

zési műnek az ischli klauzula kihagyása miatt fenyegető megbillenését. A Széll Kálmán kormányzatának mézesheiteiben szakadt az országra ez a baj. A Thun-kabinet a klauzula elmaradásának címén egyszerűen új kiegyezési alkut követelt az egész vonalon. Komoly válság küszöbére sodródott ezzel a monarchia. De Széll Kálmán államférfiúi mesterfogása nemcsak épen hozta ki a bonyodalomból a kiegyezést, hanem meg is szerezte két nagy vívmánnyal: az autonóm vámtarifa revíziójával s az összes lejáratí határidők egyéségesítésével.

Visszatekintve erre a tekintélyes sorozatra a részint veszedelmes, részint tövises kérdéseknek, szinte libabört érzünk végigfutni a hátunkon. Mennyi baj rövid két éven belül. És mind e bajt milyen szerencsésen háritotta el a kormányelnöknek erős és ügyes keze. A közvélemény és a parlament nyugodtságán nincs mit csodálni, hiszen hatalmas traininget kapott mind a kettő a rendületlen higgadságra és a szilárd bizalomra. Ennek a higgadságnak és bizalomnak a jegyében fog állni a küszöbön levő költségvetési vita. Az indulatoknak nem akad dolguk, az aggodások visszavonultak s a megisztult csöndes légkörben hasznos és békés munkára készülődik a törvényhozás. Jól van ez így. Különösen jól most, a választások küszöbén. A parlamenti béke lehetővé teszi a pártok sztratégiai felvonulását, elvi álláspontjaiknak objektív kifejtését, igazsáknak nemes és lojalis küzdelemben való őszemérését. Fontos és szükséges, hogy mennél élesebben rajzolódjanak meg a különböző pártok konturjai s hogy ebben az utolsó költségvetési vitában a nemzet alapos tájékozódást kapjon az egyes politikai táborok törekvéseinek tartalma s eszméiknek mi-benléte felől. Viharzás közben a tájékoztatásnak ezt a munkáját meghusítja az indulatok csapkodása, az izgatott hullámjárás. Enyhe

T Á R C A.

Péterke a halálos ágyon.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Molnár Ferenc.

PÉTERKE, öt éves.
JÁNOS, hat éves.

(Alkonyodó téli nap. Péterke az ágyában fekszik, a tudóvészerek utolsó pirosságával az arcán. Az apja és az anyja épp az imént ment ki a szobából az orvossal, aki hosszasan vizsgálta meg Péterkét. Ez nagyon kifárasztotta, s most bágyadtan nyugszik a vánkósán, s a menyézet tapétáját nézi. A másik szobából halk beszéd halatszik be. Folyton az orvos beszél. Így telik el öt perc. Aztán halkan kinyílik a másik ajtó, s János bedugja rajta a fejét.)

János: Péterke!

Péterke: Te vagy az, János? Gyere be.

János (az ágyhoz megy. Halkan): Te, Péterke, tudod mit mondott az orvos? Az orvos azt mondta, hogy meg fogsz halni.

Péterke: Isten bizony?

János: Becsület istenemre mondom. Azt mondta, hogy meg fogsz halni. Te, Péterke, add nekem azt a gömbölyű rézt, amit ki lehet srófolni.

Péterke: Azt nem adhatom. A szájharmónikát nekem adom.

János: Miért nem adhatod? Ha meghalsz, ugyis mindegy neked.

Péterke: Mégse adhatom, mert az kell. (Egy kis gondolkodás után.) En nem is fogok meghalni.

János (aki a gömbölyű „rézt” akarja): De ha mondom. Eppen most mondta az orvos és a mamád sirt.

Péterke: A mamám sirt?

János: Persze, hogy sirt. A papád is sirt, csak az orvos nem sirt. Add nekem a rézt. Ugyis találd.

Péterke: Azért mert találd, éppen úgy az enyém. (Nyugodtan): Mi az: meghalni, János?

János: En csak úgy gondolom, hogy mi az. (Büszkén): Nekem a múlt évben meghalt a nagy-papám.

Péterke: Mondd el.

János: De az más, mert a nagy-papám már nagyon öreg volt. Nem tudott járni, úgy tolták egy széken, amin kerék volt, le lehetett srófolni mind a két kereket.

Péterke: Es lába is volt a székeknek?

János: Lába is volt, meg kereke is volt. Ha a kereket lesrófolták, a lábán állt.

(Kis szünet).

Péterke: Drága lehet egy ilyen szék.

János: Aztán ágyba feküdt a nagy-papám és mindennap tanárok jöttek hozzá. De csak a mama sirt.

Péterke: A papád nem?

János: Nem. (Okosan): Csak a mamámnak volt az apja.

Péterke: És aztán?

János: És aztán éjjel, amikor mink aludtunk, meghalt. A temető-kocsiba négy ló volt fogva. De előbb beletették a koporsóba és gyertyákat gyújtottak. Hat gyertya volt, olyan hosszú, amelyet még sohasem láttam és mégse volt elég világos. Nem tudom, mért nem gyújtották meg a gázot.

Péterke: Nálatok gáz van? Nálunk villamos.

János: És hordárok hoztak koszorukat. Minden koszorúnál sirt a mama. A papa pénzt adott a hordárnak mindig.

Péterke: Mennyit adott neki?

János: Nem tudom, huszat talán, vagy har-

mincat. Az én papámnak több pénze van, mint a te papádnak.

Péterke: (a körmét a felső fogsora alá illeszti és pattant vele egyet.) Ezt.

János: Nagyszerű, mennyi pénze van a te papádnak? Az én papám kereskedelmi utazó, annak mindig utazni kell, azt hiszed, ingyen lehet menni a vasuton? A te papád ügyvéd, az mindig otthon marad.

(Kis szünet.)

Péterke: És aztán mit csináltak a nagy-papáddal?

János: Beletették a kocsiba.

Péterke: Te sirtál?

János: Én nem. A mama sirt és mindig azt mondta: „Nőzd, János, itt viszik a nagy-papát, a drága jó nagy-papuskát, kiviszik a temetőbe.” De a papa nem hagyta beszélni, elhuzta. A kapu alatt csupa koldusok álltak és a papa nekem is adott pénzt, hogy adjam nekik.

Péterke: Nekik adtad?

János: Igen. Azt hiszed, meg szabad tartani?

Péterke: Egy se maradt?

János: Nem maradt egy se. Aztán beleültünk egy kocsiba és egész délután mentünk. A temető nagyon messze van innen, egész a vasutnál.

Péterke: Be is mentél?

János: Igen. A lovaknak a fején nagy toll volt. Bele volt szurva a fejükbe.

Péterke (felül az ágyban): Az nem lehet, attól megdöglene.

Péterke: Mit beszélés, te még sohasem láttál temetést. Olyan toll volt, mint a huszároknak, de fekete és nagyobb. Egyenesen állt fölfelé.

Péterke: Az nem lehet, hogy bele volt szurva.

ldő kell ahhoz, hogy a parlament egyes árnálai öszintén és kimerítően valljanak színt a közvélemény előtt. Erkölcösköben tiszta választásokról a kuriai bíráskodás gondoskodik; de azt a nagy vívmányt, hogy ezuttal teljesen tisztázott évi álláspontokkal indulnak a pártok a választási küzdelemben, Széll Kálmán legszebb politikai sikerül üdvözlö az egész közvélemény.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, november 24.

Major Ferenc és Barta Ödön felszólalásaival indult a mai tanácskozás és Darányi Ignác földmívelési miniszter nagy beszédével az általános vita végre bezárult.

Jelentős vitázó beszéd volt a földmívelési miniszteré. Tájékoztató részében világos, polemikus vonatkozásaiban elmés, a jövőre szóló programjában pedig rendkívüli fontosságú volt az egész Ház osztatlan figyelmé mellett a tulnyomó többségnek lelkes élénzésre jutalmazta érte Darányi Ignácot. Külső hatásra persze a polemikus részeknek kell a pálmát nyújtani, de az ország érdeklődését kétségtelenül az a program fogja lekötni, melyben a tervezett új csatornák sorozatát állította össze a miniszter. Mert ez hatalmas program, sok milliónyi költséget s rengeteg munkát igénylő, de a magyar Alföldnek igazán új születését fogja jelenteni, ha megvalósul. És meg fog valósulni. A miniszter tehát, midőn szerencsés felszólalásának végén még önérettel tiltakozott az ellen, hogy a javaslat ötletéből is szembeállítsák a kis embert a nagybirtokot, joggal mondhatta a következő karakterisztikus szavakat:

— Nem a nagybirtok törvénye ez, hanem a magyar Alföld törvénye. Azé az Alföldé, mely a függetlenség pártot idekötötte s melynek képviselői most mégis kifogásolják a javaslatot.

Taps, éljenzés, öt pernyi szünet: a nagy parlamenti diadalok minden jele kijárt Darányi beszéde után. S néhány személyes kérdésben történt felszólalás után a t. Ház általánosságban egyhangúlag megszavazta a javaslatot.

A részletes vita, melynek még hétfőn is folytatása lesz, Hieronymi Károly érdekes beszédével kezdődött s hogy ez a beszéd milyen erős volt, bizonyította az a parázs vita, melyet provokált. Major Ferenc és Papp Elek reflektáltak Hieronymi fejtegetéseire s később Kossuth Ferenc is, de Hieronymi könnyen és szerencsével védelmezte meg a maga álláspontját. A többség pedig szívesen helyeselte ezt az álláspontot.

János: De. Mindig mozgatták a fejüket, mert fájt nekik. Nem volt egészen beszúrva, csak egy kicsit, hogy éppen megálljon.

Péterke: És ott mit csináltak a nagypapáddal?

János: Én a lovakat néztem, a kocsisnak fekete katonaruhája volt.

Péterke (érdeklődve): Volt ustora?

János: Persze, hogy volt. Ilyen hosszú volt, mint innen a szekrényig. De nem ütötte vele a lovakat. En csak azt láttam, hogy a koporsót leeresztették a sirba. Azt nehéz ázni, egészen mély. Aztán rátették a földet.

Péterke: És aztán?

János: Aztán nagyon esett az eső és nekem be kellett ülnöm a kocsiba. Többet nem láttam.

Péterke: Hisz akkor vizes lett a nagypapád...

János: Nem lehetett vizes, mert benne volt a koporsóban.

Péterke: Miből van a koporsó?

János: Rézből. Add nekem a gömbölyű rézt.

Péterke: Most juszt se adom. Ha nem kérted volna, odaadtam volna.

János: Hát nem kérem.

Péterke: Most még juszt se adom. Hagyjál békében avval a rézzel, mondtam, hogy az kell. A nagypapád is elajándékozta a holmiját, amikor meghalt?

János: Nem. De amikor visszajöttünk a temetőből, Tódor bácsi zsebbedugta az aranyóráját, hogy legyen valami emlékül tőle. A gyűrűjét egy ur vitte el, ezek Kolozsvárról győttek a temetésre.

Péterke: És aztán mi volt?

A képviselőház ülése november 24-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.
Jegyzők: Molnár Antal, Nyegre László, Lukács Gyula.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Hegedűs Sándor, Darányi Ignác, Pósz Sándor, Cseh Ervin.

Az előző a tegnapi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után bemutatja Rimaszombat rendezett tanácsú város tisztikarának fizetésjavítás iránt beadott kérvényét.

A Ház kiadja a kérvényi bizottságnak.

A vasárnapi munkaszünet.

Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszter befejezte az ipari munka vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XLII. t.-c. 3. §-a alapján 1892. évi március 5-én kiadott rendelet határozmányainak kiegészítése tárgyában kiadott rendeletéről szóló jelentését s kéri azt előzetes tárgyalás és jelentéstétel végett a közgazdasági bizottsághoz utasítani.

A Ház ilyen értelemben határoz.

(Az öntöző-csatornák.)

Major Ferenc iparkodik beszédében az eltérő nézetek között a középutat keresni. A javaslat valóban hiányt pótol, bár hézagai is vannak s örömmel üdvözlö. Polemizál ezután Komjáthyval és Hieronymi-vel, akik, szerinte, ebben a kérdésben a szélsőségekbe mennek. Felpanaszolja, hogy a csatornaépítést, vízszabályozást eddig általában nem a közérdek irányította, hanem egyeseknek a magánérdeke. A közvélemény már nagyon bizalmatlan a vízszabályozás társulatokkal szemben s a kormánynak éles szemmel kell őrködni, hogy a közérdek esorbát ne szenvedjen. A javaslatot különben el fogadja.

Barta Ödön: Sulvos aggyálva vannak a törvényjavaslattal szemben. Hieronymi Károly, mint szakember szól ehhez a kérdéshez, de ő ismer más szakembereket is, akik pedig homlokegyenest ellenkező nézetet vannak. A kartelek megrendezéséről fogja majd Hieronyminek a véleményét kikérni, nem itt. Kérdi, hogy a társulat miből teremti elő a szükséges pénzt, mert 400.000 forintnál alig kaphat nagyobb kölcsönt, holott az ő számlítása szerint 2.400.000 koronára volna szükség. Vagy talán a kis emberek pénzéből akarják a művet létesíteni és fenntartani? A törvényjavaslat sérti az egyéni szabadságot is akkor, amikor kimondja, hogy ha valamely község kétharmada kívánja az öntöző-csatornát, a kisebbségnek ehhez föltétlenül hozzá kell járulnia, akár van ez érdekében, akár nincs. Igaz, hogy pörös uton ebben az esetben kereshetni igazságot; de hát melyik tizholdas gazda indít majd a saját költségére ilyen költéses és nagy apparátussal járó pört? Nagy hibája a törvényjavaslattal az is, hogy kétes esetekre az államtól jelöli ki hivatottnak a bíráskodásra. Ismeri ezt az eljárást az ármentesítésekben, a regálemegváltásokból. A miniszternek csak egy lelkismerete lehet. Volt itt szó a társulati autonómiairól? Micsoda autonómia státuál ez a törvényjavaslat? Olyat amelyet a kormánybiztos képvisel. Ilyen autonómiát a függetlenség párt el nem fogadhat. Kéri a minisztert, rendezze a telexkönyvi bejegyzések ügyét s kéri a Házat, adja vissza a javaslatot átdolgozás végett a miniszternek.

(A miniszter beszéde.)

Darányi Ignác földmívelési miniszter: Mj-

János: Aztán semmi se volt már. Kinyitották az ablakot, aztán ként égettek a szobában, ahol a nagypapa feküdt. Ennek olyan erős szaga van, hogy meg lehet fulladni tőle.

Péterke: És aztán?

János: Hát azt hiszed, hogy az mindig tart?

Aztán semmi se volt.

Péterke: És a nagypapád?

János: A nagypapám kint maradt. Ott lesz negyven évig. Az sok. Aki az új temetőben van, az negyven évig van halva.

Péterke: Mért?

János: Én nem tudom, a papám mondta, hogy az új temetőbe kell vinni, ott negyven évig ott hagyják szegényt.

Péterke: És a régiben?

János: Ott hamarabb föltámad. De a papa azt mondta, hogy ott nagyon drága.

Péterke: Az én papám meg tudja azt fizetni. Nekünk a bankban van a pénzünk.

János: Most elmegyek, mert jön a házitanítóm.

(Megáll a szoba közepén és nem meri kérni a gömbölyű rézt. Vár egy ideig és a szoba sarkába nézget, ahol a játékok hevernek. Péterke komoly arccal ül az ágyában, most már egészen kipirult. A szeme nagyon ragyog. A kormét kezdi rágni, erősen gondolkozik valamin.)

Péterke (hosszas csend után): Te, János, én nem hiszem, hogy a lovaknak a fejbe van szúrva az a toll...

előtt áttértek a mondottak cáfolatára és a felvetett aggodalmak eloszlatását megkíséreltem, legyen nekem megengedve, hogy nagyban és egészében vízszabályozásunk jelenlegi állapotát röviden a legfőbb adatokban a tisztelt Házal megismertessem. (Halljuk! Halljuk!) Annál is inkább teszem ezt, mert Hieronymi Károly t. barátom tegnapi nagyérdékű felszólalásában kiemelte azon nagy sikert, amelyet a párisi kiállítás alkalmával a magyar vízszabályozás eredményei elérték és így, azt hiszem, a t. Ház minden tagját érdekelné, hogy tudni, hogy ezen siker számokban kifejezést miképp nyer. (Halljuk! Halljuk!) Van Magyarországon, t. Ház, jelenleg 71 vízrendező-társulat és pedig, ha a rektifikált területet veszem, akkor is 5.516.693 kat. hold területtel. Hogy ezen területről a t. Ház tagjainak fogalma legyen, csak annyit vagyok bátror hozzátenni, hogy ez a terület akkora, mint egész Szász királyság. A töltsékek hossza 5730 kilométert képvisel és — amit, azt hiszem, kevesen gondoltak, hogy így legyen — ezen hosszú töltésvonalból telefonnal már 5059 kilométer van ellátva. Mindnyájan tudjuk, hogy a telefontól mily haszna van, különösen árvíz idején, amikor egy-séges és rögtönös intézkedésre van szükség. (Igaz! Ugy van! jobboldal.) A belvízszabályozás alá vont terület kitesz 1.086.347 kataszteri holdat és belvízi csatorna van már az országban 6206 km. Gösziváltanyunk — ez az utolsó éveknek eredménye és mindenesetre szabályozásunknak hatalmas fejlődését igazolja — van már 116 és minden másodpercben 103.000 liter vizet tudunk eltávolítani.

Ha már most, t. Ház, e számokat vesszük, akkor, azt hiszem, nem azoknak van igazuk, akik kiesinyilőleg nyilatkoztak a vízszabályozás eredményéről, Széchenyi István nagy alkotásáról, hanem azoknak van igazuk, akik úgy, amint azt tette Hieronymi Károly t. képviselő ur és tette Kossuth Ferenc, Papp Elek és Major Ferenc t. képviselő urak is, eismérés-al nyilatkoztak e nagy munkáról, amelyet magyar vízmérnökök önálló alaponok létesítettek. (Igaz! Ugy van!) Ezekkel a munkákkal, t. uraim, egy kis ország hódított meg és nemcsak közgazdasági, nemcsak mezőgazdasági szempontból méltánylandó ez, hanem méltánylandó forgalmi szempontból is, amennyiben sok kilométer töltés utvonallal használtatik, és nagyon méltánylandó közegészségi szempontból is. Aki látta az egész a magyar Alföldet, aki látta a maláriát az egész Alföldön, aki látta, hogy milyen sápadt és vézna kinézésű volt az embereknek, ma pedig az Alföldön maláriát alig találai, aki ezeket méltányolni tudja, és aki tudja, hogy milyen drága nekünk minden emberélet, az lehetetlen, hogy ezen szempontból is ne méltányolja ezen nagy alkotás becseit. (Élénk helyeslés.)

Ha már most, t. Ház, azt látjuk, hogy mikor ármentesítés és belvízszabályozás terén oly eredményeket értünk el, amelyek a maguk nemében egyedül állanak, hogy akkor mindössze 22.000 kat. hold öntözőt terület van és ebből tényleg csak 16.000 kat. hold öntöztetik; akkor, méltóztatásuk megengedni, már a Sybillák utolsó könyvével vagyunk.

Én azt hiszem, hogy egy napot, egy órát sem szabad elmulasztanunk, én azt hiszem, hogy két kézzel kell hozzátartunk ahhoz, hogy az öntözés kérdését is megoldjuk. (Ugy van! a jobb- és baloldal.) Es most, t. képviselőház, engedessék meg nekem az is, hogy általánosságban a hazai csatorna-rendszerre kitérjek (Halljuk! Halljuk!); érte a hajózási csatornákat. Nekünk hajózási csatornánk van kettő: a Ferenc-csatorna, amelynek hossza 230 kilométer, amely 20 millió koronára került; van azután a Béga-csatorna, amely még nincs kész, amelynek hossza 100 kilométer. Megjegyzem, hogy épp most dolgozom azon, hogy Nagybecskerekig 30 kilométernyi hosszúságban a Béga hajózhatóvá tételét biztosítsam, 2 méternyi mélységgel és 1.800.000 korona költséggel. Az érdekesség kívánsága, hogy tovább is, egészen Temesvárig megtörténjék ez a szabályozás; erre azonban fedezetem nincs, mert az már 10 milliót venne igénybe.

Ha pedig azt a kérdést veti fel valaki, hogy melyek a tervezett csatornák, akkor első sorban itt van a Tisza-dunai csatorna, amelyvel mintegy 600 kilométerrel rövidül meg a vizút és közvetlen összeköttetésbe hozhatik a Tiszavölgy a Jávával. Ennek az összköltsége, azt hiszem, 50–60 millió koronán alul alig marad. De ha ezt, amint kívánatos, részben öntözési célokra is fölhasználjuk, nem remélhető, hogy a legkedvezőbb esetben több, mint 30–40.000 katasztrális holdat, a másik cél veszélyeztetése nélkül, öntözni lehessen.

Méltóztatnak tudni, hogy tisztelt barátom, a kereskedelmi miniszter ur foglalkozik ezen csatorna terveinek és előmunkálatainak készítésével és hozzáteszem, teljes egyetértésben t. barátommal, a kereskedelmiügyi miniszter ural, hogy mindketten azt tartjuk, hogy a duna-tisza csatorna után első sorban kell gondolni különösen a boszniai vasutak tekintetében létesült megvezetés folytatás a vukovár-samarci csatornára, amely a Dunát a Szávával köti össze és 400 kilométernyi útrövidítést biztosít. Ennek költsége 15–25 millió koronát vehet igénybe. Öntözésre azonban e csatorna nem alkalmas.

Egy harmadik csatorna, amelyről sokat szólnak: a Vág-óderai csatorna. Erre nézve is, ámbár ezek mind a közelebbi vagy távolabbi jövőnek kérdései, meg kell jegyezmem, hogy azon nagy pénzügyi áldozatoknál fogva, melyeket kíván, nincs kormány, mely e részben határozott és időhöz kötött kötelezettséget vállalhatna; meg kell jegyezmem, hogy mi kötelességünknek tartotuk ezen csatorna előzetes tanulmányozásával is foglalkozni, amelyre azon oldalról különösen

Thaly Kálmán t. képviselő az hívta fel figyelmünket. Ezen csatorna költsége közel 200 millió koronát igényel; tehát egy igen nagy s alig elviselehető összeget. Utóbbra ez a csatorna egyáltalában nem szolgálhat. Dacára annak, hogy messze távolban látszik ezen csatorna kiépítésének lehetősége, mégis szakközvegyeinkkel dolgoztunk, de nem hallgatható el, hogy ezen kérdés megoldását nagyban nehezíti meg az is, hogy ez a csatorna nyolcvan kilométer hosszúságban idegen területen halad.

T. képviselőházi! Ezek általános előrebocsátása után, melyekben lehető rövidséggel, hogy a t. Ház figyelmét ne adataiszszam, kiterjeszkedtem a vízszabályozás főbb adataira, nemkülönben ama csatornákra, melyek részben megépültek, részben napirenden vannak a közönség előtt, méltóztassanak megengedni, hogy mindenképp a legutóbbi szót Barta Ödön t. képviselő urnak érdekes beszédével foglalkozzam.

Azt kérdezi a képviselő ur, mi lesz az eljárás és általában nagyon kíváncsi a végrehajtási rendeletekre. Hát mutasson nekem olyan törvényjavaslatot, amelyvel egyidejűleg a végrehajtási rendeletet is beadják és bemutatják!

Barta Ödön: Az a hiba, hogy nem adják be! **Darányi Ignác földmivélségi miniszter:** Hisz nem tudtam, hogy a t. Ház mit fog határozni; már pedig én csak azt hajthatom végre, amit a törvényhozas határoz. Ez a törvényjavaslat is a bizottságban módosítások ment keresztül; lehet, hogy a Házban is módosítják. En azt fogom rendeltetéleg végrehajtani, amit a t. Ház elhatároz és parancsainak fog.

Barta Ödön: Es mi nem fogjuk tudni! **Darányi Ignác földmivélségi miniszter:** Különben a t. képviselő ur azt mondta, hogy rendeletek kell, hogy meg legyenek a miniszter fejében. Megnyugtathatom, a fejemben megvannak és ha kíváncsi a t. képviselő ur és érdeklő őt e rendeletek irányra, érdeklődését kielégíthetem.

A kirekesztés olyan eljárás szerint fog történni, amely a közönségnek legnagyobb oldalmat, legnagyobb védelmet garantálja. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Mi az?) Kérem, az is jón. Garantálja úgy, hogy első sorban az alispán, másodsorban a közigazgatási bizottság, harmadsorban a miniszter fog határozni, fennmaradván a törvény rendes utja. Azt is mondta a t. képviselő ur, hogy micsoda garancia van ily magánjogi kérdésekben, a miniszter határozatában, az a miniszter micsoda lelkiismeret szerint ítélt, mikor esetleg a magánjogi igény elotentbe jön az államkincstár érdekében? Nos, mutathatók a t. képviselő urnak akár-hány esetét, ahol igazság szerint úgy határozam, hogy százezreket és többet is kell az állam terhére kifizetni ezen határozat folytán.

Barta Ödön: Nem a miniszter urról van szó, hanem a miniszterről általában.

Darányi Ignác földmivélségi miniszter: Méltóztassék meggyőződve lenni, hogy nemcsak én, de remélem, minden miniszter, aki ily magánjogi természetű kérdésekben határozni hivatva van, nem úgy fogja fel a helyzetét, mint egy adminisztratív hatóságét, hanem úgy fogja fel, mint egy bíró, aki tartozik teljesen pártatlannal, sem jobbra, sem balra nem tekintve, eljárni.

Barta Ödön: Láttuk a regálénál! Sirva emlegeti még ma is az országnak a jele!

Darányi Ignác földmivélségi miniszter: Már most azt kérdezi a t. képviselő ur, hogyan tudtam én abba beleegyezni, hogy a fizetési terminusok, január, április, október és december szerint legyenek; nem tudom-e én azt, hogy ezek a terminusok nem kedvezők a gazdaságra? Engedje meg, ezen és az ezzel kapcsolatoson fölvetett kérdéseit a t. képviselő urnak, adórendszerünk kérdéseit. En ezeket a kérdéseket, mint a minisztertanács egyik tagja, köteles figyelemmel kísérem. — mindenkinek szívesen válaszolok, különösen pedig a t. képviselő ur igényeit óhajtanám kielégíteni, de már arra nem vállalkozhatom, hogy egy öntözési törvényjavaslat keretében oldjam meg egész adórendszerünk kérdését és reformját. (Helyeslés a jobboldalon.)

T. Ház! Attérek most a javaslatnak finális részére. (Halljuk! Halljuk!) Ambar egy Lázár György, mint Wancsó Gyula t. képviselő urnak szakszerű beszédekben reflektáltak erre a kérdésre. még sem hagyhatom ezt figyelmen kívül. Molnár Jenő képviselő ur ezt mondja beszédében: Mégis erős dolog, ha ilyen nagy kérdésnél, ilyen nagy célnál, nagy feladatnál, mint amilyen az öntözési kérdés, az állam nem áldoz többet, mint százezer koronát. Gondolom, így méltóztatni mondani s hogy ez a százezer korona annyi, mint semmi. Arra kérem a t. képviselő urat, ne méltóztassék a paragrafusoknak csak első sorát elolvasni, hanem legyen szíves a többi sorokat is elolvasásra méltatni. Mindjárt utána következik...

Molnár Jenő: Háromszázezer korona!

Darányi Ignác földmivélségi miniszter: Ezt nem méltóztatni mondani!

Molnár Jenő: Ez sem olyan sok!

Darányi Ignác földmivélségi miniszter: Ugy-látszik, a t. képviselő urnál 100.000 és 300.000 korona közötti különbség nincsen. De még ha ideig olvasott volna is, még akkor sem olvasott volna elég messze. Még tovább kellett volna olvasni (Helyeslés jobboldal). El kellett volna olvasni a szakasz végét is, amelyben az mondatik, hogy a miniszter fel van jogosítva, hogy ezen háromszázezer koronát járadéknak tekintse, hogy azt ötven évre lekösse és biztosítsa. Mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy nem 100 ezer koronáról, nem 300 ezer koronáról, hanem 6 millió koronáról van szó. (Élénk helyeslés a jobb és baloldalon.) És miu-

tán az állam felerészét viseli a költségeknek, a másik felét pedig az érdekelteknek kell viselni, tehát ezen törvényjavaslatnál 12 millió korona erejéig terjedhető öntözés létesíthetik. Azt hiszem, ezt nagyon kicsinylen nem lehet. (Helyeslés a jobboldalon.)

Azzal a szemrehányással is találkozunk és pedig többek részéről, hogy miért nem az állam vette kezébe a dolgot? Ha egy törvényjavaslatlal jöttem s abban az államan biztosítottam valami új ingerenciát, akkor jöttek a t. képviselő urnak és azt mondták, hogy ez a „Zuviel regieren“. A miniszterek már mindenre ráteszik a kezüket; utóljára már egy pohár vizet sem lehet meginni miniszteri engedély nélkül. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Igaz is! (Derültség jobboldal.) És most jövök egy törvényjavaslatlal, amelyet — igaz — lehetne állami közvettel ingerenciával is megoldani, jövök egy törvényjavaslatlal, amelyben az önségeire helyezem a fősúlyt, amelyben azt mondom, hogy a közvettel jog azokat illesse, akiktől szó van, akiknek bőrére megy a dolog s akkor a t. képviselő urnak velem szemben s az autonómiával szemben állást foglalnak. Igen nehéz e szerint a legjobb akarat mellett is becses kívánságuk szerint cselekedni. (Ugy van! Ugy van! Tetszés a jobboldalon.) En megvaltom, azt tartom, hogy az állam ne csináljon mindent: igenis irányítsa, kezdeményezze az akciót addig, míg azok az érdekeltek mankó nélkül menni nem tudnak. De mihely a támogatást nélkülözhetik, akkor álljon félre az állam és adja az autonómiát, a társadalmi tevékenységnek át a fért. (Helyeslés. Ugy van! Ugy van! jobboldal.) Mert ha sokat akarunk, — pedig sokat kell a mezőgazdaság érdekében alkotni — akkor, méltóztassanak meggyőződve lenni, az államtól mindent nem várhatunk. Az állam kevés ahhoz, akár a költsége nagyságát, akár közeget tekintjük, hogy minden feladatot megoldjon. De hát helyes lett volna talán részvénytársaságokra bízni, üzlet tárgyává tenni ezt a kérdést, akkor, amikor az öntözésnél mindig azokra is kell gondolni, akik később akarnak öntözni; helyes lett volna megengedni azt, hogy az ily részvénytársaságok nyereszékedhessenek azokon, akik később atarnak belépni és öntözni? Azt hiszem, ez helytelen megoldási forma lett volna. Nem volt tehát más hátra, mint azokon az alapokon megindulni, amelyeket a tapasztalás nekünk megjelölt.

Kossuth Ferenc és mások azt fejtették ki, hogy az öntözés és hajózás kérdéseit elváhatlan szoros kapcsolatban vannak és helyesen csak együtt és egyszerre oldandók meg. A külföld példája nem ezt mutatja. Nem mondom, hogy nem kell iparkodni a két érdek egyesítésére. Igenis kell, ebben igaz van minden szónoknak, aki ezt hangsúlyozta; igenis kell ott, ahol lehet, a földet a földérek szelvényeztetése nélkül. A hajózat-esatornánál az első szempont az, hogy az a hajózás érdekét szolgálja, de ha lehet, úgy kell csinálni, hogy az öntözés érdekét is szolgálja. Az öntözés-esatornánál az első szempont, hogy azon feladatot teljesítse, amelyre alkottatott, de ha lehet, össze kell kapcsolni vele a hajózás érdekét is. (Helyeslés jobboldal.)

Attérek gróf Zichy Jenő igen t. képviselő ur nagyérdéki felszólalására. Neki régi nézete az, hogy a hajózás és öntözés kérdéseit csak egyszerre, együtt és egymással elváhatlan kapcsolatban lehet megoldani. De ha már ő, aki annyit tett a közigazdaság terén, ilyen nézettel lép fel a javaslatlalt szemben, engedjék meg a t. Ház tagjai, hogy én egy más ténflura hivatkozzam, egy politikusra, aki Magyarország legkiválóbb politikai alakjai közé tartozik, de aki már ma nincs az élők közt: ő a történet. Mikor azon férfiu, aki a kora ifjúságát és éltének alkonyát a legmagyarabb folyónak és legmagyarabb vidéknek szentelte, megválasztatván a Tisza-völgyi-társulat elnökévé, elmondotta beszédét, hatyudalát, végrendeletét a Tisza-völgynek. akkor úgy nyilatkozott, hogy megcsináltuk az ármentesítést, megcsináltuk a belvízszabályozást, sokat tettünk, de ez mind fölmunka, ha nem jön utána az öntözés. Es gyönyörűen indokolta, hogy miért. Nem lehet szebben indokolni, hogy miért kell éppen az Alföldnek az öntözés és miért éppen a legveszélyesebb az Alföldnek az egzisztenciája öntözés nélkül. Azt mondta, hogy végtelen a termékenysége annak a földnek, amely az Alföldön elterül, de azt a földet ezer és ezer éven át víz járta. Ez a föld a szíves jelleget öltötte fel és ez a föld csak vízzel ér valamit. Ha a vizet elvezetjük, hogy áradásoktól megkíméljük, akkor ha e földet állandóan termékenyvé akarjuk tenni, más alakban vissza kell azt oda vezetni, mert a nélkül boldogulni nem fogunk. Ez a férfiu a megdicsőült gróf Andrassy Gyula volt. Ő nem költötte feltételhez az öntözés kérdését, nem mondta, hogy tegyük ezt ekkor, tegyük ezt akkor, majd ha ez elkészül, majd ha az elkészül, majd ha meg lesz egy egész csatornatervezet Magyarországra, ami évek hosszú sorának munkája. Ismerte az idevált gróf Andrassy Gyula a magyar embert, ismerte annak természetét, tudta, hogy az elodázásra, a halasztásra nagyon sok ember és nagyon sok argumentum van, de az alkotásra, a cselekvésre nagyon kevés. (Ugy van! Ugy van! a középben és jobboldal.)

Ezen reminiscenciák után engedje meg a t. Ház, hogy Komjáthy Béla t. képviselő urra visszatérjek. A t. képviselő ur ez utána az ő barátja, Barta Ödön t. képviselő ur ez alkalommal is, mint minden más alkalommal a kisenberek érdekét (Halljuk! Halljuk!) szembeállítja a nagyoknak érdekével. Komjáthy Béla t. képviselő ur, amint szokta tenni a Házban és bizottságban és mindenhol, ahol szerencsés vagyok

vele találkozhatni és vitákozhatni, mindenütt, léptenyomon úgy akar engem bemutatni, mint aki a nagy emberek, a nagy urak érdekében dolgozom és a kisenberek ügyére elég figyelmet nem vetek.

A t. képviselő ur, úgy látszik, hogy bort iszik és vizet próbálk. Már beszédének egy más részében — igaz, egy más vonatkozásban — azt méltóztatni mondani, hogy a divergális erőket koncentrálni kell, egyesíteni, összpontosítani nem szétlörögcsólni. Gyönyörű mondas, de kérem az alkalmazást is. Azt hiszem, olyan társadalmat, mint a magyar társadalom — a mi kevés számunkat tekintve — széttagolni, azt akár osztályok, akár felekezet, akár a kis- és nagybirtok, akár kis- és nagyipar szerint megbontani, nem helyes dolog. (Igaz! Ugy van! jobboldal.) Ezt a luxust megengedhetik maguknak talán sokkal nagyobb, sokkal gazdagabb nemzetek. Nekünk magyaroknak e részben nagyon vigyázónak, nagyon óvatosnak kell lennünk. En a nagybirtokkal szemben is meggyőződéssemnek mindig kifejezést adok. Hiszen azok a törvények, amelyekkel én a t. Ház elé jöttem, egymásután a nagybirtok megterheltségét képezi. (Igaz! Ugy van! jobboldal és a középben.) Ez iránt tisztában kell lennünk és ezt őszintén meg kell mondanunk. Es amikor a munkásbiztosítással jöttünk, jöttünk a gazdasági osztály érdekében való humanitárius intézkedéssel stb., akkor dacára annak, hogy a viszonyok igen nehezek, mondhatnám válságosak a mezőgazdaság terén is, akkor ki volt az a birtokosok közül akár e Házban, akár a törvényhozas másik házban, aki az ellen felszólt volna (Tetszés jobbról és balról), aki azt mondta volna: ezeket a terheket nem vállaljuk egyszerűen azért, mert ilyen időben a miniszter újabb megterhelésekkel me jöjjön! En azt hiszem, hogy a kis- és nagybirtokot együttesen kell felogni. Mi a rendi különbséget eltűrtük; igen helyesen tettük. El kell törülni, ha annak még valami maradványa van, azt is. De nem szabad eltörülni, hanem vissza kell hozni azt a patriarkális viszonyt, amely a szegény ember, a munkás, a kisbirtokos és a nagyobb birtokos közt uralkodott. (Élénk tetszés és helyeslés a jobboldalon.) Ez a törvényjavaslat is oda müködik, hogy a kis- és nagybirtok közös erővel, vállalva, közös munkára egyesüljön, ennek a törvényjavaslatnak is az célja hogy használjunk a kisenberek és a nagyemberek egyaránt; de intelligenciájánál fogva a vezetést, az irányítást, a nagyobb birtokos vállára tegyük (Helyeslés) és a kisebb birtokos menjen ő utána. (Helyeslés jobboldal.)

Ez a törvényjavaslat volna a nagybirtok érdekében? Méltóztassék visszaemlékezni hogy mikor itt a szociális kérdéseket olyan elevenen tárgyaltuk, mit mondtak itt a Ház minden oldalán?

Arról volt szó, hogyan lehet a szegény emberen segíteni. Es egy volt a véleményem, — most nem beszélék adminisztratív és egyéb intézkedésekről, hanem beszélék a tárcám keretébe tartozó, szorosan mezőgazdasági tervekről — az volt a véleményem a Ház minden oldalán, hogy legelőbb lehet tenni a kisenberek, a munkás érdekében a szörfelújítás és az öntözés által: ha mi a földet termékenyebbé tudjuk tenni, akkor nem fog kivándorolni senki, akkor kétszáz-háromszor annyi magyar ember fog ezen a földön megélni tudni. (Ugy van! Ugy van!)

Azt mondja a t. képviselő ur, hogy ez a nagyuraknak törvénye, egy újabb áldozat, egy újabb intézkedés a nagybirtok érdekében. Hát én megmondom a t. képviselő urnak, hogy ez kinek a törvénye és e részben teljes egyetértésben vagyok megint Papp Elek t. képviselő urral: ez a magyar Alföldnek a törvénye, (Élénk tetszés. Ugy van! a jobb és a baloldalon.) annak az Alföldnek a törvénye, amelyhez önkök oly közel állanak, amely önköket ide küldte a törvényhozasba, hogy alkotmányos jogaikat gyakorolják és ha ez az Alföld törvénye, akkor hozzátesszem, hogy ezen törvényt diktálta a magyar faj szerete és ezen törvényt végre fogja hajtani a magyar faj életvalóságára. Ezért ajánlom a törvényjavaslatot elrogadásra. (Hosszantartó helyeslés, éljenzés és taps. Szököket számosan üdvözlik.)

Elnök: Az ülést öt percre felfüggesztem.

A szünet után Komjáthy Béla személyes kérdésben kér szót. Hivatkozik a bizottsági tárgyalásokra, amelyeknek tárgyalásai során több ízben bebizonyította, hogy az öntözés-esatornák kérdésének megoldását ő mindig őszintén óhajtotta. Ő meggyőződésből szólalt fel s hogy ő bármilyen tekintetel valaha szolgálmi akart volna, mint a saját meggyőződését el nem ismerheti. Megmondta ő már a maga véleményét a saját pártjával szemben is.

Barta Ödön szintén személyes kérdésben szólal fel s visszautasítja a miniszternek az adózási rendszer kapcsán rá vonatkozólag tett megjegyzését. Ő nem Komjáthy után beszélt sem Komjáthy nem neki beszélt, az ő felszólalásai mindig önállóak, most is azok voltak.

Az elnök fölteszi a kérdést, elfogadjá-e a Ház Bartha Ödönnek halasztást kéro indítványát, amely szerint a javaslat visszaadottnak a miniszternek a rendeletek megszövegezése és bemutatása végett.

A Ház mellözi ezt s elrogadja a törvényjavaslatot az általános tárgyalás alapján.

(A részletes tárgyalás.)

A címnél felszólal Hieronymi Károly: Azt tapasztaljuk, hogy bizonyos helyen a jelszavak egész szabályozásunk történetében igen gyakran nagyon sok félreértést, nagyon sok bajt, sőt egyenesen anyagi kint okoznak. Ily jeltelen jelszavak tartaná azt, ha a

MOLL SEIDLITZ PÓR MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ ES SÓ
 feltűnőhatatlan hálszer mindama gyomorhajóknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 1 forintjával.
 Legjobb fájdatomostlapot bedörzsölés, csusz, kősvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban élelmennel szét (plombirt) üvegekben 90 krajczárjával kapható. MOLL készítmény kérendő.

köztudatba elterjedne az a feltevés, hogy a csatornákat olyformán kell építeni, hogy hajzási és öntözési céloknak egyaránt megfeleljenek. Komjáthy Béla az ő beszédében, amelyvel a vitát megindította, annak az eszmének adott kifejezést és ezzel a vitának mintegy irányt adott, mert tegnap Papp Elek és ma Major Ferenc visszatértek erre az eszmére. Első sorban tehát ezzel a kérdéssel foglalkozik. Azt várta volna Papp Elekől, hogy különben igen érdekes beszédében, a vele ellenkező álláspontot argumentumokkal fogja támogatni.

E helyett egy példára hivatkozott, nevezetesen a tisztalók-gyomai csatorna tervére. Meggyőződése szerint éppen a tisztalók-gyomai csatorna tervéről felmerült adatok szolgálnak az ő álláspontjának a megerősítésére. Ezt Albert arról mérnök tervezte, aki a gangosi csatornát építette Indiában. Kiindulási pontja az volt, hogy a Tisza völgye 500.000 holdját öntözze, amire neki a Tisza összes vízmennyiségére lett volna szüksége. Kizárólag öntöző-csatornát tervezett s tervének lényege az volt, hogy Tiszalóknál a Tisza medrébe egy — ha jól emlékszem — másfél méter magas fenékgátat építenek és ennek a fenékgátnak a segítségével a Tisza összes vizét kivessze a csatornába, mert a Tisza összes vízmennyiségére van szükség, hogy 500.000 holdat tényleg öntözni lehessen.

Mi lett volna az eredmény, ha létesítették volna ezt a csatornát? Elvitték volna a Tisza vizét egészen a Tisza nem lett volna hajózható, de a tisztalók-gyomai csatorna sem. Ez a példa tehát nem amellett bizonyít, hogy lehet csatornákat építeni, amelyek hajózásra és öntözésre egyaránt szolgálnak. Nem ellensége ő a hajzási csatornáknak. Ellenkezőleg, nagyon mélyen meg van győződve arról, hogy nekünk hajó-csatornára szükségünk van, és pedig abban az irányban, amelyben külkereskedelmünk mozog, t. i. nyugati irányban. Magyarország buza- és egyáltalán terméshozzávalójának az idő szerint legnagyobb mennyisége Csehországra.

Hogy mi eljuthassunk ama eschországi piacokra, a mai vasúti tarifa mellett, körülbelül 1 forint 40 krajcár kell fizetnünk Budapestről Prágába. A mai viszonyok közt, amikor Chikagótól New Yorkig elviszik a búzát 1 forintért, sőt 95 krajcárért az amerikai kikötőkből Liverpoolba és Londonba egy shillingért, jeantartható állapot-e az, hogy mi 1 forint 45 krajcár fizessünk Budapestről Prágáig? Minden krajcár, amelyet a vasúti szállítás által megkariunk, a gazda zsebébe folyik, mert a buza árát ez határozza meg.

Nagyon örülne ha az öntöző-csatornának kérdését egyáltalán lehetne megoldani a hajzási csatornák kérdéssel, illetőleg, ha azok hajzási célokra felhasználhatók lennének. Általánosságban ez a következő okból nem lehet. A hajzó csatornát azon irányban kell építeni, amelyben a mi közlekedési érdekeink vannak és itt nem határozhat a telepítési terv. Ezeket le kell győzni, sokszor nagy nehézséggel is. Ellenben öntöző csatornát mindig csak a telepítési tervhez simulandó lehet építeni, mert hiszen csak ez esetben lehet az öntöző-csatorna vizét a mellette levő területekre kivezetni, ami a célt képezi.

Ha már most a telepítési terv olyanok, hogy azok az azoknak megfelelőleg lehet öntözési csatornát építeni és egyáltalán az irány is megjelöl a közlekedési irányoknak, akkor természetesen lehet csatornát építeni, amely a hajzási és az öntözés céljainak megfelel. De a minthogy ez a legtrikább esetben fog bekövetkezni és a legtrikább esetben áll be az a szerencsés körülmény, hogy a mi fő közlekedési irányunk egyáltalán a telepítési tervhez simulandó lehet építeni, mert hiszen csak ez esetben lehet az öntöző-csatorna vizét a mellette levő területekre kivezetni, ami a célt képezi.

Ha már most a telepítési terv olyanok, hogy azok az azoknak megfelelőleg lehet öntözési csatornát építeni és egyáltalán az irány is megjelöl a közlekedési irányoknak, akkor természetesen lehet csatornát építeni, amely a hajzási és az öntözés céljainak megfelel. De a minthogy ez a legtrikább esetben fog bekövetkezni és a legtrikább esetben áll be az a szerencsés körülmény, hogy a mi fő közlekedési irányunk egyáltalán a telepítési tervhez simulandó lehet építeni, mert hiszen csak ez esetben lehet az öntöző-csatorna vizét a mellette levő területekre kivezetni, ami a célt képezi.

Ha már most a telepítési terv olyanok, hogy azok az azoknak megfelelőleg lehet öntözési csatornát építeni és egyáltalán az irány is megjelöl a közlekedési irányoknak, akkor természetesen lehet csatornát építeni, amely a hajzási és az öntözés céljainak megfelel. De a minthogy ez a legtrikább esetben fog bekövetkezni és a legtrikább esetben áll be az a szerencsés körülmény, hogy a mi fő közlekedési irányunk egyáltalán a telepítési tervhez simulandó lehet építeni, mert hiszen csak ez esetben lehet az öntöző-csatorna vizét a mellette levő területekre kivezetni, ami a célt képezi.

Major Ferenc kijelenti, hogy igenis azt mondta, hogy közepén az igazság, de azt nem úgy értette, mint Hieronymi.

Papp Elek félremagyarázott szavainak értelmét állítja helyre. Tudni akarja azonban mégis, hogy a tisztalók-gyomai csatorna öntöző-csatorna lesz-e, vagy hajzási vagy mind a két célra alkalmas. Mert mikor tervezte, ez utóbbi feltevés uralkodott.

Hieronymi Károly: A tisztalók-gyomai csatorna tervezése a kialakítással sokan voltak, akik azt vitatták, hogy ez a csatorna hajzási célokra is alkalmas lesz. De nagy különbség van a közt, valamint vitainak, valamint terv érdekében és a közt, ha az ember kritikailag megvizsgálja, vajjon ez az állítólagos előny elérhető-e vagy sem? A közt közt lényeges különbség van. De tegyük fel, hogy ez a tisztalók-gyomai csatorna hajzási célokra csakugyan alkalmas lett volna.

Hát érdemes-e milliókat költeni, hogy a Tiszát Tiszalóktól egészen a Körös betorkolásáig a hajzásiára tökéletesen alkalmatlanná tegyék és mellette parallel 30-40 kilométer távolságra csináljanak egy mesterséges csatornát. Erre péntek költéni csakugyan felesleges luxus volna. Azért nem lehet minden utamutomban a két célt összeegyeztetni, mert a közlekedési irányzatok mások és az öntöző-csatornának alkalmazkodnia kell a tervhez.

A tisztalók-gyomai csatorna alkalmas igenis annak a térségnek az öntözésére, de még ha alkalmasa lehetne is a hajzásiára, azon az áron, hogy a Tisza ne legyen hajózható, ez öncél nem lehet. Tessék megelemleni azokat az argumentumokat, amelyeket ő általában foglalt fel a mellett, hogy a két célt csak kivételes, rendkívül kedvező esetekben lehet összeegyeztetni. Ha pedig nem lehet a két célt összeegyeztetni, akkor ne terjesztjük a közvéleményben azt a balfelfogást, hogy egy csapással két legyet lehet egyenlítő, hogy lehet olyan csatornát építeni, amely hajzási és öntözési célokra is szolgálja, mert ezt nem lehet csak egyes kivételes esetekben, egyes hajzási csatornáknak egyes kis részét is lehet öntözésre használni. De ne engedjük, hogy felmerüljön az a balfelfogás, hogy a hajzási és öntözési csatorna egy.

Nálunk ez még azért is veszedelmes, mert a mi törvényeink, a mi egész közigazgatási politikánk szerint a hajzási célok felolása az állam feladata, tehát hajzási csatornákat építeni is az állam feladata. Ne adjunk azoknak, akik saját területekre és saját erejükkel öntöző-csatornákat vonakodnak létesíteni, ürügyet azzal, hogy ezt a csatornát úgy kell építeni, hogy a hajzási is alkalmas legyen, a huzódózásra, mert akkor az állam feladatahoz tartozik ezt a csatornát kiépíteni. Ilyen helytelen jelzések nálunk roppant sok bajt okoznak. Az 1863-iki szárazság után írt broszúrok jelentek meg, melyek kifejezték, hogy miután kivágták az erdőket, nincs eszpadék, el lettek hanyagolva az összes szabályozási munkák, mikor azoknak fejlesztése nagyon szükséges lett volna. A természeti események azonban ezeket a tudósokat nagyon megeleltek. Bekövetkeztek roppant eszpadékok és árvizek és az ország sek, sok millió árán fizettek az 1863 és 1876 között időben történt mulasztásoka.

Kossuth Ferenc kijelenti, hogy a függetlenségi párt csak ott sürgette a két cél egyesítését, tudniillik az öntöző- és hajzási csatorna egyesítését ahol lehetséges.

Az elnök az idő előrehaladott volta miatt a tárgyalás folytatását a hétfő reggel 10 órákor kezdődő ülésre tűzi ki.

Az új bizottságok elnökei és jegyzői.

A képviselőház bizottságai az országgyűlésnek ötödik ülészakára a következőleg alakultak meg:

Gazdasági bizottság: Elnök: a Ház elnöke. Jegyző: Molnár Antal. Igazságügyi bizottság: Elnök: Szilágyi Dezső. Jegyző: Mohay Sándor. Kérvényi bizottság: Elnök: Radozsa János. Jegyző: Molnár Béla. Könyvtári bizottság: Elnök: a Ház elnöke. Jegyző: Lehoczky Antal. Közigazgatási bizottság: Elnök: Gróf Andrássy Tivadar. Jegyző: Rosenberg Gyula. Közigazgatási bizottság: Elnök: Horánszky Nándor. Jegyző: Belicska Béni. Közlekedési bizottság: Elnök: Lukács Béla. Jegyző: Kovács Pál. Közléki bizottság: Elnök: Berzeviczy Albert. Jegyző: Kammerer Ernő. Mentelmi bizottság: Elnök: Chorin Ferenc. Jegyző: Kabós Ferenc. Naplóírói bizottság: Elnök: Vermes Béla. Jegyző: Szóts Pál. Pénzügyi bizottság: Elnök: Falk Miksa. Jegyző: Neményi Ábrus. Számvizsgáló bizottság: Elnök: Légrády Károly. Jegyző: Frédeczy Timót. Védő bizottság: Elnök: Bárd Podmaniczky Frigyes. Jegyző: Münich Aurél. Válogató bizottság: Elnök: Hieronymi Károly. Jegyző: Öry Kálmán. Zivárvánás vizsgáló bizottság: Elnök: Fest Lajos. Jegyző: Benke Gyula. Földmívelési bizottság: Elnök: Bodó Albert. Jegyző: Szily Pongrác. Összefüggelenségi törvény revíziójára kiküldött bizottság: Elnök: Fest Lajos. Jegyző: Rohonyi Gyula.

BELFÖLD.

Három új főrend. A hivatalos lap mai száma közli a három új főrendházi tag kinevezéséről szóló királyi kizárat, amely így szól:

A főrendház szervezetének módosításáról szóló 1875. VII. t. c. 5. §-a alapján, magyar minisztertanácsom előterjesztésére gróf Széchenyi Pál belső titkos tanácsost, Beniczky Ferenc belső titkos tanácsost, és Pest-Plus-Solt Kiskun vármegye és Keeskéméti törvényhatósági joggal felruházott város főispánját, valamint Porinyák Gyula belső titkos tanácsost és nyugalmazott lovassági tábornokot élethossziglan a főrendház tagjaivá kinevezem.

Kelt Budapestben, 1900 évi november hó 21-én.
FERENC JÓZSEF s. k.

Szék Kálmán, s. k.

A fiumei kérdés. Egy idő óta sűrűn járnak a fővárosban fiumei küldöttek, részint azért, hogy informáljanak, részint, hogy informálódjanak. Ezzel kapcsolatban azután mindenféle kombinációk merülnek fel, amelyek a fiumei kérdésnek különböző módok megoldásáról szólnak. A kombinációkra pedig teljességgel nincs sem ok, sem szükség, mert a kormány álláspontja ebben a kérdésben is teljesen világos és határozott. A fiumei ideiglenes állapot megszüntetésének két elengedhetetlen feltétele van. Az egyik az, hogy Fiume vesse magát alá föltétlenül a magyar állam törvényeinek, nevezetesen a közigazgatási bíróságról szóló törvény végrehajtásának. Ha a fiumiek ezzel a törvénnyel szemben való renitenciájukat leszerelték, akkor aztán a kormány dolga lesz, hogy a törvényt a fiumei viszonyokhoz alkalmazva léptesse életbe; erre módot nyújt neki a törvény. De előleges koncesszióról szó nem lehet, csak föltétlen megadásról a fiumiek részéről és a magyar állam tekintélyének s érdekeinek föltétlen érvényesítéséről a kormány részéről. A másik feltétel az, hogy a reprezentanza mondjon le a parlamenti alkotmányról, ne követeljen magának olyan jogot, amely csakis a törvényhozást illeti meg. A törvényeknek Fiumében való életbeléptetésére nézve az 1868. évi 30. törvényeik csak azt szabja meg, hogy Fiume meghallgató; de a meghallgatás módját a kormány szabadon választhatja meg, valamint hogy a meghallgatás föltételében nincs benne a hozzájárulás föltétele. A kormány úgy hallgatja meg a fiumieket, ahogy jónak látja és a meghallgatás után szintén úgy intézkedik, ahogy jónak látja az ország és Fiume érdekében. A fiumiek ne követeljék, hogy a reprezentanza utján történjen a meghallgatás, s még kevésbé azt, hogy a reprezentanza vétőjét a kormány figyelembe vegye. Akkor aztán rendben lesz minden. A községi választást, lehetséges, hogy januárra kitűzék, s ennek a választásnak az eredményétől függ aztán minden. Lehet, hogy ismét autonómista többség kerül ki a választásból, de ez magában véve még nem baj, ha az autonómisták megtalálják a jobbik eszűket. És ez éppenséggel nem lehetetlen. A reprezentanza legutóbbi feloszlása óta sok minden történt Fiumében, ami az autonómisták gondolkodó elemeit is meggyőzhette arról, hogy a nagyralátás és macacszkodás hiábavaló dolog. Ha ez a meggyőződés fog az új képviselőtestületben érvényre jutni, akkor szent a béke. De ha nem, akkor Fiume nagy időre mondjon le a reményéről annak, hogy a kormány kísérletet tegyen autonómizálására. Egyébiránt még most is vannak idefenn a politikai körökben olyan nézetek, amelyek éppen nem tartják sürgősnek a reprezentanza egybeállítását addig, míg nincs biztos kilátás arra, hogy a józan elemek jutnak túlsúlyra.

A pénzügyi bizottság ülése. A képviselőház pénzügyi bizottsága holnap délelőtt 11 órákor a képviselőházban, szokott helyiségében ülést tart. Napirenden lesznek a pénzügyminiszternek több állami beruházás költségeinek fedezéséről, Magyarország és Horvát-Szlavon-Dalmátországek között létrejött pénzügyi egyezmény beikölvezéséről szóló 1889. XL. törvényi hatályának újabb meghosszabbításáról és az 1887. XLV. törvényeik módosításáról szóló törvényjavaslatai.

A soproni szabadelvű párt új elnöke. Gróf Széchenyi Manó volt miniszter ma Sopronba érkezett és a megyei szabadelvű pártnak azt a bizottságot fogadta, mely neki a pártelnökséget felajánlotta. Gróf Széchenyi kijelentette, hogy a pártelnöki tisztelet elfogadja. A párt végrehajtó bizottságának holnap üléseben fogják bejelenteni a párt nézve mindenesetre örvendetes nyilatkozatot.

Az államvasutak fölsége. Az államvasutak igazgatósága november 20-án 851.200 koronát szállított be pénztári fölségeiből a központi állampénztárba, november 21-én pedig 1.150.600 koronát könyveltett el a központi állampénztárnál az osztrák

Szájpadlás nélküli fogak.

Főlslegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula

szpecialista a szájpadlás nélküli műfogak készítésében VI. kerület, Andrássy-út 38. szám.

magyar banknál levő girozámlája javára. Ezzel a két tétellel az év évi pénzüri fölöslegbeszállás 48.633.800 koronát tesz.

A parlamenti beszédek közzététele. A képviselőházi beszédek hiteles és teljes szövegének gyors közrebocsátása s ezzel kapcsolatban a képviselőházi nyomtatványoknak az eddiginél alkalmasabb alakban leendő közrebocsátása tárgyában Perczel Dező, a Ház elnöke, ma délutáni 4 óra szaktanácskozást hívott össze. A tanácskozásra hivatalosak voltak és megjelentek: Széll Kálmán miniszterelnök, Holló Lajos, Kammerer Ernő, Komjáthy Béla, Molnár Antal, Szócs Pál és Vészi József képviselők, Emmich Gusztáv, Lovag Falk Zsigmond, Vadnay Károly, Andor Gyula, Endrődy Sándor, Fenyvessy Adolf, Küfler Béla és Regele János.

Perczel Dező, a képviselőház elnöke a tanácskozást megnyitván, üdvözölte a megjelenteket, kifejtette a tanácskozás tárgyát és célját, bejelentette, hogy azokkal kapcsolatban három beadvány érkezett hozzá, valamint a képviselőházi napló szerkesztőnek az országgyűlési napló kiadására és a napló szerkesztőség újjászervezésére vonatkozó memorandum, továbbá a Budapesti Újságírók Egyesületének az iránt való kérése, hogy az országgyűlési beszédek gyorsírói lejegyzése díjtalanul bocsáttassék a hírlapok rendelkezésére és végül a hivatalos lap bérbevétele tárgyában egy magánvállalkozóknak a belügyminiszterhez intézett s másolatban a Ház elnökségével is közölt beadványa. Felkérte azután a tanácskozmány tagjait a szóban forgó kérdéseket illető nézeteik előadására.

Komjáthy Béla utalva arra, hogy a képviselőházban tartott beszédekből a hírlapok pártállásukhoz képest rövidített, igen gyakran hézagos és hiányos kivonatokat közölnek, ezáltal is bangsulyozza, mint a Ház plénumában és a Ház pénzügyi bizottságában is már megtette, annak szükségessé voltát, hogy az országgyűlési beszédek hű és teljes szövegükben hozassanak a közönség tudomására.

Széll Kálmán miniszterelnök jogosultnak tartja egy a képviselők, mint a közönség szempontjából az a kívánságot, hogy a képviselőházban elhangzott beszédek hiteles és gyorsan közrebocsátassanak és figyelembe veendőnek találja a képviselőházi napló kiadásának mostani alakja ellen több oldalról fölmerült kifogásokat is. Ezekben a kérdésekben ő maga kezdeményezőleg lépett fel a Ház elnökehez intézett átiratában. A maga részéről is kéri a tanácskozmány tagjai idevonatkozó nézeteik előadására, kijelentvén, hogy eme nézetek megfontolása alá vétele után írásban fogja saját véleményét a Ház elnökével közölni.

A megindult eszmecsere folyamán, amelyben főleg Endrődy Sándor, Vészi József, Molnár Antal, Vadnay Károly, Fenyvessy Adolf, Szócs Pál és Holló Lajos vettek részt, tüzetes és beható megvitatásban részvételük az országgyűlési beszédek hiteles és gyors közrebocsátásával, valamint az Országgyűlési Napló kiadásának formájával és módozataival kapcsolatos kérdések. Végül az elnök köszönetet mondott a tanácskozásban résztvevőknek tanúságos felvilágosításukért, kifejezte azt a reménységet, hogy sikerüljön a szóban forgó kérdéseket egy a képviselőházra, mint a nagyközönségre és a nyilvánosságra nézve kielégítő módon megoldani s ezek után a tanácskozmányt berekesztette.

A Kuria és a gabona-érvételek. A gabona-érvételekből eredt perek, főleg pedig az a körülmény, hogy egyes bíróságok ily ügyletekből uszoravétséget konstruáltak, jogi bizonytalanságot teremtettek a gabonakereskedelem terén. A kereskedelmi miniszter felkérte tehát az igazságügyminisztert, hogy e bizonytalanság megszüntetése iránt, amely bizonytalanság nemcsak a kereskedelemre hat károsítólag és fölkübe hátrányosan, hanem a termelői érdekeinek kielégítését is hátráltatja, tegye meg a legelőszorúbbnak mutatózó intézkedéseket. Az igazságügyminiszter ennek folytán arról értesítette a kereskedelmiügyi minisztert, hogy a Kuria büntető tanácsainak elnöke közös értekezleten kijelentették, hogy vita tárgyát nem képezheti és nem képezte, hogy gabona-érvételek ügyletek törvényesen köthetők, a nélkül, hogy ezáltal uszoravétséget keltetnének el. A Kuria büntetőtanácsai elnökeinek ezen állásfoglalásáról a kereskedelmi miniszter az érdekelteket 1900. november hó 23-án 81.311. szám alatt a kereskedelmi- és iparkamarákhoz intézett leirattal értesítette.

Habár a Kuria büntetőtanácsai elnökeinek kife-

lentése hívta van arra, hogy megnyugtató hatást gyakoroljon, a gabonakereskedelmi forgalom szabályos és zaklatást nem tűrő leolajása érdekében mégis szükségesnek véli a kereskedelmi miniszter a gabona-érvételek ügyletek törvényi szabályozását s azért felkérte az igazságügyminisztert ilyen törvényjavaslattal tervezet kidolgozására.

A kereskedelmi- és iparkamarákhoz intézett leirattal közli a miniszter, hogy a Kuria ellentétes elvi alapokon nyugvó határozatokat az elővásárlás kérdésében soha nem hozott. Vita tárgya nem volt, hogy gabona-érvételek ügyletek törvényesen köthetők, de az sem hogy a gabona-érvétel útján is lehet uszoravétséget elkövetni. Hozott tehát a Kuria egy felmentő, mint marasztaló határozatokat, de indokait nem elvont elvekből, hanem mindig a konkrét esetek körülményeiből merítette, a törvénynek, különösen az 1883: XXV. törvényeknek szem előtt tartásával. A Kuria minden egyes esetben behatóan megvizsgálva a személyi, vagyoni és a létezőt árviszonyokat, állapította meg azt, vajjon az uszora vétségével vádolt gabonavásárló nem használta-e tel vétkesen az eladó szorultságát, könnyelműségét vagy tapasztalatlanságát és pénzt nem adta-e oly kikötések mellett, a melyek a neki engedett telőségos mérvű vagyon előnyök által az eladónak anyagi romlását előidéznék vagy fokozni voltak alkalmasak, avagy nem voltak-e oly mérvűek hogy a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás közt szembeötő aránytalanság mutatkozzon; egyáltalán, hogy az ügylet nem kötetett-e csupán az uszora elpalasztolása végett? A miniszter végre felhívja a kamarákat, hogy erről az érdekelteket saját hatáskörében értesitse.

A függetlenségi- és 48-as párt értekezlete. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt ma este 6 órakor Kossuth Ferenc elnökletével értekezletet tartott. A kisebb tisztelet Komjáthy Béla ismertette. A párt a költségvetést nem fogadja el és az általános vitában álláspontjának kifejtésével Kossuth Ferencet bizza meg.

A belényesi választás. A belényesi választókerület választóinak egy töredéke kísérletet tett arra, hogy Gajáriral szemben jelöltet állítson. Először Nádányi Jenő nagybirtokos, azután Szokolay Tamás ügyvédet, legutóbb pedig Halász Lajos lapszerkesztőt kinálták meg a jelöltséggel, de egyik sem fogadta el. A választókerület szabadelvű polgársága minden valószínűség szerint egyhangulag fogja Gajárit megválasztani.

Beniczky Ferenc jubileuma.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, november 24.

Tiszteendő főispáni jubileumát ma ünnepelte Beniczky Ferenc, Pestmegye főispánja. Az ünnepi élére a megye törvényhatósági bizottsága állott, amely ma diszkekgyűlést a jubiláló főispánnak szentelte. Az ódon meggyeházát ünnepi díszbe öltöztették s a díszterem zsutolásig megtelt ünneplő közönséggel.

A teremben megjelent közönség sorában ott voltak a következők: Csáska György kalocsai érsek, Gulner Gyula belügyi államtitkár, Róth Ignác, báró Orszy Andor, Wodjányer János, báró Harkányi Frigyes, Halász Zsigmond gróf Teleki Tibor, Vancsó Gyula, Korányi Frigyes, Blaskovics Sándor, Földváry Miklós, Földváry Mihály, Ivánka Pál, Karsai Vilmos, Sárkány Sámuel, Darányi Béla, Hindy Kálmán, Rokovszky István, gróf Károlyi Sándor, Darányi Kálmán, Almássy Sándor, Szilassy Elek, Geréb Imre, Löwy Mór, Vársárhelyi Géza, gróf Keglevich Gábor, Rudnyánszky László, Tóth József, gróf Teleki Gyula, Szentiványi Zoltán, Baross Pál, Froyssinger Lajos, Tahy István, Tahy Lajos, Korányi Kálmán, báró Podmaniczky Géza, Morin Zsigmond, Kostyán József, Darányi Gyula, Majthényi István, f. gróf Ráday Gedeon, Kapezy Vilmos, Csepessányi Béla, Illek Vince, Krusza Kálmán, Zádor János, Prokop Géza, gróf Dessewffy Emil, báró Podmaniczky Gyula, Simig Rezső, Földváry Elemér, Beniczky Adám, Bíró Zsigmond, Lupa Péter, Gubedy Ferenc Schwartz Jakab, Wolner Tivadár, Tarajossy Sándor, Lippich Gusztáv, Bagóssy Károly, Kada Elek, Halász Orbán, gróf Teleki József, Baross Károly, Lehotzky Antal, báró Prónay Dező, Rónay Károly, Talassy Árpád, Ulrich István, Meskő Rudolf, Floch-Reichenberg Henrik, Mátyás Lajos, Marinovich László, Lévy Mihály s. b. Az urak többnyire magyar díszruhában jelentek meg.

Az ünnepséget Beniczky Lajos alispán nyitotta meg. Indítványozta, hogy a főispánt küldöttségileg hívják meg. A megjelent főispánt riadó éljenzéssel fogadták.

Az éljenzések lecsillapulta után Beniczky Lajos alispán a következők beszédet mondotta:

Ma örömmünepet ül a vármegye, — ugymond az alispán — a midőn a tisztult érzelmek zavartalanul foglalják el a kebleket. Ez a díszterem ma valóságos oázis, amelybe pihenni jött a szív és a lélek. Ez a terem, amely oly sok haronak volt néma szemtanuja, ma a béke csarnoka, amelyben, mint a kikötő öblében a háborgó hullámok, eiesőndesülnek a politikai és elvi küzdelem háborgásai. Ezt a varázshatást az a szeretet és tisztelet idézte elő, amelylyel főispánunk iránt viseltetünk. Mélyen átérzte ezt a vármegye közönsége, amidőn egyhangu lelkesedéssel elhatározta, hogy főispánunknak vármegyénkben eltöltött tíz éves működését a mai napon megünnepi. A midőn tehát ma ebből a célból összejöttünk, ebben minket nem a köteles hivatalos tisztelet irányított, hanem annak a sok és gazdag érdemnek a méltatása, amelylyel együtt jár a becsülés és a tiszteletadás. Adjunk ennek méltó kifejezést; hassa át lelkinke a tisztelet és szeretet érzete. Ezzel a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítom.

A hosszantartó, lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után Fazekas Gusztáv főjegyző emelkedett föl.

A jellemtelenség, az elvszítárság és lenkölt gondolkodás kiváló mintaképei — ugymond — sohasem tűnhetnek le a napirendről ott, ahol ember ad még valamit e magas erényekre. Eppen ezért a köző hűség szolgálatainak szentelt élet megérdemli a polgártársak elismerését. Iven ez a mi ünneplünk is, amidőn ő nagyméltóságának, szeretett főispánunk 10 évi működésének határkövén állunk. Majd beszédét így fejezte be: Adjuk ma tehát neki elismerésünket, mint mindennél drágább kincsét, tiszta szívvel kívánva, hogy viselje soká, nagyon soká a köztisztelet és szeretet mindig zöld koszorúja mellett az öregség ezüst koronáját is halántékain, mert szép és ékes korona az öregség, amely az igazságos élet szüleménye.

Fazekas Gusztáv főjegyző beszédét több ízben szakította meg viharos éljenzés. Utána gróf Teleki József kért szót és hogy az ünneppségeknél maradó emlékek legyen, azt indítványozta, határozza el a vármegye törvényhatósági bizottsága, hogy Beniczky Ferenc nevével elnevezett alapítványt alkot, amelynek jövedelme első sorban a közigazgatási tanfolyamon levő szegény jegyző-elöltek segélyezésére fordítottassék, másodsorban kulturális célokra szolgáltassék. A közgyűlés ezt az indítványt egyhangulag elfogadta.

Beniczky főispán most lelkes éljenzések közben állott föl, hogy megköszönje az ovációkat. Tíz évvel ezelőt, — ugymond — a midőn ő felsége a király parancsára e vezérvármegyében, mint főispán, elfoglaltam az állásomat, megvallom, elfoglaltság vett rajtam erőt, mert nem tudtam, vajjon képes leszek-e a nagynevű elődök szellemében és tradíciói nyomán a tisztelet viselni. Ma, a midőn tíz év áll a hivataloskodás mögött, örömmel látja, hogy némi sikereket is ért el. (Eljenzés.) De könnyűvé lett a feladata, a midőn a vármegye közönsége támogatta őt és olyan derék és hazafias tisztikar támogatta a munkájában. A böles latin közmondás: Concordia parvae res crescent, discordia maxime dilabuntur, itt is igaznak bizonyult. Mindnyájan egyetértve küzdtek a jó közigazgatásért s — ezt szerénytelenség nélkül vallhatják be — sikereket is értek el. (Eljenzés.) Ezzel nemcsak a vármegyének, de közvetve a hazának is szolgálatot tettek. Halás szívetl közönszi azt a bizalmat és elismerést, amely ma megnyilvánult. Azt az iránt, amelyet eddig követelt, a jövőben is meg fogja tartani; forduljanak a viszonyok bármiként, attól eltérni sohasem fog. Köszöni gróf Teleki Józsefnek is, hogy az indítványát az ő nevével való alapítványra vonatkozólag megtette; kéri, engedjék meg, hogy az alaphoz ő is hozzájárulhasson 2000 koronával. Isten áldását kéri a vármegye közönségére és tisztikarára. (Hosszantartó, lelkes éljenzés.)

Az alispán határozattal kimondotta, hogy gróf Teleki József indítványát egyhangulag elfogadták. Egyben köszönetet mondott az alispán Jász-Nagykun-Szolnok vármegye és Kecskemét város törvényhatóságainak, amelyek az ünnepségen küldöttségileg jelentek meg.

Végül a küldöttségek tiszteltek a főispánnál: a rendezett tanácsú városok, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye, Kecskemét törvényhatósága, a Pestmegyei Gazdasági Egyesület, a pestmegyei tisztikar, a pestmegyei tiszteletbeli tisztikar, az állami tisztikar, a községek és a pestmegyei tanítók. A tisztikar és a tiszteletbeli tisztviselők díszalabumot adtak át, a vidéki küldöttségek pedig díszpolgári oklevelet.

— BUDAPESTI NAPLÓ. November 30-án

uj előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhesük tovább.

Maager Vilmos-féle valódi tisztított DORSCH májolóaj.

Egy üveg ára sárge 2 korona, fehére 3 korona és kapható 2 gyári raktárban: MAAGER VILMOS-nál Bécs III/3., Heumarkt 3., és minden gyógyszerárban és drogeriában.

KÜLFÖLD.

A beteg cár.

— A Budapesti Napló levelezőjéül. —

Pétervár, november 24.

Hat év előtt, ősz idején egész Oroszország és a kerek világon mindenki aggódva leste a híreket Livádiából. Csak úgy, mint most. A tündérszép cári kastélyban, ahol oly felséges kék az ég, abban a kis paradicsomban utolsó perceit élte III. Sándor cár. Hosszu, nehéz tusát vívott alattomos betegségével.

Naponta kétszer jött jelentés Livádiából. Eppen úgy, mint most. Késő este, mikor a szék-város lakossága nyugalomra tért, a belügyminisztérium palotájának első emeletén még minden ablak ki volt világítva. Hírlásos sejtésekkel várták az utolsó bulletint a krimi kastélyból. Egymás után rogtak be a minisztérium palotájának udvarára a nagyhercegek hintái s ha éjféli után sem jött meg az orvosok távirata — ami gyakran megessett — akkor hajnal is a belügyminisztériumban találta a minisztereket és a cári családnak Pétervárott levő tagjait.

Hat év múltán, megint lucskos, esős ősz idején, a nagybeteg cár ágya mellett virrasztanak az orvosok Livádiában. De a jelentések most nem olyan szomorúak. Még van remény...

A fiatal cár szervezete, testalkata nem valami erős, távolról sem olyan, mint volt az atyja. Miklós cár inkább az anyjához hasonlít. Gyöngye fizikum, a túlságos munkában kimerült, idegrendszere már régebben meg van támadva. Hiába figyelmeztették orvosai, hasztalan rimázkodott Alexandra Feodorovna cárné, az uralkodó azóta se kímélte magát. Mindent maga akar végezni, az állami okmányok ha még olyan jelentéktelenek is, egytől-egyig a kezén mennek keresztül.

Akinek gyakrabban volt alkalmá Miklós cárt látni, észrevehette rajta, hogy mindig melankolikus; járásn, nézése fáradt. Nagy szeme mélyen beesett; révedező tekintete elárulja a beteg embert.

Oroszország minden templomában könyörögnek az atyuska felgyógyulásáért. Unnepelőben és munkás-zubbonyban tödül a lakosság az isten házába. Megható nézni, amint aggastyánok, töpörödött anyókák cifra viaszgyertyákat visznek az istentiszteletra. Talán utolsó kopekjeiken vásárolták a szentelt gyertyákat, hogy atyuska betegségének jobbrafordulásáért áldozzák a szüz anya oltárán.

Az ifju cárné önfeláldozóan, fáradhatatlanul ápolja férjét. El sem mozdul ágya mellől. Hat év előtt volt először a livádi kastélyban, távirati meghívásra ment oda, hogy jegyesének, az akkori Miklós nagyhercegnek atyja utóljára láthassa még és áldását adja a jövővé cárnéra. Most megint szomorú napokat tölt a krimi paradicsomban Alexandra Feodorovna. Bus szívvel ápolja cári urát, ő, aki maga is szenvedő, talán egy-két hét múlva trónörökösöt ad Oroszországnak.

Nagyon szórványosan jönnek a hírek Livádiából. Egész népvándorlás volt azon az uton, amely a belügyminisztérium palotájához visz, messze a város középpontjától.

Mert nem gondolták rá, hogy jó volna a bulletinokat az élénk forgalmu utcákon, a főposta palotájának falán, vagy a Newsky-Prospekten, a városházán kifüggeszteni.

Miklós cárnak nincsen udvari orvosa. Ez az állás, amelyet *Dottkin* tanár töltött be, az ő halála után nem talált meghitt gazdára. Dr. *Hirsch* tanár tulajdonképpen udvari sebéss, akinek az a feladata, hogy a cári család tagjainak egészségi állapotát szemmel tartsa, ellenőrizze. Mihelyt azonban komoly a baj, más orvost hívnák a cári palotába.

Dr. *Hirsch* báti szívműködés s több mint harminc év óta udvari sebész. Unokaöccse ő dr. *Carellnek*, I. Miklós cár hírneves udvari orvosának. A második orvos, akit táviratilag hívtak Livádiába, a kiferdesült *Popov* tanár, akinek nagy a népszerűsége egész Oroszországban. Ő állapítja meg és írja a bulletinokat.

Magángyakorlatot nem visz. A cári család rendszeren hozzá szokott folyamodni orvosi tanácsért.

Még egy harmadik orvos is van Miklós cár mellett: dr. *Tichanov*, egy fiatal, yaltai orvos, akinek a nevét eddig még sehol sem ismerték. Mikor a cár megbetegedett, őt is Livádiába hívták és attól fogva nagy hírnévre tett szert. Megalapította szerencsésjét.

A pétervári orvosi körökben aggasztó jelnek és érthetetlennek tartják, hogy a livádi bulletinokban szó sincs a cár *évtágyáról*, *táplálkozásáról*. Azt is felelte komoly szimptomának mondják,

hogy a hőmérséklet magasságához képest az érvérés aránylag gyöngye.

Dr. *Ehrführer* jeles német orvos, aki a cárt többször kezelte, a következőképpen nyilatkozott Miklós cár betegségéről:

— A cárnak olyan sajátságos a természet

és a temperamentuma, hogy a leggyakorlottabb orvost is tévedésbe ejti. Mihelyt valami baja van, a szervezete olyan megrázkódóatásnak van kitéve, hogy a pulzusa rendkívül gyorsan ver vagy pedig annyira elgyöngül, hogy akárbánszor azt hittem már, hogy elállt a szívverése. Ilyenkor azonnal alkalmaztam azokat az izgató szereket, amelyeket az orvosi tudomány előír még pedig első helyen a digitalist. Erre a szív fokozott erővel kezdett működni. Ez a tünet azóta mindig újabb aggodalommal töltött el.

Nem részesültem abban a szerencsében, hogy a cár beteggyárához hívjanak Livádiába, de a bulletinekből úgy tetszik nekem, hogy a kezelő orvosok nagyon tévednek, mikor a cár betegségét *tífusznak* tartják. A cár ugyanis nem iszik mást, mint sterilizált vizet, melyet a pétervári kémiai laboratóriumban állítanak elő, vagy pedig a vichy-i, yellohy-i és kiesjesky-i ásványvizet. A vízzel való fertőzés tehát ki van zárva.

A lért szimptomákból különben is úgy látnom, hogy nem hasitfuszról van szó, hanem *májgyulladásról*, vagy pedig *hasbártyagyulladásról*.

Ami legjobban aggaszt engem, az nem maga a betegség, hanem a cár szívének rendkívüli és sajátságos érzékenysége.

Livádiá, november 24.

A cár állapotáról ma délelőtt 11 órakor a következő hivatalos orvosi jelentést adták ki:

A cár a tegnapi napot jól töltötte. Napközben kétszer aludt. Szubjektív állapota jó. Este 9 órakor hőmérséklete 38,8, érverése 72 volt. Éjjel jól aludt.

Ma reggel szubjektív állapota teljesen kielégítő volt. Délelőtt 9 órakor hőmérséklete 38,1, érverése 75.

Krüger Párisban.

Budapest, november 24.

Krüger ma délelőtt Párisba érkezett, ahol esütörtökig fog maradni. A fővárosban — igen természetesen — a fogadás nem kellett olyan általános érdeklődést, mint a kikötővárosban, de az agg elnök Párisban is kétségtelen jeleivel találkozott az őszinte lelkesedésnek és igazi rokonszenynek. A mellette rendezett utcai tüntetések nem nagyobb jelentőségűek, mint más kisebb kaliberű párisi tüntetések, amelyek nyomtalanul vesznek el.

Páris, november 24.

Krüger elnök, kit Lyonban és Dijonban lelkes ovációkban részesítettek, 10 óra 40 perckor érkezett ide. A pályaudvaron *Crosier*, az Elysée szertartásmestere üdvözölte a vendéget Loubet elnök és a francia kormány nevében, továbbá *Guérin* a boerok függetlensége érdekében alakult bizottság nevében, *Grobauval* a közösgtanács nevében és *Chiroux* Szajnamegye tanácsa nevében.

Krüger *Crosier* üdvözlő beszédére így válaszolt:

Most másodsor vagyok Párisban. Egyetlen pillanatig se kételkedem abban, hogy Franciaország fővárosa érdeklődéssel párosult meleg rokonszenvvel kíséri a mi ügyünket. Bár szimpatiáinkról eddig is meg voltam győződve, teljes tudatában vagyok annak, hogy ezen ovációk nem az én csekély személyemnek, hanem nemzetem ügyének szólnak. Az igazságos ügynek védelmezése igazságszerető népeknek tulajdonsága. A francia nép e meleg rokonszenvének kifejezésével bebizonyította azt, hogy igazságszerető. S ezt nemzetem nevében halásan megköszönöm ebben az ünneplés percben.

Leirhatatlan lelkesedéssel fogadták Krüger beszédét.

Midőn a fogadóteremből az után levő hintójába ment, a léposókon, a folyosókon rá várakozó tömeg mindig csak azt kiáltotta:

— Eljen Krüger!

— Eljenek a boerok!

Az elnök barátságosan intégetett jobbra-balra megköszönve a lelkes ünneplést. Majd hintójába lé-

pett, melyet ezekre menő tömeg állt körül. Mintha diadalmenet vonult volna végig Páris utcáin, olyan kísérettel haladt a Hotel Seribebenbe a pályaudvarról Krüger. Lovassapat nyitotta meg a menet, mely után a hintók egész raja következett. A gárd repüblikén után katonai zenekar következett mely a boer himnuszát játszotta.

Szállodájába érve a legelőbbkelő francia családok felhívására öltözött lányai vártak rá. Mikor a délszaki növényekkel teldisított díszterembe ért az elnök, virágokat hintettek a fehérruhás lányok lábára, majd a boer nemzeti indulót énekeltek. Krüger meghatóttan hallgatta az éneket.

Könnybe lábadtak szemei, amint látta a rokonszenyeket, a szeretetnek ezen őszinte s gyöngéd nyilvánulásait.

Páris, november 24.

Dél felé vagy 3—4 száz fiatal ember a Place de l'Opérán *tüntétést* rendezett Krüger mellett. A rendezés szeszörta a tüntetőket. A délután folyamán *Henrik* orleansi herceg látogatást tett Krüger elnöknel.

Páris, november 24.

Délután Krüger Loubet elnök kíséjén az Elyseebe hajtatott. Krüger kíséretében voltak *Crosier*, *Leyds* államtitkár, egy követési titkár és *Van Haussen* tolmács. Krüger a nép az egész uton melegen üdvözölte. Az Elyseeben való megérkezésekor *katonai tisztelgessel* fogadták. A zenekar a transvaali himnuszát játszotta.

Loubet elnök Krüger a nagykövetelek termében fogadta. Az összejövetelnél, mely tíz percig tartott, *Delcaessé* külügyminiszter is jelen volt.

Azután Krüger ugyanolyan tisztelgessel kísérvé visszatért szállására.

Krüger a tisztelgés alatt a transvaali elnök jelvényeit viselte, valamint a becsületrend nagykeresztjét.

Mindjárt azután, hogy Krüger a szállására érkezett, Loubet elnök viszonzta a látogatást.

Páris, november 24.

A marseillei fogadásról még a következő epizódot beszélük:

Egy küldöttség *Jules Guérin* nevében virágbokrot adott át Krügernek s a küldöttség vezetője azt mondta, hogy *Guérin* ugyanabban a helyzetben van, mint a boerok Szent-Ilona szigetén. Krüger erre azt felelte, hogy a bokrotát nem fogadhatja el s azonnal intézkedett, hogy a virágot kivigyék a teremből.

Amsterdam, november 24.

Krüger elnök Marseilleba való megérkezésekor a következő táviratot intézte Vilma királynőhöz:

Isten oltalmával és hála a Golderland parancsnoka, tisztjei és legénysége gondoskodásának, jó egészségben ideérkeztem. Abban a pillanatban, midőn a hajót elhagynom és melőtől még szóval megtehetem, szükségét érzem kifejezni felsegednek őszinte köszönetemet az irántam táplált jóindulatáért, melyet felseged avval tanusított, hogy a Golderlandot rendelkezésemre bocsátotta.

A kínai háboru.

Budapest, november 24.

A hatalmak egyértéke korántsem nyugszik olyan erős alapon, mint a korábbi hírek erősteték. Nem csupán Amerika az, amely az állítólag közös megállapodásoktól eltér; különféle oldalról érkező egybehangzó jelentések konstatálják, hogy a többi hatalmak közt sem teljes az egyetértés. Így nevezetesen nézeteltérések merültek föl ama követelésre nézve, hogy a boxervezerek halálbüntetéssel sujtandók. Japán, Amerika, Oroszország és Franciaország enyhébb büntetést kívánnak. Így értesül Tiencinből a *Daily Telegraph*. A *Kölnische Zeitung* szerint viszont Franciaország, Anglia és Németország, valamint a többi, kovésbé érdekelt államok elvileg egyetarténeket, míg Amerika és Oroszország enyhítő körülmények figyelembevételét javasolják. Sőt egyáltalában kételey merül föl az iránt, hogy vajjon követeljük-e a halálbüntetést s vajjon nem rendkívüli hatalmi erőfeszítést kellene-e majd tenni e büntetések végrehajtásának kiereszkolására. Megvan a tendencia, hogy a hatalmak éjrék be azzal, ami elérhető; mert Kína hozzájárulása nélkül a halálbüntetés végre nem hajtható; már pedig erre a közreműködésre semmiképp sem lehet számítani. E nézeteltérések mellett újra és pedig komoly alakban merül föl a külön-tárgyalások híre, melyekre Amerika és Oroszország Kínával törekednek.

(Amerika javaslata)

Washington, november 24.

Hay külügyminiszter a hatalmakhoz jegyzéket intézett, amelyben kifejté azokat a célokat, amelyeket az Egyesült Államok Kínát illetőleg követnek. A jegyzék kijelenti, hogy az *Egyesült*

Allamok új tárgyalásokat akarnak kezdeni oly célból, hogy a hatalmak megállapodásra jussanak az új tárgyalások alapjára nézve, hogy valamiképpen szerencsésen átessenek azon a lehetetlen helyzeten, amelyet a pekingi követek legutóbbi kísérletei teremtek.

Több hatalom állítólag már választott a jegyzékre s általában jól fogadta az Egyesült-Allamok javaslatait. A külügyminisztérium meglepéssel nyilatkozott az eddigi eredményről. Azt hiszik, hogy a jegyzék kevésbé éles politikát ajánl, különösen a hivatalnokok megbüntetésére és a kártérítések kérdésében. Az Egyesült-Allamok ezzel észszerű, praktikus alakra akarják helyezni a tárgyalást.

London, november 24.

A Standardnak jelentik Washingtonból: Alapítvány a hír, hogy az Egyesült-Allamok Khina felosztása esetén egy területet akarnak elfoglalni, amely magában foglalná az amoji kikötőt. Ilyen tervről sohasem volt szó.

A Morning-Postnak jelentik Washingtonból tegnapi kelet: Híre jár, hogy az Egyesült-Allamok és Anglia között tárgyalások folynak a Kínától követeleendő kártérítésre vonatkozó megegyezés végett. A tárgyalások már egész héten folynak és eredményeket nem sokára közzé teszik. Azt hiszik, hogy a megegyezés abban fog állni, hogy mind a két állam kötelezi magát, hogy nem működik közre olyan eljárásban, amely Kína eszéjére és a kínai birodalom felosztására irányul. Pontos békefeltételeket valószínűleg nem fog tartalmazni a megegyezés, de azt hiszik, hogy mérsékelt politika alapjait fogja magában foglalni és hogy fel fogják szüntetni a hatalmasságokat, hogy csatlakozzanak az egyezményhez.

(Orosz csapatok hazaszállítása.)

Pétevár, november 24.

Vladivosztkókból jelentik e hó 21-ikéről: A hamburg-amerikai vonal Batávia nevű gőzöse, amelyet az orosz kormány a Kelet-Ázsiában lévő csapatok visszaszállítására kibérelt, e hó 20-ikán délelőtt 81 tisztet és 2205 főnyi legénységgel Vladivosztkóból Hongkongon és Colombón át Odesszába indult.

(Akcio az udvar ellen.)

London, november 24.

Az esti lapok jelentik Sanghaiból tegnapi: Mint igen jó forrásból jelentik, Seymour tengernagy és Warren főkonzul saját felelősségükre tették meg látogatásaikat a Jangce-terület alkirályainál. Arra igyekeztek rábírni Liukunjt és Csangesitongot, hogy járuljanak hozzá ahhoz, hogy a Jangcen feléle angol csapatokat küldjenek, melyek megakadályoznák a szingani udvarnak szánt további küldemények szállítását.

A rajongók

a címe új regényünknek, amelyet a mai számban kezdünk meg. Az orosz irodalom egyik erős és minden ízében eredeti talentuma, Stepnjak a regény szerzője. Érdekes és művészi becsű munka Stepnjak regénye, amely a nihilizmus világában játszódik. Stepnjak maga kombattans tagja volt az orosz nihilizmusnak, amelyet kivüle senki sem világított meg közvetlenebbül. Oroszországból menekülnie kellett és Londonban meg Genfben írta meg hívei borzalmis tragédiáját.

A rajongók

világhírű szerzője. A poézis megdöbbentően igaz színeivel világít be ez a regény a szolgaságban szynlődő orosz nép küzdelmébe, a szabadságot szomjuhozó lelkek győtrődésébe. Csupán az alakok közöttük ebben az érdekesített regényben, a mese a legmegdöbbentőbb valóság.

A rajongók

tragikus küzdelmében együtt látjuk a nihilisták minden fajját, a paraszokkal konspiráló herceget, az államtanácsosok leányait, akik gyári munkásoknak meennek, hogy a szabadság után való vágyakozásukat kielégíthessék, az utópista diákokat és katonákat. Kitérnek előttünk a Péter Pál erőd kazamatái, ahol a lámpák olaját öntik magukra a nihilisták, hogy megszabaduljanak, látjuk a hófödte utakat, amelyeken a számkivetettek csordái feketellenek, Sahalni szigetét és Szibéria ólombányait. A realizmus igaz eszetvónása lösti le előttünk a nihilizmus tragédiáját, ezt az iszo-

nyatos korpépet, amelynél érdekesebb nincsen a világ szinpadán.

Stepnják művészi munkáját kitünő fordításban mutatjuk be.

HIREK.

Budapest, november 24

— Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— Személyi hírek. Szalay Imre miniszteri tanácsos, a nemzeti muzeum igazgatója és Radisits Jenő, az országos iparművészeti muzeum igazgatója, hazakerkeztek Párisból, ahol résztvettek a világkiállítás berekesztésén és jelen voltak a magyar történelmi múkinokok becsomagolásánál és utraindításánál.

— A király és a F. M. K. E. A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület ez idei közgyűlése alkalmából hódoló táviratot küldött a királyhoz. Az egyesület elnöke, Thuróczy Vilmos os. és kir. kamarás most a következő átiratot kapta a miniszterelnökségtől:

Méltóságos Elnök ur!

Ő császári és apostoli királyi felsége a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesületnek XVIII-ik közgyűléséből, hetvenedik legmagasabb születésnapja alkalmából táviratilag kifejezett hódolatáért legmagasabb köszönetét méltóztatott legkegyelmesebben nyilvánítni.

Van szerencsém ezt Méltóságoddal örvendetes tudomásul s az egyesület értesítése végett közölni.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem nyilváníatását.

A miniszterelnök helyett:

Tarkovich, s. k.
államtitkár.

— Gróf Lónyayék Budapesten. Gróf Lónyay Elemér és felesége, Stefánia királyi hercegnő ma délelőtt nem hagyták el lakásukat. Második reggelijüket is szobájukban költötték el délelben 12 órakor. A királyi hercegnő naponként elolvassa az összes budapesti napilapokat és ma reggel nagyon kellemesen érintette, hogy az újságok kedvence kutyáiról is megemlékeztek. A grófi pár elutazása iránt eddigelő még nem intézkedett.

— Nemesi előnév-adoományozás. A király a hivatalos lap közlése szerint két magyar családnek régi nemességük épségben tartása mellett nemesi prédikátumot adományozott. Nagy Valéria eredes törvényes utódával együtt a szentkirályi előnévet kapta, Molnár Béla és Molnár Lajos gyerekek pedig törvényes utódokkal együtt a rába-csanaki előnévet kaptak a királytól.

— A kisjenői vadászatok. A kisjenői vadászatok ma véget értek. Aradról jelentik, hogy József Ágost főherceg és Fülöp orleansi herceg ma este vadásztársaságukkal együtt elutaztak Kis-Jenőre Budapestre. A tegnapi vadászat eredménye: három vaddisznó, három vadmaeska és három róka volt. A vadászatnak érdekes epizódja is akadt. József Ágost főherceg ugyanis megebesített egy vadkant, amely utolsó erejével elrohant. A főherceg és vadásza a keresésére indultak; nagy ideig hiába keresték, végre rátaláltak, amint három ólah osztzkodott rajta. Az ólahokat a vadászok lefűlleték a főherceg pedig vígan vitette el a szép zsákmányt.

— Új főgimnázium igazgatója. A VI. kerületi állami főgimnázium igazgatójává dr. Schnabl Róbert főgimnáziumi tanárt nevezték ki. A kinevezésről szóló királyi kéziratot a hivatalos lap ma száma közli azzal, hogy dr. Schnabl a nyolcadik fizetési osztály első fokozatába sorolták.

— Felolvasás. A Pesti Lloyd-Társaság ma este a tőzsdeteremben fölolvasó estét rendezett, amelyen Eötvös Károly egy bájos történetet beszélt el A hiánytalan asszonyról. A kitünő író gazdag humora, törtélmetszett, zamatos magyarsága csillogott ebben az előadásban is, s az egybegyűlt előkelő közönség mindvégig nagy élvezettel hallgatta a fölolvasót sokat kacagva az előadás szellemes fordulatán és ötlességén. Hosszu lelkes taps üdözölte Eötvös Károlyt, amikor felolvasását befejezte. A társaság ezután átvonult a társulat házába s ott kedélyes lakomán újra ünnepelte Eötvös Károlyt, akit Kohner Zsigmond elnök köszöntött fel lelkes szavakkal. Eötvös Károly a Lloyd-kaszinót, megyeri Krausz Lajos, a vigalmi bizottság érdemes elnöke, a vendégeket éltette. Felköszöntöket mondta meg Hieronymi Károly, Daniel Gábor, Vörös László, Mezei Mór, Lányos Leó, Nagy Sándor, Bessenyei Ferenc, Barta Ödön és Kunjathy Béla országgyűlési képviselők, Oláh Lajos, Schlesinger Sándor és mások.

— A Vörösmarty-szobor a'apja javára Ziperovszky Károlyné urnó 10, Ziperovszky Ilonka 3 és Schlesinger Gyula Sziszkekről 4 koronát küldött be hozzánk. A mai kimutatott összeggel gyűjtésünk eddigi eredménye 3308 korona 50 fillér.

— A kereskedelmi miniszter Szatmárt. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter ma Szatmárra utazott, hogy az ottani református kollégiumot fenntartó igazgatótanács ülésén elnököljön.

— A képviselőház elnökének gyászja. Nemrégiben kellett megírunk azt a szomorú hírt, hogy a képviselőház elnökének, Perczel Dezsőnek gyászja van. A leánya halt meg hosszas, kínos szenvedés után. S alig helyezték el a család sírboltjába a fiatal halottat, új gyászja van a Perczel-családnak. Özvegy debreceni Bárány Dezsőné, született bonyhádi Perczel Mária, a Perczel Dezső nagynénje e hó tizenhatalcadikán Bonyhádon, nyolcvanhárom éves korában elhunyt. Az agg matróna temetése általános részvét mellett ment végebe. Az elhunyt testvére volt Perczel Mór 48-as tábornoknak és Perczel Béla volt igazságügyminiszternek. Tizenhatan voltak testvérek. A többi közül ma csak az agg Perczel Miklós volt baranyai főispán és Perczel Berta van életben. Bárány Sándorné 1848-ban lett menvasszony, de az esküvőt csak öt évvel később tarthaták meg, mert férje, aki a szabadságharcban őrnagy volt, fogságba került és csak 1858-ban kapott amnesztiát. Az elhunyt matrona Vörösmarty Mihálynak volt tanítványa. Tőle tanult olvasni és a nagy költőnek kedvence volt.

— A népszerűség egyenmely kellemetlenségei. Két nagy és népszerű orosz író Moszkvába ment a napokban. Az egyik Csehov, a másik Gorki. Ha egyenkint utaztak volna, akkor is nagy lett volna a feltűnés, így azonban egyszerűen lehetetlené tette moszkvai mulatásukat a kiváncsi és főleg melettolakodó publikum. Akár merre mentek, százzal kísérte őket az utcán végig a publikum. Tüntettek mellettük és kritizálták a ruhájuk szabását, a járásukat, szóval alaposan megvizsgálták a nagy orszokat. Mikor a színházba mentek, betolakodtak a publikum a páholyokba. Szó se lehetett arról, hogy élvezzék az előadást. Boldog volt, aki megtapogathatta őket. Mikor aztán látták, hogy hiába ülnek a színházban, a szinpadon lejátszott darab számukra elvesztett, bevonultak a színház egy külön szobájába teázni. A publikum azonban keresésükre indult s felfedezte őket. Végre is fölpackoltak és otthagyták a városok anyját.

— A biztosítási törvény-tervezet kritikája. A Magyar Jogászegyletben ma este 6 órakor dr. Gold Simon ügyvéd tartott felolvasást a biztosítási törvénytervezetről. Komoly és tudományos értekel bírő műnek mondja a tervezetet, amelynek értékét az ellene felhozható sok kifogás le nem ronthatja, mert az abban érintett érdekek annyira ellentétesek, hogy nem létezik olyan megoldás, amely mindenkit egyaránt kielégíthetne. Hosszan és behatóan tárgyalta aztán a tervezetet, éppen úgy elismerve annak nagy érdemeit, mint ahogy elmondta azokat a kifogásokat is, amelyek a tervezet rovására irandók.

— Magántisztviselők a miniszternél. Tegnapi, hasonló című hírlünk kiegészítéseképpen közöljük a következőket:

A Magántisztviselők országos szövetsége tegnap tiztagu küldöttségrel tisztelgett Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszterrel. A küldöttséget Rózsa Mihály, a szövetség elnöke, (a Magyar aszfalt részvénytársaság helyettes-igazgatója) vezette, aki beszédében mindenekelőtt megköszönte a miniszternek azt a jóindulatot, amelyben a magántisztviselők ügyét minden alkalommal részesíti. A magántisztviselőket — ugymond a szónok — eddig meg nem hallgatták, az ő álláspontjukat azokban a kérdésekben, amelyek legfontosabb érdekeikbe vágtak, figyelembe nem vették, ügyeikkel, kívánásaikkal, sérelmeikkel komolyan nem törődtek, róluk, mint különálló és számánál meg intelligenciájánál fogva annyira fontos társadalmi osztályról igazában tudomást nem vettek, de a kereskedelmi kormány mostani vezetője szakított a hagyományos nembánomással és módot nyújt a magántisztviselőknek arra, hogy az őket illető törvényalkotásoknál kellő meghallgatásra találjanak. Együttal arra kérte a szövetség a minisztert, hogy a tárgysorsjátékkal kapcsolatban, amelyre a pénzügyminiszter adott koncessziót a szövetségnek és amelynek jövődelmé állatában magántisztviselők támogatására és az állásükzvetítés országos szervezésére szolgál: portőkedvezményt adjon a szövetségnek. Hegedűs miniszter aki a küldöttséget igen szívesen fogadta, biztosította a szövetséget további jóindulatáról és hangsúlyozta, hogy a nemes célt, amelyet a szövetség a sorsjátékkal követ, segíteni, felkarolni: az egész társadalom kötelessége. A rendelkezésre álló eszközök alapján a maga részéről készséggel fogja előmozdítani a sorsjáték sikerét.

— Az Otthon első estélye. Az Otthon írók és hírlapírók körében tegnap megalakult a vigalmi bizottság. Elnök lett Márkus Miksa alelnökök Rákosi Viktor és Fenyvsi Emil, ügyvezető titkár Keszthelyi Ernő, jegyző Balla Miklós, pénztárnok Csörgő Hugó, ellénér Alföldi Béla. Az első Otthon-mulatság december hó 9-én lesz és pedig fényes műsorral.

— Eüntét körjegyzés. Klempa Bertalan alispán vizsgálatot indított Mészáros Kálmán szomolányi körjegyző ellen, Mészáros egy héttel ezelőtt elhunyt. A nagyszombati főszoabgárhoz érkezett levélben megvalja, hogy a hatáskörébe tartozó községek számadásai évek óta nincsenek rendben.

(x) Durátor által a cipőtalp ötször oly tartós és vízátalán lesz. Ára 1 korona. Kapható mindenütt. Főszékhely: Durátor-gyár, Lipót-körút 3.

(x) Házartásban nélkülözhetetlen a kávé, mely fogyasztási cikkkel óriási visszaélések történnek. Ma már házakban minden óvatossá háziasszony kitűnő zamatot kávéval rendelkezhetik, ha szükségletét a *Fiumei Kávéhozatali Társaságtól* Fiuméből felezi, honnan elvámolva és bérmentve küldik a létező legfinomabb kávéfajtákat igen jutányos áron. Az elismerő levelek ezrei bizonyítják a *Fiumei Kávéhozatali Társaság* kiváló minőségű kávéit és előnyeit. Így báró Malcomes Iona a következőket írja: A küldött kávéval annyira meg vagyok elégedve, hogy ezt ismerőseim körében is terjeszteni óhajtom, ezen célból kérek címre rálapokat küldeni.

(x) A szépség, az a kincs, mely után oly sokan vágyódnak, de amelyben csak azok részesülnek, akik észszerűen ápolják az arcobúrákat. Kevés szer létezik, mely hivatásának úgy megfelelt volna, mint *Czerny keleti rózsateje*, amely eltávolít minden tisztálanságot, anélkül, hogy valaha ártalmas volna.

(x) Fregoli, a nagy művész Budapesten. A Sósosy-Mulatóban december 1-én kezdi meg Fregoli ur, a legnagyobb és felülmúlhatatlan művész vendégjátékát. Transformatív művészetét oly gyorsan adja elő, hogy képes esténként 130 személyt ábrázolni. Az emlelt művész egész Európában nagy feltűnést kellett művészetével és itt Budapesten is nagy az érdeklődés iránta. — Jegyek az érdekes vendégjátékhoz már mártól kezdve kaphatók a Sósosy-Mulató nap-pali pénztáránál egész napon át.

(x) Az Egészség elősegítésére mégis csak a régi háziasszonyok szolgálnak a legjobban! Így dr. Szana Nándor az Egészség ápolását tárgyaló folyóiratában a következőket írja: A *Halmájolaj* meg a mostani, az orvosi tudományra annyira világos időkben sem veszítette el szerepét. Még ma is kedvelt szer, melyben gyengültek gyermekeknek és felnőtteknek egy töményesített tápszer nyújtunk kényelmes alakban. Abol a táplálás jobbítását célozzuk, a halmájolaj jó szolgálatokat tesz, — ha eltűretik, mert mikor a halmájolaj az étvágyat megzavarja, akkor mindig megárt. *Ezri különösen fontos, ha lehetőleg tiszta és könnyen emészthető halmájolajat választunk*, mert másként az egész gyógyításnak sikerét veszélyeztetjük. Ilyen könnyen emészthető, tiszta halmájolajnak már hosszú évek során at magát a *Maager-féle Gadóc-halmájolaj* igazolta.

Jókai Lónyay grófnénál.

Budapest, november 24.

A Hungária-szállóban sokan járnak most a társadalom előkelőségei közül, hogy tisztelgésükkel kedveskedjenek Lónyay grófnénál és üdvözöljék a fenséges asszonyt, amikor hosszú idők után most újra vendége Budapestnek. A látogatók között megjelent Jókai Mór is, aki egykor mint az Osztrák-Magyar Monarchia Írásban és Képből című irodalmi mű egyik szerkesztője is gyakran fordult meg a fenséges asszonynál, mint a munka védnökénél. A tegnapi találkozás nagyon barátságos volt és az a hosszas beszélgetés, amely a látogatás során kifejlődött, rendkívül meleg és lelkes szavakat fakasztott mindkét részről. Maga fényes nevű költőnk számol be erről a beszélgetésről a Pesti Hirlapban megjelent következő tárcájában:

Tegnap délelőtt kaptam egy kegyteljes levelet, Stefánia alírással, mely a jól ismert karakteres írásjegyekkel tudomra adja, hogy ma délelőtt háromnegyed egykor szívesen foglani a régi védnököm magánál. A megelőző napon én is beírtam a nevetem a tisztelgők könyvébe.

Pontosan a kijelölt időben megjelentem a Hungáriában, ahol már a bejáratnál várt rám a grófné főudvarmestere, tudatva velem, hogy a gróf ma reggel elutazott s azzal fölvezetelt a grófné lakosztályába.

A grófné Stefánia királyi hercegnőasszony, rózsaszínű otthoni toleltben fogadta tisztelgésemet, szokás szerint kezesőkre nyújtva kezét, miként máskor. Sajnálkozását fejezte ki, hogy férjének éppen el kellett utazni, nem ismerkedhetik meg velem; majd később találkozunk.

Elmondta, hogy ők Magyarországon akarnak várkastélyt szerzeni, ahol állandóan letelepedjenek, amennyire lehet leánya, Erzsébet főhercegnő lakásához közel. Ő magát magyar nőnek tartja, nemcsak házassága következtében, de mint József nádor unokája is. A magyar nemzetet szíve szereti, melynél lovasabb, hűségesebb és okosabb nemzet nincs a kerek földön s köztünk kíván élni.

Én nem tagadtam meg magamtól, hogy szívesen szeretnék gratulálni a fenséges asszonynak ahhoz, hogy a boldogság és megelégedés sugárzik az arcáról.

— Őh én igazán nagyon boldog és megelégedett vagyok, s nagy hálával tartozom a magyaroknak, kik mind boldogságom, mind szerencsétlenségem napjaiban a legősztintűbb részvétel tanusították irántam. Remélem, hogy ön is boldog?

Áttelegették a kérdést...

— „Hogy van önnek a kedves neje?”
Ez szikra volt, amely végigfutott az idegeimen.
— Fenséges asszonyom ez a szó engem tulajdonképpen tesz. Fényes cáfolatát találok benne annak a bizonyos körökből terjesztett híresztelésnek, hogy engemet a házasságom miatt a fenséges körökből kizárták.

— Képtelenség. S akadt ember, aki ezt elhítte? Mi most is úgy szeretjük önt, mint azelőtt.

— De hát ilyen a világ. Vétkezhettünk, amennyit akarunk a szerelemben, azért a világ előtt derék gavallér emberek maradunk, de ha azt a kötelességet teljesítjük, amit a szívünk szab elénk, ha a szerelmünket a becsületünkkel szentesítjük, akkor meg vagyunk bélyegezve.

— Őh milyen igazat mond ön! — szölt a királyi hercegnő lelkesülten. — Egészen a lelkemből beszélt. De hát mondja: boldog ön?

— Most kezdek újra élni. Mi egy kis világot alkottunk magunk körül, mely bennünket kárpótol az egész nagy világról.

— Eppen így vagyok én. Nekem is az én kis világom az egész világ. S mit szölt ön Ferencnek a dolgához?

Nem értettem meg a kérdést egy süttögő szóra.
— Én önnek a véleményét akarom erről meghallani.

Rájöttem, hogy Ferenc Ferdinánd házasságának a magyar parlamentben lefolyt tárgyalására vonatkozik a kérdés.

— Igen sok szép és tanulságos beszédet tartottak a tárgy fölött nagytehetségű szónokok, akik a kérdést teljes világításba állították.

— De mit szölt ön hozzá?

— Azt, hogy a szív törvénye fölötté all minden pergamentre írt és kőbe vésett törvényeknek, s aki azt cselekszi, amit a szeretete diktál, azé az igazság, azó az istenáldás.

— Én is így gondolom.
Aztán még sokat kérdezősködött a királyi hercegnő a párisi fogadtatásomról, munkáim kiállításáról is.

Én végül üdvözlömetem kértem átadni szeretett férjének.

Midőn a fenséges asszony a bucsuzások ismét kezesőkre nyújtja jobbát, így szölt hozzám:

— Aztán mikor legközelebbi idejövételünk alkalomával ismét meglátogatja ön bennünket, hozza el magával a feleségét is. Igazán szeretném megismerni azt a nőt, a ki önt boldoggá teszi.

Egy boldog asszony és egy boldog költő találkozott. Rég nem látták egymást, s mint régi jó ismerősök, sutba vetve a szertartásos szólásmódokat, a szívük szerint beszéltek. Arról szó-lottak szabadon, ami külön-külön a legjobban betölti egész lelküket. A boldog asszony kezdte hevülők közlekenység-gel, magyar asszony módjára, akinek vallotta magát. A költő ezen felbuzdult és ő sem titkolódott. Feltarta boldogságát és hangot adott más egyének is, ami a szívét nyomja. Aztán a közös tárgyalás azon egy érzésben és elfogásban találkozva, bevilágítottak legbensőbb világuk szentélyébe és együtt hevültek eszményük diadalán. Amiről oly sokan véleményét mondták már, szavukat hallatták ők is, hogy tisztán lássák őket az ő igazságukban. Amint a merev hagyományok és előítéletek romjain túl a lángoló szeretet oltárán nemes áldozatokat hoznak. Annál is könnyebb szívvel, mert a maguk boldogságát érik el vele.

Erről beszéltek a viszontlátás pillanatában, a régi ismerősök, a fenséges asszony és a költő. És egy szót is mondott a fenséges asszony, bucsuzások egy másiknál még meg is toldotta, s ez enyhület volt a költőnek...

A párbaj ellen.

Az egyetemi hallgatók között mozgalom indult meg a párbaj ellen. Elhatározták, hogy a tanári kar támogatásával becsületbírókat szerveznek, amelyeknek az lesz a céljuk, hogy csakis komoly ok esetén engedjék a pezsgő vért egyetemi polgárokat párbajozni. Az akció már megtermette koráért gyümölcsöt, mert az egyetemen belül és kívül egymást érték az inzultusok, a botázások a pofozások. A tülekedések után természetes, hogy megint tizenegy és fél tuat párbajügyet intéznek az egyetem tájékán. Szemem néha elhítte magával, hogy látnoki ereje van, ilyenkor a jövőbe néz. Most is így tett és ily jeleneteket látott:

Az elnök (bekötött fejjel szónokol): Tisztelt polgártársak! Elvégre, ha a kor nem halad, haladjunk mi. Párbajellenes akciók kell a magyarnak. Legyen meg tehát a magyar ember kedve. Le a párbajjal!

Az egyetemi polgárok: Abucg párbaj!

Az elnök: Tovább nem folytathatom, részint — az

elfogódottságtól, részint meg azért, mert fél óra múlva pisztóypárbajom lesz. Átadom az elnöki székét az alelnöknek.

Az egyetemi polgárok: Halljunk az alelnököt!
Az alelnök (felkötött karal): Mindent aláírnék, amit az elnök mondott. De fél van köte a jobb karom. At kell adnom a szót a másik alelnöknek, mert el kell mennem, hogy a balkezemmel pofozzak fel egy ellenpárti kollegát.

A másik alelnök: Ebben a pillanatban néztem meg az órámat és látom, hogy pont négy az óra. Nekem pedig fél ótkor karpárbajom lesz. Egyszerűen kimondom tehát a határozatot, hogy megindítottuk a párbajellenes akciót. Egyszersmind megbízom a titkárt, hogy ezt a határozatot az összes magyarországi, európai és délpolinézai lapoknak írja meg. Hadd tudja a világ, hogy mi szereplünk.

—fn.

FŐVÁROS.

(*) A főváros költségelőirányzata. Ma délután folytatta a pénzügyi és gazdasági bizottság a székesfőváros költségelőirányzatának a tárgyalását, Halmos János polgármester elnöklése mellett.

Steiger Gyula, a kényszerűségnek engedve, elfogadja azt a javaslatot, amit most a tanács bemutat, de azt kívánja, hogy a tanács állítsa össze pontosan az összes jövő évi szükséglete, amelyek a kölcsön-pénzekből lesznek fedezendők. Adjon számot az összes teendő beruházásokról, — szóval adja mintegy a pragmatikáját mindannak, ami a főváros terhe és bevétele és a sorrendjé azoknak a teendőknek, amelyek a rendes bevételekből fedezhetők s amelyeket meg kell tenni a főváros kereskedelme és ipara érdekében.

Heltai Ferenc nem sokat vár a megállapítandó programtól, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy ugyanaz a közgyűlés, amely a program összeállítását elrendelte, halomra döntötte az ellentétes határozatát az egész programot. Tehát a platonikus javaslatoktól semmit sem vár. Szerinte a bizottság most egyebet nem tehet, mint azt, hogy a költségtétést, ugy, amint van, beterjeszti a közgyűlés elé.

Herzog Péter azt hiszi, helyesen állapították meg a költségtétést, akkor, amidőn a szükségletek kielégítő figyelembe vétele mellett, arra is tekintettel voltak, hogy a közönség nagyobb megterhelhetőségét elkerüljék. Azt hiszi, egész nyugodtan lehet elfogadni Steiger javaslatát, kivéve azt, hogy a tanács már májusban tegye meg az előterjesztését, mert arra az idő kevés. De kívánja azt is, hogy mielőtt a tanács előlépne a javaslatával, hallgassa meg a pénzügyi bizottságot is.

Polónyi Géza kinyilvánítja, hogy arra senki sem mer gondolni, hogy a mutakozó hiányon adóemelés-sel segítsenek. A függő kölcsön sokkal könnyebbnek mutatkozik, de a többség ezt sem akarta. A pénzügyi és gazdasági bizottság a harmadik módot fogadta el, azt, hogy azokat az adósságokat, amelyeket a főváros a saját alapjaiból vett kölcsön, egyelőre nem fizetik meg. Világos tehát, hogy ezt a módot kell elfogadni, hacsak a másik kettőből nem választunk. Egy látja, vannak a háztartásunk olyan dolgai, amiken segíteni lehet egyszerű elhatározással. Ilyenek a személyi kiadások, amelyek az összes költség tizenegy millió korona s ehez számitandó még a nem rendezesített személyzetet előirányzott két millió korona. Ezen könnyen lehet apasztani, mert sok a fölösleges hivatal. Kívánja, küldjön ki a közgyűlés bizottságot, amelyben a tanács s a fő tisztviselők és a közgyűlés több tagja vegyen részt, amely bizottság a főváros háztartásának a rendbehozására vonatkozó javaslatát minél előbb terjeszse elő.

Virava József elfogadta Steiger Gyula javaslatát. Preyer Hugó a főváros pénzügyi bajainak az orvoslására elfogadja akár Steiger, akár Polónyi indítványát, de meg van győződve arról, hogy ha gyökereken nem fogunk a munkához, a deficit a jövő években egyre nagyobb lesz. A fővárosi törvény revizója az, ami nélkül minden törvékves meg van bénítva. Ami a mostani helyzetet illeti, sokkal helyesebbnek látja, ha a közmunkák megszorítása helyett, függőkölcsönt vesznek föl.

Halmos János polgármester reflektált a főszóalók részéről mondotakra, s ezzel kapcsolatosan ismételte azt, amit már tavaly is mondot, hogy erős meggyőződése: bármily megszorításokkal is folytatják a főváros gazdalkodását, már a közel jövőben elkerülhetetlen lesz a közterhek emelése. De erős meggyőződése az is, hogy a teljes erővel, egyetértéssel jár el a törvényhatósági bizottság és a tanács, akkor sikerülni fog az ügyek rendezése. Steiger és Polónyi indítványának azt az előnyét emeli ki az elnök, hogy ha a bizottság kiküldése meg fog történni, akkor az abban

részvevők maguk is személyesen meg fognak győződni arról, hogy a dolog úgy áll, ahogy ő — a polgármester — mondja.

A bizottság többsége a két indítvány közül a Polónyiét fogadja el.

(*) **A népszámlálás és a háztulajdonosok.** Az 1901. évi január 1-je és 10-ike közötti időben fogantatandó népszámlálás pontos keresztülvételése érdekében szükséges, hogy minden ház és telek házszámlálással el legyen látva. *Mátyay József VI.* kerületi előláró ennél fogva hirdetőnyelben szólítja föl a háztulajdonosokat, hogy házaikat az előírt számtáblákkal lássák el. Akinek ilyen nincs, a központi mérnöki hivatal I. szakosztályához (Ujvárosház III. 28.) köteles fordulni.

SZÍNHÁZ, ZENE.

„Szabadalmazott színészet.”

A *Pesti Napló* e hónap 23-iki számában *Szabadalmazott színészet* címmel egy vezércikk jelent meg, amely újságcikk a vidéki színészet rendezését célzó kerületi rendszer tervezetével foglalkozik és azt szigorú kritika tárgyává teszi, illetőleg határozottan kárhoztatja, elítéli.

Hogy vélt igazának erősebb nyomatókat adjon az író, cikkét a következő szavakkal vezeti be: „Annyi ellenzéssel, amennyi a színészet országos szervezése ellen támadt, alig találkozott még javaslat; Debrecen és Nagyvárad, Győr és Sopron, Pécs, Szombathely, Nagy-Kanizsa és sorban a legtöbb város, melyet gyámság alá fogott az országos színészeti felügyelő rendező javaslata, mind tiltakozó szót hallatott a javaslat ellen.”

Legyen szabad mindenekelőtt teljes tisztelettel kijelentem, hogy a cikk írója, ez irányban, a legtevésebben informálták, vagy pedig hogy egyáltalában nem is igyekezett információkat beszerezni.

A kerületi beosztás tervezetét — amelyet egy szűkebb körű szakértőkből álló jury előzetesen is megvizsgált, megvitatt; amelyen javított és módosított: a múlt hó közepén megküldöttem a vármegyei és városi hatóságoknak, színügyi bizottságoknak és színigazgatóknak, szóval az összes érdekelt és illetékes ténnyezőknek, azzal a felhívással, hogy szíveskedjenek tapasztalataik után alkotott nézeteiket, szakértői észrevételeiket, kívánásaikat vagy kifogásaikat, indítványait és javaslataikat velem közölni, hogy a tervezet — annak életbeléptetése előtt — a figyelembe vehető, méltányosnak, kívánatosnak vagy szükségesnek bizonyult javításokat, módosításokat megtehessek.

A záros határidőn belül összesen 90 hatóság és színügyi bizottság és 16 színigazgató nyilatkozott a fölvetett kérdésben.

Nos hát a kezemhez érkezett 90 vélemény között a nagyváradi színügyi bizottság az egyetlen egy, amely a tervezetet, a kerületi beosztást szükségtelennek tartja, azt cívilag helyteleníti.

A többi 89 — a cikk írója által névszerint felsorolt Győr, Sopron, Pécs, Debrecen, Szombathely és Nagy-Kanizsát sem véve ki — valamennyi helyesli, üdvözli a reformot; elvi szempontból nem emel kifogást csak egyetlen egy sem.

Győr városának polgármestere a többek közt ezt írja: „*Győr színügyi bizottsága helyesli azon tervet, amely a vidéki színészet rendezését színikerületek alakításával előznie elérni, feltéve, hogy az egyes városok színügyeik kezelésében a megfelelő autonóm jogkörök továbbra is gyakorolják.*”

Pécs város polgármestere, a színügyi választmány véleményével egyetértőleg így nyilatkozik: „*Magya a kerület-alakítás elvben helyes, mert a célszerűen megalkotott kerület biztos alapját képezheti az egyes társulatok általános szervezése mellett az egyöntetűbb művészeti sikeresebb működésnek is.*”

Nagy-Kanizsa polgármestere — ugyancsak a színügyi bizottság meghallgatása után — ezeket mondja: „*Nagy-Kanizsa városának a megalkotott tervezet szerint megállapított színikerületbe való beosztása ellen észrevételt nem tehetek. Ezen kerület, figyelemmel az ezen kerületbe csoportosított városok nagyságára, népességére, intelligenciájára, vagyoni viszonyaira és igényeire, meggyőződésem szerint egy színtársulatot — ha ez jól és az igényeket minden tekintetben kielégítőleg lesz szervezve — képes lesz fenntartani.*” . . .

És így Sopron, Szombathely, Debrecen, egyik sem tiltakozik a reform ellen, még kevésbé tiltakoznak a többi városok; ellenkezőleg, valamennyi megnyugvással, bizalommal fogadja, helyesli, üdvözli és felajánlja a támogatását, közreműködését.

Hogy a részletekre nézve észrevételeket tesznek, hogy az egyes kerületek összeállításánál módosításokat kívánnak és ajánlanak, indítványokat és javaslatokat nyújtanak be, az a legtermészetesebb;

hiszen éppen ezt kértük, várjuk és köszönettel fogadjuk. Hogy a tervezet több lényeges és kevésbé lényeges módosítást fog szenvedni, azt egy pillanattal sem vontam kétségbe; azok elől — igen sok esetben — nem is szabad, nem is lehet elzárkóznunk.

Azon vagynak, az a törekvésünk, hogy az összes érdekelt- és illetékeseknek legjobb belátásuk szerint formált véleményeik meghallgatásával, mérlegelésével és megszívlelésével; az egyes és közös érdekek lehetőleg összeegyeztetésével; körültekintő gondossággal, a legalaposabban, a legcélszerűbben állítsuk össze a kerületeket.

Hasonlóképpen üdvözli a tervezetet az igazgatók túlyomó része is.

És azok is, akik kifogásolják, többnyire csak az őket közvetlen érdekelt kerület szempontjából kifogásolják.

A szerzett információk, a beérkezett vélemények után tehát határozottan állíthatom, hogy a kerületi rendszer tervezete, illetőleg a reform, általános, mondhatnám egyhangú helyeslésre talált, és egy pár lényegesebb, nagyobb fontosságú szükséges módosítás leszámításával, részleteiben is könnyen és simán lesz megoldható.

A leglényegesebb és szükségesnek látszó módosítások közé tartozik az, hogy Győr és Sopron egymástól elválva, külön-külön kerület központjává tessenek és hogy egynehány, különösen pedig a miskolci és szatmári kerület más csoportosítással megerősítsék.

Ha sikerült volna a *Szabadalmazott színészet* íróját és más érdeklődőket is a fentebbiekkel meggyőzőn arról, hogy az én javaslatom még sem találkozott olyan nagy és általános ellenzéssel: legyen szabad még az újságcikk más egyéb pontjaira is röviden megtenni észrevételeimet.

A főlényeges gyámkodásra, a színházi koszt megszabására, a gyerekek atyáskodásra vonatkozólag csak a következőket jelenthetem ki:

A kerületek megalakítását illetőleg — ismétlem — kikértük az összes érdekelt és illetékes ténnyezők véleményét és hozzájárulását. Szabad elhatározásból egyesülnék. Autonóm jogaikat gyakorolják ezentul is.

Önmaguk és közös elhatározással választják meg pályázat után vagy annak mellőzésével a színigazgatót, kötnék vele szerződést tetszés szerinti időre; maguk határozzák meg a társulat működésének idejét és tartamát és azontúl odahaza minden egyes város vagy annak színügyi bizottsága külön is gyakorolja autonóm jogait.

És nem mondom ki azt sem, hogy minden színi kerületben csak egy színtársulat játszhatik és nem zárom ki a szabad versenyt.

A színi kerületekben akár minden évben más társulat játszhatik, ha ezt a város vagy színügyi bizottság és színigazgató üdvözli. Attól függ, meddig vannak meg egymással kerület és igazgató, mennyi időre kötnék szerződést.

A Festetics-jé tervezet — szól a cikk írója — szerencsétlen félreértésből úgy akarja javát a színművészetnek, hogy kényerét biztosítja — az igazgatóknak.

Hát nem tagadom, azt akarja, igenis. Bár minden igazgató kényerét biztosíthatná ez a tervezet! Ha a magyar színigazgatóknak van biztos kényerük, van a színészeknek is és talán megengedi a cikk t. írója, hogy lehet valaki jó színész — ha nem koplal is.

Es a magyar színészet ne tejjel dombótnék csak azért, mert a színigazgatóknak biztosítani szeretném a kényerét? . . .

Akárhogy variálom, bányom-forgatom ezt a kérdést: alig volnék képes okosabbat kisütni annál, amit a cikkíró ur szerencsétlen félreértésből eredi vétkemül ró tel.

De legkevésbé tudom megérteni a cikk írójának azt az aggodalmát, hogy a kerületi rendszer életbeléptetésével a nemzeti színtársulatok szabadon konkurrálhatnak a magyar színtársulatokkal. „Jöhet — ugymond — akár melyik kerületbe német vagy más külföldi színtársulat, annak szabad konkurrálnia a magyarral; az nincs kizárva a színi kerületekből, annak nyitva az egész ország, csak a magyar direktor van kerületbe zárva.”

A német és más külföldi színtársulatok bemehetnek ezentul is a magyar vidéki városokba, ha meghívják őket, ha szívesen látják, ha arra engedélyt adnak a helyi hatóságok. Ezt — saját tetszésük, belátásuk és elhatározásukon elül — szabályozhatja az egyes városok vagy színikerületek és a magyar színigazgató között kötendő vagy megkötött egyezség vagy szerződés.

Tudtommal ez a legkivételesebb esetekben fordult elő eddig és e tekintetben a kerületi rendszer mítem változtat.

Ami a nemzeti színtársulatokat illeti, tudvalevő dolog, hogy ezeknek is a helyi kormány ad engedélyt; annyinak amennyinek és ott, ahol jónak látja.

Tudvalevő dolog az is, hogy ezeknek a száma és működési helye a minimumra van korlátozva.

Kétséget sem szenved, hogy azokba a városokba, amelyekbe eddig nem kaptak engedélyt: jövőben sem fognak kapni, következésképpen nem lesz alkalmunk a magyar színigazgatókkal konkurrálni.

Arról az egy pár helyről és arra a megszábot rövid időre, lehet, a jövőben sem lesznek számúze a nemzeti színtársulatok, különösen ha áll az, amit a cikkíró ur mond, hogy „A nemzeti színtársulatot eltiltani nem lehet.”

Kár volt tehát ok nélkül félrevernem a haragot!

A kerületi rendszer e tekintetben mítem változathat a mai helyzeten; de igen annyit mégis, hogy nemzeti városaink is csatlakozván, belépve egy-egy kerületbe (anánthogy be is léptek), önként kimondják, kijelentik azt is, hogy befogadják jalaik közé a magyar színészetet.

És ez mindenestre valami!

Festetics Andor,

a vidéki színészet országos felügyelője.

**** Operaház.** Végre valahára megérkezett a várvavart *Burrián Károly*, a prágai hőstenorista, aki a tavalyi szezon végével rohamosan hódította meg a közönségünket. *Dippelt*, aki csak mérsékelt hatást tudt elkelteni, még *Káldy Gyula* hagyatékából vette át *Mészáros Imre*, de *Burrián Károly* már a jelenlegi igazgatóknak a választotta. A jeles művész, aki ma délután két órakor érkezett Budapestre, az uti fáradság következtében némi indispozícióval küzdött és különösen az első felvonásban volt észrevehető rekedtsége. A második felvonásban azonban kiderült az organuma és a harmadikban teljes erővel adta elő a zárandok-eibeszéledést. A közönség lelkesen ünnepelte *Burrián Károly*-t, akiben *Ignaz Wagner*-énekest nyertünk. Baritonális színezetű tenor, a bár nem nagy kaliberű, sok melegséget és fényt tud kifejezni, énekművészete nobiles, deklamációja pedig értelmes és kifejező. Mimikájával még azt is eljátszta, amit partnerei énekelnek. *Diósnyú Handl Beria* (Erzsébet) ma különösen szerencsés volt legjobb szerepében és sok tapsot kapott. *Ney Dávid* ögrója és *Takács Wolfrám* külön-külön attrakciója lehetne az előadásnak. *Rotter Gizella*, *Kornay Kertész*, *Kiss Béla*, *Várady Jól* egészítették ki az ensemblet. A karnagyja *páca Mader Raoul* kezében volt, aki lendülettel dirigálta az előadást. (G.)

**** A Nemzeti Színház bemutatója.** A *Nemzeti Színházban* szerdán, e hónap 23-ikán lesz a bemutatója *Báhr Hermann* A *star* című színművének. A darab címszerepét *Láncai Ilka* asszony játssza, aki mint utomnan szerződött tag ezuttal mutatkozik be új szerepben a *Nemzeti Színház* közönségének. A bemutatóra meghívta az igazgatóság a szerzőt is. A darab több szereplője a következők:

Ladányi Lófia — *Láncai Ilka*. *Visinger Emil* — *Dezsi József*. *Mártha*, a nővére — *Ligeti Juliska*. *Margit* — *Mészáros Giza*. — *Dr. Rohr* — *Náday*. *Gróf Blowitz* — *Horváth*. *Indra* — *Ujházi*. *Rapacsik* — *Szigeti* *Imre*. *Cordelia* — *Rákosi Szidi*. *Flóri* — *Vidóczy Marika*. *Gallus Pál* — *Egressy*. *Span* — *Zilahi*. *Karmester* — *Falusi*. *Blum* — *Hetyényi*. *Koch* — *Szöke*. *Wenig*, riporter — *Körösmeszy*. *Ferenc*, komornyik — *Latabár*. *Lizi* — *Boros Ferike*. *Szedlacekné* — *Gyöngyösi*.

A darabból, amelyet *Szöllösi Zsigmond* fordított magyarra, kedden, november 27-én délelőtt 11 órakor lesz a nyilvános előadás.

**** Házhangverseny.** Az *Országos Zenekadémia* több jeles tanítványa mutatta be haladását ma este egy házi koncert kisebb keretében. *Passy-Cornet* asszony növendékei közül *Waldmann Margit* Brahms-tól, *Klemen Eugénia* Hubay Jenőtől és *Singer Zselma* Mendelssohn „*Éllás*” oratóriumából énekel. *Son Henrik* gordonka-játéka becsületre vált kitűnő mesterének, *Popper Dávidnak*. A zongorások sorából különösen kitűnt *Gy. Takács* Zoltan (Chovan tanítványa), aki *Liszt Ernő* *abránját* adta elő sokat igéző tehnikai készséggel. Hasonlóképpen élénk feltűnést keltett *Thoman* tanárnak két kisaszony-növendéke: *Kégy Marika* és *Pollacsek Elza*, akik *Bach*-tól, *Stavenhagen*-tól és *Weber*-től játszottak mesterük módszerét diéső finom árnyalással.

**** Hírek a Vígsházból.** *Guthi* és *Rákosi* új bohózatát, a *Tartalékos férjet*, amelynek minden eddigi előadását felt báz nézte végig, a *Vígsház* a jövő hét minden estejére kiltizte. A darab népszerűségét nagyban növelte az a körülmény, hogy fiatal leányok is zavartalanul nézhetik végig. A *Vígsházban* a legközelebbi napokban megkezdődnek a próbák a *Feleségem nem sikkes* című francia vígjátékból, amelynek két főszerepét *Csillag Teréz* és *Hegedűs Gyula* fogják játszani.

**** Guthi Rákosi új darabja.** *Guthi Soma* és *Rákosi Viktor*, a *Tartalékos férj* szerzői, új darabon dolgoznak a *Népszínház* számára. A darab *Ruzsica* címen budapesti énekes életkép lesz, s mint értesülünk, még ebben az évadban bemutatóra kerül.

**** Budapest — Berlin.** Mai színházi rovatunkban megemlékeztünk a bécsi *Reichsuehr*nek arról a híreről, hogy a *Berliner Theater* társulata május havában a *Vörösmarty*hoz fog vendégszerepelni. Illetékes forrásból arról értesítenek bennünket, hogy a bécsi újság híre csak annyiban érinti az igazságot, hogy a megnevezett berlini színház tényleg tett lépéseket a *Vörösmarty*hoz, hogy ott vendégszerepelhessen, de a színház igazgatósága a leghatározottabban kijelentette, hogy színpadát a vendégszereplésre átengedni semmi szint alatt sem hajlandó.

**** Blaháné ünneplése.** Az Országos Mintarajziskola ifjúsága ma feliratban üdvözölte *Blaha Lujzát* abból az alkalomból, hogy a király a művésznőt a koronás aranyéremmel tüntette ki. A művészi kivétel, kék-fehérselyemre burkolt feliratot küldetés adta át, amelynek tagjai voltak: Nagy Dénes a rajziskola társaskörének elnöke, *Förster Tivadár*, *Handverk Károly*, *Raksányi Dezső* és *Petrányi Miklós*, aki a felirat allegorikus rajzát tervezte. Itt említjük meg, hogy *Márkus József* főpolgármester ma küldte meg melegbangu üdvözlő levél kíséretében a művésznőnek a koronás aranyéremkeresztet, az azzal járó alapszabályokkal együtt. A kitüntetés december 2-ikán az általános kihallgatáson fogja megköszönni a művésznő a királyuk.

**** Hangversenyek.** *Burmester Willy* az utolsó filharmoniai hangverseny óta az összes zenekörök allandó beszélgetési témája lett. Onálló hangversenye amelyet a hatalmas művész holnap rendez a *Royalban*, egész sajátos jellegű lesz, amennyiben *Burmester* úgy, mint eddig mindenütt, itt is egészen maga akarja betölteni az estét, minden közreműködő nélkül. Műsorát ennek folytán *Burmester* következőképp változtatta meg: *Menneisohn* hegedűverseny, *Wieniawsky Faust*-bránd, *Schumann Fräumerel*, *Aus fernem Ländern* *Bach-Bourée* és *Präludium* az e-dúr szonátából, *Air* és *Paganini*, *Burmester Boszorkánytánc*. A *Burmester*-hangversenyre máiól kezdve esekély számú 2 koronás ülőhely is kapható. — *Sauer Emil* az idén december 3-án, hétfőn tartja egyetlen estélyét a *Vigadó nagy termében* lényes műsorral, amelyben *Rameau*, *Brahms*, *Schubert*, *Chopin*, *Schumann*, *Tschaikowsky* és *Liszt* zenekör képvisele. — A szezon legelső, de bizonyára letele népszerű dalestélye az lesz, amelyet *Alberti Werner*, a M. Kir. Opera kedvelt tenoristája pénteken december 14-én lepi meg a *Royal*-teremben budapesti tisztelőit. A hangverseny érdekessége még fokozódik *Geyer Stefnék*, a csodagyermeknek közreműködése által, aki tízéves korától a nagy nagyszabású hegedűverseny előadásával fog a nagy közönség elé lépni. Az említett hangversenyekre jegyek kizárólag *Méry Béla* zeneműkereskedésében (*Andrássy-ut 12.*) kaphatók.

**** Az Angot asszony jubileuma.** *Lecocu* mester operette, az *Angot asszony leánya*, amely mindig és mindenütt jubilált, ahol ez a remek zenéjű operett csak színre került a *Magyar Színházban* is megújult jubileumát. Csütörtökön, e hónap 29-ikén adják huszötödösöd, a címszerepben *Szeyer Honával*, aki ebben a szerepben a legnagyobb szerencsével mutatkozott be a budapesti közönségnek s az eredeti szereposztással. A művésznő tiszteletére a jubilaris estén bankettet is terveztek a színház tagjai, de ezt a *Mikádó* erős próbái miatt elhalasztották a *Sullivan*-operett premierje után következő időre.

**** A Magyar Színház bemutatója.** A *Magyar Színházban* pénteken, november 30-ikán lesz a bemutatója *Sullivan* híres operettjének, a *Mikádónak*. Az operett az ujdonság ingerével ruházta fel az, hogy azzal az eredeti hangszerepléssel adják, amelyvel szerzője megírta s amelylyel eddig csak a berlini operában került színre. A *Magyar Színház* új diszleteket és jelmezeket s új világi apparátust is készített a *Mikádóhoz*. Az operett első három előadására szóló jegyek már holnap, vasárnaptól fogva kaphatók a színház jegypénztáránál, továbbá *Bárd Ferenc* és testvére jegyirodáiban.

**** Schratt asszony utóda.** *Schratt* Katalin asszony helyébe, aki tudvalevőleg kivált a Burg-színház kötelekéből, a bécsi udvari színház igazgatósága *Glöckner Josefine* asszonyt fogja szerződtetni.

**** Hírek a Népszínházról.** *Ij. Bokor József* eredeti operettje, a *Napfogatközés*, mint értesülünk, a jövő héten kerül bemutatóra. — A *San-Toy* operettben hétfőn *Bobbie* szerepét *Dalnoki Viktor*, a *Népszínház* új baritonistája fogja énekelni. — A *Népszínház* e heti műsorán *Gerő Károly Asszonyháboru* című új énekes bohóza és a *San-Toy* szerepel. Amaz vasárnap, szerdán szombaton és a jövő vasárnap kerül színre, a *San-Toy* pedig hétfőn, kedden, csütörtökön és pénteken.

**** A Secessions-Bühne és Budapest.** A *Secessions-Bühne* szintársulata, mint már jeleztük, Budapesten akart vendégszerepelni. Ezt a vendégszereplést a budapesti állami rendőrség nem engedte meg. A német színészek, mint bécsi tudósítók táviratozza,

Szell Kálmán belügyminiszternél megfellebbezik a rendőrség határozatát.

**** A bukaresti diákok lelkesedése.** Egy bécsi operettársaság, mint hírt adtunk róla, *Bukarestben* vendégszerepelt. A társulatnak *Stojan* kisasszony a starja s a színházi szépség annyira fellelkesítette a *bukaresti* diákokat, hogy a primadonna bucsufelépése után a *Nebánsvirágban*, kilogták a lovait és úgy vitték a lakására.

**** Színházak műsora. Nemzeti Színház.** Hétfőn: A *bölcső*. Kedden: A *bölcső*. Szerdán: A *star* (elsőszőr). Csütörtökön: A *star* (másodsőr). Pénteken: *Vörösmarty-ünnep*. Szombaton: A *star* (harmadsőr). Vasárnap délután: *Ejfel után*. Este: *Vörösmarty ünnep*. Hétfőn: A *bölcső*.

Vörösmarty. Csütörtökön: *Bernardo Montilla*. Szombaton: A *bölcső*.

M. kir. Operaház. Kedden: *Lammermoori Lucia*. (P. Bianchi Bianca es. és kir. kamaranékesnő vendégfelléptével). Szerdán: Nincs előadás. Csütörtökön: *Carmen* (*Duvrian Károly* tenorista vendégfelléptével). Pénteken: Nincs előadás. Szombaton: *Bánk bán*. (P. Bianchi Bianca es. és kir. kamaranékesnő vendégfelléptével). Vasárnap: *Lohengrin* (*Burrian Károly* ur vendégfelléptével).

Vigaszínház. Hétfőn: *Tartalékos férj*. Kedden: *Tartalékos férj*. Szerdán: *Tartalékos férj*. Csütörtökön: *Tartalékos férj*. Pénteken: *Tartalékos férj*. Szombaton: délelőtt 11 órakor, rendez mérsékeit árak mellett: *matiné a Vörösmarty szobor-alap javára*. Este: *Tartalékos férj*. Vasárnap délután: A *kismama*. Este: *Tartalékos férj*.

Népszínház. Vasárnap délután: *Görög rabszoiga*. Este: *Asszonyháboru*. Hétfőn: *San-Toy*. Kedden: *San-Toy*. Szerdán: *Asszonyháboru*. Csütörtökön: *San-Toy*. Pénteken: *San-Toy*. Szombaton: *Vörösmarty ünnep* és *Asszonyháboru*. Vasárnap délután: *Szép Helena*. Este: *Asszonyháboru*.

Magyar Színház. Hétfőn: A *Gyurkovics lányok*. Kedden: *Angot asszony leánya*. Szerdán: A *pesti utca*. Csütörtökön: *Angot asszony leánya*. Pénteken: A *mikádó* (elsőszőr). Szombaton: *Vörösmarty ünnep*. Vasárnap délután: A *pesti utca*. Este: A *mikádó*.

Uránia Színház. Hétfőn: *Spanyolország*. Kedden: *Vörösmarty-est*. Szerdán: *Spanyolország*. Csütörtökön: *Spanyolország*. Pénteken: *Velence*. Szombaton: A *XIX. század* (bemutató előadás).

**** Új zeneművek.** (*Bárd Ferenc* és testvére zeneműkereskedésében *Kossuth Lajos-utca* 4. szám és *Andrássy-ut 42. szám*.) *Sidney Jones San-Toy* teljes zongora kivonattal; 6 korona. *San-Toy polpourri* 3 korona; keringő 3 korona. *Muider Staccato* polka szöveggel, énekli *Soyer* az *Angot* operettben; 1 korona 80 fillér. *Udalt*: Csak egy kis lány (*Du mein Girl*); német és magyar szöveggel, 1 korona 80 fillér. *Bauer*: *Miért vagy másé*. Concert-dal német és magyar szöveggel; 1 korona 50 fillér. *Huber*: *Csárdás Album*. 12 újabb csárdással. *Dienzl Oszkár*: *Néger dal*; énekelte *Lindt Marcella* a *Gésákban*; 2 korona. *Volstedt*: *Verlobungswalzer*; 1 korona 60 fillér. *Süster*: *Bur indó*; 1 korona 50 fillér. *Dóczy* 3 új eredeti magyar dal: 1. *Penaszokid* a *furulyán*. 2. *Magas a kaszárnya*. 3. *Barna kis lány levelet írt*; 2 korona. *Hegsz. mn. V. toly. 13. sz.* *Bucszuk* a nap az égtől és *Buzavirig* a kedves két szeme; 60 fillér.

**** Vasárnap a Telefon Hírmondóban.** A *Telefon Hírmondó* vasárnapi programja a következő lesz: Délelőtt 11 órától 12 óráig a beszélgetőjegy szerkesztőségének olvasataja fel ujdonságait. Délután a *Hírmondó* színelet. Este 7 órától követi a M. Kir. Operaház előadását: a *Tell Vilmost*, amelyben ezúttal énekel először *Pollinone-Bianchi Bianca* asszony. Az opera után cigányzenét követi a *Telefon Hírmondó* előzetesének szórakoztatására 11 óráig.

Vörösmarty-ünnep a színházakban.

Budapest, november 24.

Nemzeti Színház:

Vörösmarty születésének százéves fordulóját a *Nemzeti Színház* tudvalevőleg alkalmi előadással üli meg. A pénteken, november 30-ikán, a költő születésnapjának előestéjén tartandó díszelőadás végleges programja a következő:

1. *Bemutatózene*, szerzőte *Sárosi Ferenc* karnagy.
2. *Költmény*, *Somló Sándortól*, szavalja a szerző; az óda végén a *Szózat*, éneki a *Nemzeti Színház* egész személyzete és az *Operaház* énekara.
3. *Cilley és a Hunyadiak*, *Vörösmarty* drámájának III. felvonása, a futaki gyűlés. Szereplők: *Ujházi, Bercsenyi, Gabányi, Gyenes, Baló, Mihályfi, Idősi, Szecssay, Egressi, Körösmecsey, Horváth*.
4. *Szép Ilonka*. *Vörösmarty* költeménye *Ernyei* melodramatikus zenéjével, szavalja *P. Márkus* Emília.
5. *Élékek szereplői*: *Peterdi — Hetényi, Ilonka — F. Dömjén Rósi, Mátyás — Beregi*.
6. *Csonor és Tünde*. *Vörösmarty* tündérajtáának III. felvonása. Szereplők: *Török Irma, Fái Szeréna, Ligeti Juliska, Maróthy Margit, Györgyné. Pálfi, Latabár, Körösmecsey, Földi és Zilahy*.

Az előadásra, melynek jövedelméből egy rész *Vörösmarty* szobrára jut, a színház inténdása vendégül hívta meg *Szell Kálmán* miniszterelnököt és nejét valamint *Vörösmarty* Béla államtitkár, a költő legközelebbi rokonait, a *Magyar Tudományos Akadémia*, *Kisfaludy-Társaság* és *Petőfi-Társaság* elnököseit. A

díszelőadás, amelyre rendes helyáru jegyek már vasárnap kaphatók, az urak frakkban, a hölgyek estélyi öltözékben jelennek meg. Az előadást a színház vasárnap megismétli.

Vigaszínház:

A *Vigaszínház* a december elseji matiné tudvalevőleg első sorban az ifjúságnak rendezi, amely impozáns módon vesz részt a nagy költő emlékünnepén. A színház 700 jegyet oszt ki a tanulóifjúság között, azonkívül még 600 tanuló fogja a matiné végighallgatni a színpadon, ezzel is növelvén az ünnepség nagyszabású voltát. Ez a 600 tanuló adja majd elő a műsor utolsó két számát, a *Fóthi dalt* és a *Himnusz*. Ez lesz a leghatalmasabb kórus, amely magyar színpadról valaha elhangzott. A gyermekeket *Kún László*, a *Vigaszínház* karnestere tanítja be a két énekszáma.

Népszínház:

A *Népszínház* igazgatósága szombaton, december 1-én, *Vörösmarty* születésének százados évfordulója alkalmából *Vörösmarty-ünnepet* rendez, melyet *Ünnepi nyitány* vezet be, *Konti József* karnagy vezetésével. *Kozma* Andornak *Vörösmarty* dicsőítő alkalmi költeményét szavalja *Szimai Imre* és *Vörösmarty Szép Ilonját* elszavalja zenekísérettel *P. Lukács* Juliska, mialatt a költeményt néma szereplőkből álló élőkép ábrázolják. A zenekísérett *Erney József* irta s *Barna* Izsó hangszerele. Az ünnepséget a *Szózat* fejezi be, melyet a színház egész személyzete énekel. Azután következik az *Asszonyháboru* előadása.

MŰVÉSZET.

□ A Nemzeti Szalón tárlatának megnyitása.

Ma délelőtt 11 órakor nyitotta meg *Wlassics* Gyula miniszter a Szalón teli kiállítását. Neje és *Lippich Elek* miniszteri tanácsos kísérettel a minisztert, akit *Hock* János üdvözölt, mint a Nemzeti Szalón alelnöke. Beszédében megköszönte azt a nagy kitüntetést, hogy a miniszter személyesen nyitja meg a kiállítást, méltányolva ezzel azt a munkát, melyet a Szalón mint a miniszter művészeti akolójának munkatársa végez. A Szalón — ugymond — szentélye akar lenni a magyar művészetnek és nem egyes művészeknek, hanem az egész művészetnek akar használni. Ez a cél vezet akkor is, mikor a tavasszal elhozza ide a legkiválóbb francia művészetet, hogy egyrészt a magyar közönséget még jobban meghódítsa a művészetnek, másrészt egyengesse a magyar művészek útját a külföld felé.

Wlassics Gyula miniszter a következő szavakkal válaszolt:

— Örömmel hallottam és olvastam a lapokban, hogy a Nemzeti Szalón teli tárlata magasabb művészeti színvonalon van az egyesület eddigi kiállításainál. Világos bizonyítéka ez a körülmény annak, hogy ez az ifjú művészeti egyesület emelkedőben van. Ez a haladás még inkább ösztönöz engem is arra, hogy a magyar művészet érdekében programmat folytassam és megvalósítsam. Ebbeli munkámban szívesen veszem az Önök támogatását és ezzel a kiállítást megnyitom.

Ezután a miniszter megkezdte körutját. *Boemm* Rittát bemutatatta magának és gratulált képeikhez; megdicsőrt *Poll Hugó* pasztelljeit, *Székely* tengeri képeit; *Kacsányi* Ödönt mint régi ismerőst üdvözölte. Azután bemutatatta magának *Glatter* Áruint és *Pörge* Gergelyt, akiknek szívesen gratulált. *Szinyei-Merse* Pál országgyűlési képviselő önárképe előtt derűltséget fakasztott a miniszter megjegyzése, melyet a jelenlevő művészekhez intézett:

— Te, Pali, mindig abból az időből való képedet állítod ki, ahol még szép és fiatal vagy.

Nagyon tetszett a miniszternek *Mannheimer* Gusztáv gyűjteménye, melynek minden egyes darabját sokáig nézte. Gratulált még *Kézdi-Kovács* Lászlónak. Ezzel a miniszter a közönség él érőse közt távozott.

A *Nemzeti Szalón* ma este a téli tárlat megnyitására öröme vernissage-lakomát rendezett a *Pannonia*-szálló dísztermében. Az első teikőszöntőt *Székely* Ferenc mondta *Hock* Jánosra, ki lenyűltes beszéddel válaszolt. Az összes művészek és írók támogatását kéri most, mikor abban a kedvező időben vannak, hogy a művészeti vezetés olyan férfiu kezében van, aki teljes erejével igyekszik diadalra juttatni a művészet ügyét Magyarországon. Végül azt az óhaját fejezte ki, hogy a Szalón egyesítse az

RÉSZLETRE!

Férfi-fehérművek és uri divatruk. **Részletfizetésre kaphatók** férfi-ingesk, alsó-nadrágok, keztük, téli alsó ruhák, zsebkendők stb. a **Belvárosi koronás áruházban IV., Károly-körút 22.**

összes művészeket. *Kaczány Ödön* Hock János köszöntötte fel. *Kovács Dénes* a hülyéket éllette. *Róza Miklós* a sajtót köszöntötte fel.

□ **Pázmány és Werbőczy szobra.** A miniszterelnök tudvaleg fölhívta a fővárost, hozzájárul-e, hogy a király által ajándékozott Pázmány- és Werbőczy-szobrot a Kigyó-téren levő két kis parkban állítsák föl. A tanács azt mondja, hogy a szobrok föllátása ellen nincsen kifogása, de szépészeti okokból célszerűbbnek tartaná, ha a két kis parkot meghosszabbítva, a Kossuth Lajos-utca tengelyében egy nagyobb szabású szobrot állítanak föl. A tanács mindenesetre szükségesnek tartja, hogy a két szobor modelljét készítsék el s a helyszínén a modellek föllátásával alapítsák meg, hogy a park melyik pontján állítsák föl a szobrokat.

□ **Iparművészeti ismeretterjesztő előadások.** Az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum igazgatósága november hónap 30-ától 1901. évi február hónap 8-ig minden pénteki napon délután 5 órakor ismeretterjesztő ingyenes előadást rendez az Iparművészeti Múzeum első emeleti nagytermében. A program szerint november 30-án, december 7., 14. és 21-én *Mihály József* tart előadást: *A zónidő az iparművészetben* címmel. 1901. január 4-én, 11-én és 18-án *Alexander Bernát* ad elő az *Estetikai érzések lélektanáról*. Január 25-én, február 1-én és 8-án *Radisics Jenő* értekezik a párisi világiállítás tanulságairól.

A visszautasítottak szalónja.

Budapest, november 24.

Multkor megirtuk, hogy szó van egy *Salon des refusés* alakításáról, amelyben egybegyűjtenék és kiállítanák azokat a műveket, amelyeket a zsűri akár a Műcsarnokból, akár a Nemzeti Szalónból visszautasított. A mozgalmat *Lajos Alfréd* festőművész indította meg, aki tervéről az itt következő cikkben számol be:

Unos-untalan vissza nem utasított, „elismert” festőművészek szólítanak meg. Létre jön-e a „Salon des refusés” avagy csak megpendített idea marad-e? Eddig az érdeklődésnek, a helyeslésnek elég sok jeleivel találkozom, az eszme jogosultságát pedig talán azok sem tagadhatják, akik nem az elitáltak, hanem az itélkezők soraiba tartoznak. Igaz, oly korban élünk, midőn az emberek autoritásnak a sikert tekintik és csakis a siker előtt hajolnak meg. Pedig nincs családbizalom, mint a művészetek története tanúsítja és pedig különösen az utóbbi századé, hogy az idők és események forgatagában milyen lazán állják meg már egyszer elfoglalt helyüket a nagy és kis bálványok és mennyi elnyomott, kicsinyelt vagy félreismerett tehetség foglalta el helyét az előbbiei gardiájának. És honnan e hanykólódás, az áramlatnak az a legszélőbb végletekbe való hullámlása a művészetekben, — midőn egyéb dolgok — mint például a természettudományok szilárdan haladnak megkezdett útjukon és évszázadok kellenek hozzá, míg a vélt igazságot fölüljárja egy másik, — talán szintén csak vélt igazság?

A felelet erre egyszerű. Nincs nehezebben meghatározható valami — mint a művészet. Valóában a léleknek láthatatlan, de hatásaiban okvetlen bizonyítható igazságainak felismerése kell ahhoz, hogy egy műremeknek bizonyítás útján szerezzük meg az elismerést. Pedig ma már odafelejték a dolgok, hogy a közönség, a laikus, a sok szerlehuzó és egymást tagadó irányzatok láttára kétkedve, zavartan áll meg és nem tudja, mit higgyen, mit akarjon elismerni.

Ma már az írott betű szuggesztív erejére, a kritika támogatására szorult a művészet, holott a kritika azelőtt nem volt egyéb, mint egy médium, amely a laikus elemek számára utbaigazitással szolgált, amennyiben a műalkotásoknak rejtettebb igazságait a szemlélő számára fölledezte és élvezhetővé tette, a művészet pedig botlásaira, vagy gyengéire jóakarattal figyelmeztette. Jól emlékszem, a csodálkozás és a neveltség minő kifakadásait olvastam az akkori bírálatokban, midőn évekként azelőtt „az új irány” első hullámai küldte hozzánk és egy nagy kérdőjelet hagyott hátra a gyengébb felfogásukban, megzavarva addigi, gyenge lábán álló egyszerű, józan, művészi felfogásukat. Hogyan? Hát ez az szecesszió, ami a külföldön máris megtette diadalútját és most utóljára még hozzánk, lovagias, vendégszerető magyarokhoz is lerándul, hogy furcsaságait mi is megmaradjuk, aztán — magunk is oly fureszákká, oly nihilisztikus kérdőjelekké alakuljunk, mint Szecesszió ő felseje? Hogyan? Hát mi volnánk a fejlettebb művészi érzéssel bíró nép — akik a külföld hitvallását kikacagjuk, visszakergetjük és megmaradunk patriarkális művészi világnézetünkben? Kétlem, hogy egy Michel-Angelo elismerte volna-e kollégájának korunk és irányzatunk nagyságait, lévén az egyik homlokegyenest ellenkezője a másiknak a művészetben pedig nem létezik

egymással homlokegyenest ellenkező: kétféle igazság. A forma külsőségeiben igenis vannak eltérések, de tagadom, hogy volna e föld kerekességén csak egyetlen művész, aki affektálás nélkül, őszintén, szíve vagy lelke mélyén más esztétikai törvényeknek hódolna, mint aminőt törvényeknek hódoltak a renaissancekor nagyjai, valamint századunk igazi gente-jei: Munkácsy, Delacroix, Neuville, Benjamin-Constant, Knaus Pighlheim, Lefebre, Székely, Zichy, Madarász.

Tehát fölvetem a kérdést: 1. Ki és miben tudja megállapítani az új irányzat igazságainak törvényeit? Ha igazság az, akkor okvetlen kell, hogy legyen benne törvényszerűség!

2. Ki és mennyiben tudja megcáfolni a régi mesterek vélt igazát, hogy azok tévelyegtek volna és nem ismerték volna a törvényszerű öntudatuk mellett az érzés inspirációját?

Mert kell, hogy e kérdéseket tisztázzuk, nehogy továbbra is zavart és utána tehetetlen közönyt okozzanak.

A közönynek oka igenis ott van: a közvélemény és az intelligencia zavartan várakozó álláspontot foglal el, mert az eddigi soha nem látott művészi irányzatokra egyszerűen tejesóvával azt mondja: „nem értem e dolgokat.” Es féltérell.

Ugy látom, hogy ezt a közönyt most még nagyobb zavarral, ultrábbnál ultrább irányzatokkal, azoknak dicsőítésével, forcirozott szuggesztívál akarják megtörni. Nem uraim! Aki különkődéseivel bizalmatlanságot keltett, az újabb különkődésekkel ezt a bizalmatlanságot nem fogja megtörni. Ha az új irányzatnak igazsága van, úgy tisztára humánus szempontból konfiskálni és megsemmisíteni kéne a Vatikán és a Louvre remekait, mint amelyek lényegükben is más igazságot hirdetnek „korunk igazságainál” és így e kétfős igazság hirdetésével alkalmasak az emberi nem hiszterikus rohamából őrzőngési rohamokat idézni elő. Mert ugy sejttem, az intelligens embert rém módon nyugtalaníthatja az a tudat, hogy nem tudja, igazsága van-e neki, mikor igazat gondol, — vagy nincs. Itt bizony nincs igazsága Hamletnek, hogy minden csak a fel fogás dolga — és nincs a világon sem jó, sem rossz. Határozottan tudom, hogy történetek a világon jó és rossz dolgok — hisz ha ez nem állna, a tizparancsolata sem lett volna szükség, mert minden „csak felfogás dolga.” Azok a törvényszerűségek, amelyekre én előzök, a művészetek évezredek történetéből lesűrűdött igazságok, amelyeket megtagadni nem lehet.

Most pedig térjünk rá a visszautasítottak szalónjára. Tervem az, hogy bárki, minden zsűri nélkül kiállíthatja műveit, akár az idén, akár régebbi években lettek legyen azok visszautasítva. Majd elvállik, nincsenek-e ez országban olyan alkotások, amelyeket talán egyes-egyedül az „új irányzat” szorított vissza, nem is a zsűri kegyetlensége vagy rosszindulata egyes-egyedül az a nihilisztikus művészi álláspont, amelyből a zsűri tagjai itélkeztek. Azonban hozzák el műveiket azok is, akik az „új irányzat” oltárán áldoznak. Legyünk toleránsak egymás iránt, de ha joga volt évek óta az „új irányzat”-nak a nyomtatott betű erejére támaszkodni és nem csupán a festményre hagyni a hatáskelést, engedtessek meg nekem, hogy azokat a „lecsóított igazságokat”, „tulhaladott álláspontokat” én is a betű erejével is megvédelem. Hogy tiltakozzam az oly bírálat ellen, amelyek egyszerűen úgy szuggerialják a közönséget, hogy ime: A. munkája kellemes meleg, bensős, B. munkája szimpatikus, C. szeniális, D. hangulatos, E. remek, bravuros stb. a nélkül, hogy okát tudnák adni eme véleményüknek. Pedig mindennek van oka — és az igazság valahol kell, hogy legyen.

Lajos Alfréd.

Ma este egy Andrassy-utí kávéházban tanácskozásra gyűlték egybe azok a művészek, kiknek munkáit a Műcsarnok és Nemzeti Szalón zsűrije visszautasította. Az értekezletre nagy számban jelentek meg a művészek s az egyes felvetett eszmék fölött ének vitaközás indult meg. A művészek a tanácskozás folyamán nyomatékosan hangsúlyozták azt, hogy ez a mozgalom korántsem akar túntetés lenni a Műcsarnok vagy a Szalón ellen. Nincs egyéb szándékuk, mint hogy szóhoz jussanak, hogy műveiket a nagy közönség ítélete alá bocsássák. Ezért is elhatározták, hogy *Visszautasítottak Szalónja* címen önálló kiállítást rendeznek, mely december 15-én nyílik meg. A tárlatra csak a Műcsarnok és Nemzeti Szalón zsűrije által az idén el nem fogadott képet lehet beküldeni. A tárlat rendezésének egyes részleteit hetes bizottság állapítja meg, amelynek tagjai lettek: *Köber Kinnach, Andrájkó, Lantai, Lakos, Ürmössy és Agai Béla*. Tekintettel arra, hogy a mozgalomhoz még igen sok fővárosi és vidéki művész csatlakozni kíván, a bizottság ez uton felkéri a jelentkezői önjátékot, hogy szándékukat minél előbb tudassák dr. Agai Béla ural (Budapest, VI. *Podmaniczky-utca 27. szám.*)

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Kisfaludy Károly és Vörösmarty.** A Kisfaludy-Társaság emléktáblával jelölte meg azt a váci-utcai házat, a honnan 1830-ban *Kisfaludy Károly* és 1855-ben *Vörösmarty* Mihályt temették. Ennek az emléktáblának a csöndes leleplezésével kezdődik a Kisfaludy-Társaság holnapi *Vörösmarty*-ünnep. A kegyelet aktuson csak a társaság tagjai lesznek jelen, akik a váci-utcai házból testileg mennek az Akadémia felé. Ebből a alkalomból *Vargha Gyula* titkár fölhívta a társaság tagjait, hogy menél nagyobb számmal jelenjenek meg ezen a kegyelet ünnepén.

○ **Magyar fegyverek.** Ma délután öt órakor nagy és előkelő halgatóság előtt kezdte meg a Nemzeti Múzeum könyvtár-termében előadását *Nagy Géza*, a múzeum hadtörténelmi gyűjteményében levő *lőfegyverekről*. A vetített képekkel élenkített előadás során a puskaport feltalálásától az újabb időkig használatban volt lőfegyvereket ismertette érdekesen és vonzóan. Képekben és természetben mutatta be a múzeum gyűjteményének legérdekesebb darabait, a serpenyős, kovas gépes puskákat, mordályokat és pisztolyokat, a különféle ágyukat. Különösen érdekes két darab, az a XVI. századból való magyar lőfegyver, melyek egyikén elefantenszorból kifaragva, több száz alakból álló képen Közveg ostromát, másikán Fejérvár ostromát láthatni.

○ **Új Idők.** Változatos tartalommal jelent meg az *Új Idők* e heti száma. Bendek Elek és Lampérth Géza iratok novelláit, Gabányi Károly kínai vállalkozását négy képből mutatja be az *Új Idők*. Pataky László szép képen kívül Faragó pompás karrikatúrát díszítik a számot. A tudóversz-szatórium telavetéséről, a Műcsarnok zsűriéséről és egyéb aktuális eseményekről is találunk képeket.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A gőzmalom bukása.** Az abauj-szántói nagy gőzmalom bukás ügyében öt napi tárgyalás után a kassai törvényszék ma hozott ítéletet; *Soltész Gábor* ötszáz korona pénzbüntetésre átváltoztatható huszonöt napi fogházra, *Orje Adit* négyszáz korona pénzbüntetésre átváltoztatható husz napi fogházra, *Blau Mór* háromszáz korona pénzbírságra átváltoztatható tizenöt napi fogházra, *Medve Pált* kétszáz koronára vagy tíz napi fogságra, *Füvényessy Rudolot* száz koronára vagy öt napi fogházra ítélték. *Klein Lajost*, *Licskai Bénit*, *Liebmann Bénit*, *Nikházy Lászlót* és *Vidder Lajost* felmentették. Akiket elítéltek, azok föllebeztek.

Az utcán.

Budapest, november 24.

A főváros utcai életének nem szenzációs, csak egyik jellemző esete volt az, amelyet *Wiener* bíró szobájában tárgyaltak ma. Az a tiszteltetés s léhaság, amelylyel a fővárosi asszonyt nyomon követi, földözi és megszegényíti a férfi, oly sokszor volt oka a sajtó és a tisztességes elemek fölháborodásának, hogy a mostani esetnek társadalom-kritikai boncolására már semmi szükség nincsen. A bíróság határozata különben amugy is méltóképpen sújtja a mai esetben szereplő vádlottakat.

A Népszínház-utcában néhány napal ezelőtt, éjjel, *Szerdahelyi Ferenc*, a Népszínház tagja karöltve ment haza a feleségével, mikor az utca szögletén négy úri ruhába öltözött ember szembe nézett velük s aztán olyan megjegyzést tett Szerdahelyinéra, melyet pirulás nélkül kimondani sem lehet. Szerdahelyi *svihákságnak* mondta ezt a dolgot, mire az urfiak rátamadtak a színesre s agya-lobe verték. Az eset a rendőrség, majd pedig a büntető járásbírság elé került, ahol *Szerdahelyinét* becstelenséért, térje pedig súlyos testi sértés vétségéért vádolta *Berzeviczy Jenő* foghallyat, *Udvardy Aladár* megyei tisztviselőt és *Henrik Ferenc* államvasuti hivatalnokot.

Wiener járásbíró Szerdahelyinét kibírgalásával kezdte meg a tárgyalást. Szerdahelyinét elmondta, hogy mikor fél ével éjjel hazament négy fiatal ember közül valamelyik csomany szóval sértette meg.

— Ki volt az a fiatal ember?

— *Berzeviczy Jenő*.

— Igaz-e ez? — kérdi a bíró *Berzeviczyt*.

— Nem igaz! En nem mondtam semmit.

Szerdahelyi Ferenc így adja elő az esetet:

— Mikor én *Berzeviczynek* csomany megjegyzését hallottam, így szólottam a feleségemhez:

— Maradj fiam hátra, úgy látom, valami svihák belénk akar kötni.

Ekkor jött hozzám *Henrik* úr, udvariasan bemutatkozott, kérte a nevemet s fölszólított nevezem meg azt, hogy kire értettem a *svihák* szót?

— Arra, feleltem, aki egy tisztességes asszonyt inzultál.

Nyomban ezután odajött *Berzeviczy* is s fölszólított, hogy neki is nevezem meg magat.

— Önnek nem nevezem meg magamat, — feleltem.

— Akkor ön egy hitvány gazember, — felelte vissza *Berzeviczy*. En megfogtam a kabátját és rendőrt kiáltottam. Ekkor ért az első ütés. En vissza-

adtam az útját. Majd előkerült a háttérből Udvardy és bontta az aroomba vágott, úgy, hogy eleredt az orrom vére. A dulakodás eltartott addig, míg a postától a technológiai muzeumig értünk, ahol a földre estem.

— Hol sérült meg a panaszos ur?

— A jobb kezemen és az arcomon.

Berzeviczy Jenő ezt vallja: Szerdahelyi nem akarja magát megnevezni, és olyan indulatba hozott, hogy megfélemlkeztem magamról s a kezemmel megütöttem. Szerdahelyi úgy bontta visszaütöt. Erre öszszefogózkodtunk s egy dulakodtunk tovább, amíg el nem estünk.

— Gaz, hogy azt mondta neki, hogy közönséges gazember?

— Meglehet.

— Viszonzvátat emel Szerdahelyi ellen?

— Igen. Könnyű testi sértésért.

A bíró Berzeviczyt a viszonzvátat elutasítja, mert a rendőrség előtt a magánvádról már lemondott. A második vádlott Udvardy Aladár is tagadja, hogy ő ütötte meg Szerdahelyit de Szerdahelyi neki is szemébe mondja, hogy ő is ütötte, sőt egy-két nappal az eset után el is henegett vele.

Henrik Ferenc pénztári tiszt azt mondja, hogy amint hallotta a *sviadk* szót, fölszóllította Szerdahelyit, hogy nevezze meg, kit illet meggyezése. Szerdahelyi Berzeviczyt jelölte meg. Erre odaült Berzeviczy s ő is követelte Szerdahelyitől, hogy nevezze meg magát. Szerdahelyi ezt megtagadta, mire ütlegelni kezdték egymást. En megpróbáltam szétválasztani őket, de biz' az nem sikerült.

Clair Vilmos hírlapírókat tanuként halgatta meg ezután a bíróság.

— Beszélje el kérem, mit tud erről a dologról?

— Mikor az ez ügyben felmerült becsületügyi eljárás közben, mint Szerdahelyi megbizottja, értekeztem Berzeviczy megbizottjaival, Csajágy és Ibrányi urakkal, ez urak nekem azt mondták, hogy ők sejtik, hogy a társaságból ki volt az, a ki Szerdahelyinét megsértette. Erre én azt feleltem: Az uraknak kötelességük volna azt a gazembert leleplezni, a ki nőt inzulált főleg, ha az illető önmagától nem akar jelentkezni.

Szerdahelyiné újból kijelenti, hogy Berzeviczy volt az, aki megsértette s aki férjét megtagadta. Udvardy és Szilassy nem vettek részt a veszekedésben.

Az orvosszakértő dr. Makara a bíróság előtt újból megvizsgálta a panaszos kezét s konstatálta, hogy Szerdahelyi ujjának izülete még ma is sérült, s az ujjait behajlítani nem tudja. A gyógyulás csak két-három hét múlva várható.

Az ügyéségi megbizott, a szakértő nyilatkozata alapján, az eljárás beszüntetését indítványozta és kérte, hogy a büntügyi iratokat tegyék át a büntető törvényszékhez mivel a gyógyulás hosszabb tartama folytán többé nem súlyos testi sértés vétsége, hanem súlyos testi sértés büntetéről van szó.

A bíró az eljárást azonnal beszüntette és a büntügyi iratokat megfelelő eljárás végett a büntető törvényszékhez tette át.

Nyiltér.

Vérgyógyítás

Hemipatia Új, kipróbált gyógymód. Kimaradhatatlan siker közsvény, asthma, sziv-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, deg-, ver- és borbajoknál. Biztos védelem széküledés, korai vakság és elmezavar ellen. Evente száz meg száz teljes gyógyulás még a legsúlyosabb és legrejtőbb bajoknál. E gyógymód feltalálója és egyedül képviselője

Dr. Kovács J. egyet. orvosudor
rendel. n. pontja intézetében V. Váci-körút 18. Házán kívül is
szel. meghívás. dírtársa. í. m. 3.

Ausztria-Magyarországi vezérképviselőnk Fischer Soma ur

Budapestről 15 napi Columbusban való tartózkodása után ma, november 13-án New-Yorkból a „Kaiserin Maria Theresia” hajóval Európa felé indult, ezidőszent rövid napok múlva Budapestre érkezik, hol is a vele vitt

Kitűnő minőségű Hallwood fizető-pénztárak

elárusítását megkezdte. Ezt tisztelt üzletfeleink szives tudomására adva

Kitűnő tisztelettel

The Hallwood Cash. Register Comp.
Columbus Lio America.

Szt-Lukácsfürdő
Téli gyógykezelés
BUDAPEST.
Iszapfürdők, helyi iszapkezelés, stb. olcsó ellátás. Prospektus ingyen küld az igazgatórág.

Festott gobelnek
megtekintendő kiállítás: nov. 25-től dec. 3-ig, 11-2 óráig
WÖRSCHING H. nál.
Külföldi gobelin-festményeket 1896.
Börökárv-tér 76., II., 16. Borsáros-tér közelében.

Az Általános takarékos és hitelszövetkezet

V. József-tér 13. szám.

V. évtársulata 1901. január 1-én kezdődik. Beíratások már most eszközölhetők. Kölcsönökre való előjegyzés költségmentesen egyidejűleg elfogadjatik.

Az igazgatóság: Silberberg Károly elnök. Wertheimer Albert alelnök (Wertheimer és Frankl cég főnöke). Engl Hugó (Engl Bernát és Társa cég főnöke). Oesterreicher Márton. Weisz Vilmos (Kann és Heller cég főnöke). A vezérlikár: Guttman Zsigmond.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

*. **Vivó-est.** Ma este rendezte e szezonban első vivó-estjét a Klotild-palotában levő szép helyiségében a *Magyar Vivőkör*. Az estélyen szép és előkelő közönség volt jelen, amelynek ezuttal igazi sport-élvezetben volt része. Az estély fénypontja *Rákossy Gyula* mester és *Vásárhelyi Zoltán* honvédhadnagy kard-assantja volt, akik mesteri pengejátékukat mutaták be a vivás művészetét. A többi, szintén nagyon sikerült assantban *Bécsy Oszkár*, *Fehér Hugó*, *Figdor Gusztáv*, *Koller Viktor*, *Halbleib József*, báró *Oertzen Ottó*, *Schwarz József*, *Szász József* és *Wirth Lajos* vett részt. Az estély után bankett volt a Nemzeti Szállóban.

*. **Az Egyetemi-Kör sakkversenye.** Az Egyetemi-Kör sakkversenyét ma este fél 7 órakor folytatták a kör olvasótermében. Ez a negyedik forduló. Tizenegy pár ütközött, ezenkívül pedig folytatták a befejezetlen játszmákat.

*. **A manchesteri November-Handikap.** Ma dőlt el — mint manchesteri táviratunk jelenti — ez év utolsó nagy sikkversenye Angliában, a novemberi handikap. Az előzetes fogadásokban *Aquascutum* volt a favorit, mely negyedik lett a Derby Cuppen és Liverpool Cuppen s még leginkább *Parquetry* és *Irish Ivy* fogadták. Mint az utóbbi időben, minden nagy versenyt, ezt sem nyerte meg a favorit, hanem győztes lett *Lexicon*, második *Santoi*, míg *Aquascutum* harmadik lett, futottak még: *Clarehaven*, *Irish Ivy*, *Jolly Tar*, *Syeria*, *Old Clo*, *First Principal*, *Glenart*, *Blumenau*, *Drake*, *Hardenore*, *Hedera*, *Australian star*, *Parquetry* és *Designer*.

TÁVIRATOK.

A horvát tartománygyűlés.

Zágráb, november 24. A tartománygyűlés mai ülését *Francisci* alelnök délelőtt 11 órakor nyitotta meg. A beérkezett irományok között van a költségvetési bizottság jelentése a pénzügyi provizórium meghosszabbításáról továbbá *Starevesicnek* az az indítványa, hogy a tartományi alapok összes papírjait adják el és az osztrák-magyar bank mintájára horvát bankot alapítsanak.

Naprenden van 19 közből törvény kihirdetése. *Urbanics* és társai indítványt nyújtanak be az iránt hogy az 1900. évi VII. törvényjavaslatot ne hirdessék ki hanem utasítsák a jogügyi bizottság elé annak megvizsgálása végett, vajjon nem ütközik-e az autonómiába.

Hosszabb vita után elhatározták a törvények kihirdetését. Mután még *Starevesic* Dávid megokolta az ülés elején előterjesztett indítványát, az osztrák és magyar állampapírok prekárius értékével és az ország rossz anyagi helyzetével, az ülés véget ért. A legközelebbi ülés kedden lesz. Naprend: a költségvetési bizottságnak a pénzügyi provizórium meghosszabbításáról szóló jelentése.

Bülow és a szocialisták.

Berlin, november 24. Élénk érdeklődés előzte meg a birodalomgyűlés mai ülését, mert naprendre a lapokban sokat szellőztetett *Posadowsky*-féle 12.000 márkás ügyben a szocialdemokrata párt egy tagja részéről beadott interpelláció megokolása s a birodalmi kancellárnak erre adandó válasza volt kitűzve. Az ügyet a legtapintatosabban intézték el valamennyi pártnak a megelégedésére. Ugy az interpelláló *Auer* szocialista megokolása, mint *Bülow* kancellárnak válasza okos és mérsékelt beszéd volt. Általános feltűnést keltett s egyszerűságra a kedélyeket megnyugtatta az, hogy a kérdéses ügy főhőse *Posadowsky* ott ült a birodalmi kancellár jobbján. Sápadtan, reszkette, szinte összekuporodva ült ott s észrevehető izgatottsággal kísérte úgy *Auer* felszólalását, mint *Bülow* beszédét. Különösen nagy hatást tett rá a kancellárnak az a kijelentése, hogy a kormány-nak érdekében áll, hogy minden vád alól tisztázva legyen minden párt előtt. Ot nap óta várt erre az interpellációra s az erre adott válasza *Posadowsky*, akinek ma végre alkalma nyílt az ügyet,

ha nem is teljesen elintézve, de olyan stádiumban látni, amely a vád alól valahogy tisztázni igyekszik őt.

Kereskedelmi szerződésünk Törökországgal.

Konstantinápoly, november 24. Báró *Calice* osztrák-magyar nagykövét ma jegyzéket adott át a portának az *Ausztria-Magyarország és Törökország között való kereskedelmi szerződésre* vonatkozó tárgyalások újra-éltétele dolgában.

Lieber a vallásszabadságért.

Berlin, november 24. Mint a *Germania* jelenti, Lieber javaslatot nyújtott be a birodalomgyűléshez, a *vallásszabadságnak* a német birodalomban való végrehajtása tárgyában. A javaslatot a centrum támogatja.

Kazánrobbanás.

Eécs, november 24. A Heller B. és fia-féle kikészítési gyárban ma este kazánrobbanás történt, amelynek következtében öt munkás súlyosan megsebesült.

A brüxi bányakatasztrófa.

Brüx, november 24. Tegnap nyolc új holttestet hoztak elő a Dux melletti Frischglück tárnában történt robbanás áldozatai közül. Az egyetlen még fel nem talált holttest valószínűleg egy félig bedőlt üregben fekszik és feltalálása csak a törmelék eltávolítása után várható.

Meggyilkolt kerületi főnök.

Belgrád, november 24. Protics Miodrák volt kerületi főnököt tegnap este Krusevácban, midőn egy közeli vendéglőből visszatért lakására, ismeretlen tettes egy revolverlövéllyel megölte. Protics előbb a cacaki törvényszék elnöke volt és ő vezette a tárgyalást az ismeretes hajduperben. Azt hiszik, hogy a gyilkosság bosszu műve.

Közgazdasági táviratok.

Eécs, november 24. (A *Budapesti Napló* telefon-jelentése.) Különösen Argentiniából érkeztek kedvező hírek e hét vége felé, amelyek az itteni piacra meglehetősen nyomást gyakorolnak. Az amerikai piacokon árszállításra vezetett ez a körülmény. Lanyha irányzatot mutatot a gabona-kereskedés s a többi cikkben se volt másképp. A kereslet állandóan hiányzott a határidő-üzletben és az árfolyamok aprózása még mindig tart.

A határidőüzletet a vásárlási kedv hiánya jellemezte legjobban, az üzlet majdnem minden cikkben pangott. Buza 6t, tengeri kőt fillérrel hanyatlott. A következő telemondások történtek e héten: 2300 mm. rozs, 12.300 métermáza tengeri május-juniusra. Kötetett: Buza tavaszra 7.77, rozs tavaszra 7.63, zab tavaszra 5.89, tengeri május-juniusra 5.83. A fogász-tartozkodó s maguknak a tulajdonosoknak kínálata is olyan csekély volt a készárúk piacán, hogy az üzlet a teljes stagnációhoz közeledett. Eladtak: 77 kg. szegedi 7-96 korona három hónapra Bécsben, 77.8 kg. győri 7-48 korona Gyork, 78 kg. 7-30 korona Ersekújvárról, 7-25 Balassa-Gyarmatról, 7-02 Ipolyságról.

Árbanak az irányzat tartotta magát. Az üzlet jelentéktelen volt. Tengeri 2 fillérrel olcsóbb lett, ugy-szintén zab is.

Lisztben a forgalom pangott, bár a malmok le-szorították az árakat. Korpa üzletelen, ára azonban tartott.

New York, november 24. (Terményiössze.) (Zárlat.)
Gyapot: New Yorkban helyben 10.1/4 (10.1/4). Dec-re 9.91 (9.94). Februára 9.86 (9.88). New-Orleansban helyben 9.7/8 (9.7/8). — *Petróleum*: Stand white New Yorkban 7.25 (7.25). Stand white Philadelphian 7.20 (7.20). Refined in Cases 8.55 (8.55). Credit Balances at Oil City 1.05 (1.05). — *Zsir*: Western steam 7.65 (7.65). Rohe és Brothers 7.75 (7.75). — *Tengeri* irányzata szilárd. Novemberre — (—). — Decembe-re 44.— (43.7/8). Májusra 42 1/4 (42 1/4). — *Buza* irányzata szilárd. Píros 6si helyben 78.5/8 (78.5/8). Novemberre 77.— (76.5/8). Decembe-re 77.5/8 (77.5/8). Márc-ra 80.5/8 (80.5/8). Májusra 80.— (79.5/8). Gabona szállítási díja Liverpoolba 2 1/2 (2 1/2). — *Kávé*: sair Rio 7. sz. 7.5/8 (7.5/8). Nov-re 5.95 (6.—). Januára 6.05 (6.11). — *Liszt*: Spring Whea. clears 2.70 (2.70). — *Cukor*: 3.5/8 (3.5/8). — *On*: 28.75 (28.75). — *Réz*: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Chicago, november 24. (Terményiössze.) (Zárlat.)
Buza irányzata szilárd. Novemberre 70.5/8 (70.5/8) decembe-re 71.5/8 (70.5/8). *Tengeri* irányzata szilárd. Nov-re 45.— (44.5/8). — *Zsir*: Nov-re 7.15 (7.25). Decembe-re 7.05 (7.05). — *Szalonna* short clear 6.95 (6.90). — *Sertészsaj*: Novemberre 11.— (11.—). Decembe-re — (—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

M E S E.

A cica-iskola.

Micának öt fia volt, Cilkának négy és ez a kilenc cica-főka egyik rosszabb volt a másikonál. Mint valami elszabadult ördögcsókák, egyre ugáltak, futkostak, mászkáltak a házban és a kertben.

Hiába kergették ki a kis haszontalanokat a viola- és rezedaágyakból, a másik percben már újra ott voltak és a virágzárak között átdugva piszécskéjüket, pajkosan kiabáltak egymásra:

— Kuk, kukusi, látalak testvérem!

— És reggeltől estig huncutkodtat az a kilenc cica ördög a házban. Belenyalokodtat a tejbe, ravaszul bezáratták magukat az élekkamrába, ahol megették a tejfölt, a húst és olyan jóllaktat, hogy akkorára fuvódtak fel, mint egy-egy kis léggömb.

Természetesen, ütletet is kaptak ő kelméjük eleget a csinyjaikért, de ezt ugyan hamar elfelejtették. Megnyalogaták rózszaszínű nyelvecskéjükkel ott, ahol rájuk ütött a szakácsné, aztán kettőt-hármat fordultak és többé azt sem tudták, hogy akkorára fuvódtak fel, mint egy-egy kis léggömb.

Hanem ennek az eldorádó-állapotnak egyszer csak alaposan vége lett. Bucsut kellett mondani a tejfőlés bögérnek, a virágágyaknak, a Dráva-kutya farkának és minden huncutságnak, mert a tisztelt cica kisasszonykáknak és urficskáknak be kellett rukkolni — az iskolába.

Nem volt irgalom, kegyelem, Katóka kimondta az ítéletet:

— Iskolába kell járnotok, mert nem tudjátok, hogy mi szabad, mi nem szabad és hogy mi illik s mi nem illik? Már pedig az ilyen tudományok nélkül nem lehet a világon megélni. Azt még egy kétnapos veréb is tudja, hogy torkoskodni és illetlenkedni nem szabad, de ti még tolvajok is vagytok és szófogatlanok, hát csak tessék iskolába járni.

Es megnyílt a cica-iskola a kertben, az öreg kórtefa alatt.

Itt voltak a padok, itt volt a számológép, térkép, palatábla, minden-minden, csak úgy, mint a gyerekek iskolájában. És még volt valami. — Egy pompás, jó suhogó nádpálcá a cica-diákok számára.

A tanító Katóka volt. A nagymamája okulását feltette szemére, — hogy annál nagyobb legyen a tekintélye s kezében a nádpálcával verte a tudományt a cicák buksijába.

Hanem ezek az iskolában is illetlenkedtek és huncutkodtak. Katókaék, ha nem vette észre, számárulet mutattak, kiöltötték rá a nyelvüket, azután a kalamárba mártogatták az egymás farkát s ilyen verset firkáltak a padjaikra:

— Hej Katóka, Katóka,
Minek az a sok írka,
Nem kell nekünk tudomány,
Inkább egy kis csirkemaj!

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Írta: STEPNJÁK.

ELSŐ FEJEZET.

Végre!

Helena sietve végezte be szegényes étkezését a kis genfi garpatóban — az orosz számszámzókkal kedvelt tananyagán — és visszautasított egy csésze kávé. Amióta elég szorosan volt azokhoz az orosz tanítványokhoz jutni, nem tagadta meg magától ezt a fényűzést. Hanem ma nagyon sietett. Zsebében rég várt levél volt Oroszországból. Csak az imént adta át neki az őzfürdő úras, akinek címére érkezett a külföldi levelezés. Eggett a türelmetlenségtől, hogy átadja Andrey barátjának, — hisz őt érdekelte különösen — és, hogy megtudja azokat az általános híreket, amelyeket a levél bizonyosan tartalmaz.

A leány néhány szót váltott egy számszámzóval, aztán egy sor kis asztal között, amelyeknél csoportonként két bluzos emberek üldögéltek, kiment az utcára. Még csak félnyolc volt; bizonyosan otthon találja Andreyt; ez egész közel lakott. Ot pere alatt az ajtóhoz ért Helén. Csinos, kissé hideg arca enyhén kipirult a gyors járástól.

Andrey otthon volt, s nagyban dolgozott egy statisztikai könyv mellett, amelyből kivonatot készített rendes heti cikke számára valami orosz vidéki lapban. Hátrafordult, és kezét nyujtva felé, hogy látogatóját üdvözölje.

— Leveled van, szól Helén és meg-
rázta kezét.

— Csakhogy végre!

Hanem aztán ha észrevette Katóka az illetlenkedést, volt hadd el, ne mulass! . . . Ugy ki-
térdepeltette őket mint a pinty és ha ez sem
használt, papirosgaluskára becsukta őket a tyuk-
kretrebe.

Ugy nyivakolt ilyenkor a sok haszontalan
és milyen szépen kérték Katókat, hogy bocsásson
meg nekik!

— Csak most az egyszer bocsásson meg, ara-
nyos Katóka és esküszünk az élekkamara kul-
csára, hogy olyan jók leszünk ezután, mint a ma
született bárány . . .

Katóka pedig összevonta ilyenkor a szem-
öldökét, az okulását feljebb tolta az orrocskáján
és szigorúan szót a tanítványaihoz:

— Nem hiszek nektek, cicák, mert nagyon
huncutok vagytok! Különösen te, Piszécské, aki
olyan ártatlan potácskával szópod ott hátul a
manesodat, mintha vizet se tudnál zavarni. Pedig
haja-haj, milyen kópé vagy! . . . A buncid soka-
ságról itt egy egész árkus papiros, tele írva
Hallgass csak ide. Először is: a szakácsné pan-
aszsa . . . Tegnap az asztalfőket addig piszkálgattad a
lábaddal, amíg valamennyire kihuztat és ellopát
onnan a szakácsné pecsényéjét. Azután jön: a Bor-
csa panasza . . . Ma reggel a tehénpajtában, amíg ő
fejt, a már te fejt rocskába te bele nyalokod-
tál . . . A Maresuka hugom is panaszodik, hogy
nem tud téled rendet esülni, mert a cipőcskéjét
hiába teszi le este szépen az ágya elé, reggel a
harmadik szobában találja meg. Tyukanyó is
panaszodik, hogy a csibéit mindig elcsalod a
szomszédba s azután ott hagyod őket és a kis
ostobák nem tudnak magukba haza jönni. Ugy,
ugy, Piszécské, csak hallgass, nekem ugyan ugyis
hiába esküdzöl a kamra kulcsára, meg a tejes-
bögre fülére, tudom én már, kihez van szeren-
cesem! . . . Es ami téged illet: Dorombolóska, te
sem vagy jobb a Deakné vásznánál! Mondjad
csak, ki kért téged arra, hogy az én mamács-
kám pamutját addig gombolyítsad, amíg ak-
kora hosszú szálat erőszakkal belőle, hogy az
egész udvart körülfutottál. Kért téged valaki
erre? Es a te sáros manesocskáddal, mondd, miért
fekszel te fel mindig a bársony kanapéra? Mi? . . .
Mit gondolsz, nem éppen olyan jó volna néked a
magad ágycában, a takaréklázhely alatt?

Osszenéztek erre a büntösök, de senki se gon-
dolja, hogy talán bünbánattal! Dehogy. Huncutal
összekacagtak a szemükkel s azután oda dörzsol-
ták a fejüket a tyukketre oldalához, ahol Katóka
állt és cica-ravaszággal hizelegtek neki.

— Minden igaz, édes Katóka, de te olyan
jó vagy, olyan okos és olyan szófogadó, hogy bi-
zonyosan meg fogsz nekünk bocsátani. Édes vi-
rágszál Katóka, aranyiszívúvány Katóka, nézd
csak, hogy játszik ott az istálló előtt az a ha-
szontalan Cincogóska! Engedj ki hozzá bennün-
ket, gyémántos Katóka! . . .

Persze, ennyi hízlegésnek Katóka sem tudott
ellenállni és kiengedte a kis zsványokat.

Hajrá! Volt aztán mulatság! Két pere alatt

minden rendet, okosságot és az öregebbek iránti
tisztelést, amit két hét óta vert már a fejükbe
Katóka, azonnal elfelejtették.

A kis Maresuka épp a Dráva faeszkáinak
viit uszonnat s alig hogy letette a kutyáskák elé,
hopsz, a kilenc bakonyi zsvány egyszeribe ott
termett s melőtt a kövér, ügyetlen kis kutyák
magukhoz tértek volna bámulatukból, ezek már
hám-hám, egy-kettő, felhabszolták a jó, édes tejet
s mikorra Katóka odaérkezett a nádpálcával, ők
már ungon-berken túljártak.

Másnap aztán, mikor a szilvafára kötött
esőngettyű megszólalt, ami a cicákat az iskolába
hívta, Katóka nagyon haragosan fogadta őket.
Szepegve húzódtak a kis kamazsok a padjaikba,
nem is mertek rendes szokás szerint kezét eső-
kolni Katókaék, aki nagyon komolyan tolta
hátra az okulását és feleletre szólította fel
Piszécskéket:

— Mondd meg nekem, Piszécské, — szól
Katóka — hogy mi annak a neve, aki a gyön-
göbektől eltulajdonítja, ami az övék.

Piszécské gondolkodott egy ideig s rendes
szokása szerint a manesocskáját szopogatva, sze-
pegve felelt:

— Utonálló.

— Helyes. Te is utonálló vagy Piszécské,
mert a te vezényleted alatt rolandak a többiek a
kutyuskák tejére. Ezért aztán azzal loszol meg-
bűntetve, hogy holnapután, a vizsgára a saját
hátadon fogod elhozni a padlásról az egérszáfát
vondókat és ráadásul ezt a verset fogod előtűk
elszavalni:

Drágalátos szép egéréék, esőkolom a kezetek,
Végzetellen az örömmöm, hogy ime eljöttetek
Meghallgatni, mit tudunk mi, az ostoba kis cicák.
A sok draga tudományból, hogy semmi se ragadt ránk.

Hogy hiába koptatta a szájaeszkáját Katóka,
Semmiféle tiszteletet nem tanultunk még soha.
Hiába volt a sok fruska, a tyukketre, nádpálcá,
Melyen tisztelt kis egéréék, ilyen hitvány a cica . . .

A kilenc cica megrökönyödve, nársra álló
görbe szájjal hallgatta ezt a verset. Nagyon meg
voltak ijedve s alig tudtak szóhoz jutni. Végre
Piszécské mégis csak megszólalt:

— Katóka — szepegte sírva — ne tegyél
csuffá bennünket a mi legnagyobb ellenségünk
előtt. Ez lehetetlenség. Katóka, én nem mehetek
el az egerekhez és nem is szavalhatom el azt a
verset, mert örökre tönkre tenném az egész cica-
nemzetiség tekintélyét az egerek előtt.

— Már pedig — kiáltotta Katóka — nagyot
ütve nádpálcájával az asztalra — vagy jók lesz-
tek, vagy pedig igenis csuffá teszlek benneteket
a kis egerek előtt. Tehát válaszoljatok. Vagy szót
fogadtok ezután nekem, vagy pedig járja a:
„Drágalátos szép egéréék“ . . . vers. Na, melyik
tetszik?

— Jók leszünk, jók leszünk, — kiabáltak
zokogva a cicák, — csak azt a verset küld a
pokolba!

szik, egyáltalán nem hatott Andreyra, aki nyu-
godtan felelt:

— Nem, várj egy kissé. György kezeirását
látom s rendesen tesz valamit bele akarattal.
Különben is hamar elolvashatjuk.

— Kedves Anepodistovitch Andrey-m, sie-
tek tudodra adni . . . hm . . . hm . . . tekintet-
tel a kemény fagyra . . . hm . . . hm . . . hm . . .
a nyáj meg a fiatal marha . . . hm . . . hm . . .
Andrey, amint sietve végigfut a sorokon.

— Ah, úgy látszik, hogy itt családi ügyek-
ről van szó. Lássuk csak.

„Ami a családi ügyeket illeti — olvasta
körülbelül olyan hangon, mint egy elszámoló ir-
nok, — „azt kell neked mondanom . . . Koda nő-
vérem férjhez ment . . . a mult őszön talákozott
vele . . . férj beestelen, jellemtelen gazembernek
bizonyult . . . még rosszabb . . . megrepedt szív . . .
soha se hittem volna róla . . . atyám rendkívül
levert . . .

Egyetlen reményünk, hogy az idő miundent
gyógyító balszama, a szenvedők vigasza . . .

Ezt a pathetikus részletet hirtelen vig kacaj-
jal szakította felbe, Helén — vagy amint barátja
nevezte: Lena.

— Látni lehet, hogy költő írta.

A különös derűtség által semmiképp sem
zavarva, Andrey sietve olvasott tovább, fogai közt
morogva a levél hátralevő részét.

— Igazod volt. — Kár volt olvasni — mondá
végre, de a kellemetlen körülményekhez képpent
nem igen látszott esalódottának.

Azután mintha keresne valamit, körülnézett.

— Itt van — mondta s egy kis fekete üve-
gecskét vett le a kandallóról, ahol az a zinn-
spiritszlampa mellett állott, amelyen reggeli
teját szokta megfűzni.

Mig Andrey óvatosan kisimította a levelet,
Lena egy esetet adott át neki. Ezt belemártotta
az üvege s néhányszor végighuzta az előtte
fekvő lapon.

A közönséges tintával írott fekete sorok
csakhamar eltűntek, akárcsak elolvadtak volna a

Huszonhat-huszonhét éves fiatal ember volt,
meglehetősen szabályos és szilárd metszésű arca
komoly és jólelkű. Homlokán korai nagy árnyéka
borongott és szemei szokatlanul kifejezésteliek,
gondolkodóak voltak, de ez nem zavarta meg az
állhatatosság és lelki nyugalm benyomását, melyet
arca és erős szép termete keltett.

Röpke pir futott át homlokán, mialatt vé-
kony, de izmos kezének ujjaival ideges sietség-
ben föltépte a borítékot. Nagy ívet veti ki belőle,
amely széles sorokkal volt fedve, rendezetlen, kis
írassal.

Helén, aki, úgy látszik, épp oly türelmetlen
volt, mint társa, melléje állott, kezét vállára tette,
hogy ő is láthasson és olvashasson.

— Jobb lesz, ha leülünk, Lena — mondá
a fiatal ember — firtéid elfogják a világosságot.

Valóban a kopottas kamarát csak alig vilá-
gította meg egyetlen lámpácska, közönséges zöld
papiros ellenzővel. Csak a csupasz pallódeszkák,
egynéhány esetlen szék-láb és egy rozoga mahago-
ni fókös szekrény, a helyiség főrészenek alsó
része voltak tisztességesen megvilágítva. A sárga
papirosfalak, Dillouf svájci generális olcsó kö-
nyvatos arekéjével, valami senyvityp tájkép és
a szobaasszony olhalt férjének fényképe, meg az
asszonyág üveg alatt berámózott saját iskolai
bizonyítványa, — mind homályba voltak burkolva,
amely ezekre nézve ugyan igen előnyös, de töké-
letesen alkalmatlan az olvasáshoz.

Andrey még egy székelt hozott a könyvekkel
és papirokkal megrakott kerék ébédlőasztalhoz,
ugy igazította a reflektort, hogy több világ essék
arra a szögletre, amely íróasztal gyémánt szolgált.
Helén mellette ült, oly közel, hogy haja gyakran
az övét érintette. Elfoglaltságukban meg csak
észre so vették. Helén asszonyi gyorsasággal, rö-
vid pillantással futotta végig a lapot s rögtön ki
is mondta véleményét.

— Semmi sínesen a levélben, — mondá —
üres badarságok! Nem érdemes vesztegetni vele
az időt! Ez a tanács bármilyen különösnek lát-

— Jól van, — felelt Katóka — hanem a vers egyelőre itt fog maradni. Ide írom a számoló táblára s ezután büntetésül nem a nádpálca fogja járni, hanem aki rosszul viseli magát, azonnal el fogja mondani az „Egér-köszöntőt”.

Pompás egy mumus lett ez az „Egér-köszöntő”. Bezzeg megjavultak a cicák! Nem jött ezután panaszra sem a szakácsné, sem Boreca, sem Maresuka, s hozzá nem nyultak volna többé a kutyuskák tehez. S ha valamikor megtörtént, hogy egyik-másik cicá kirugott a hámból, nem kellett egyéb, csak hogy rákezdje Katóka:

Drágalatos szép egérkék . . .

KÜLÖNFÉLEK.

Koheleth.

— Telekes Béla fordítása. —

Tar galyak közt bús fűtyű ősi szél jár
S cibálja a rég őrös fészkeket.
Tavon, parton szelnyújtózott az éj már,
Sir, nyög a nádas lenn a víz felett.

Az ősz zsidó előtt im ott a könyv még . . .
Imáit hasztalan mormolta ma.
A földet mintha gyászfénybe fődnek
S ő a teremtes sírján állana . . .

Az évek súlya, kinja összelörte,
Nap és mécs egyként gyötirik vén szemét.
Zord sivatag lett a világ körötte,
Sötét lelkének már minden setét.

Előtti mind a bukottak keserve . . .
Mit ér a könny, a verejték, a vér?!
Százszerecs vadja, dühös forr ma benne . . .
Mit ér az élet s a halál mit ér?!

Mit ér a múltó kéjjel teli eszéze,
Min csak a nő csüggött csomórtelen?! . . .
Huzag az arcom könnye, nevetése . . .
Es gyöz a gazság a becsületen . . .

A vén zsidó így mormol, prézsmítál ott
S valaki kérdi: Mit zsembekeked?
A teremtesre mondhatás ezer átkot,
A nő csókolni mégsem fátad el.

Virág, madárdal, fény — bár mind tünékeny,
Mindig meg-megfér, ha nem is neked!
Vén, odvas fa gyümölcse rejtékekben
Már ott a mag is túléli a telet . . .

S az agg felet: Kinek mi köze hozzá!
Sirok s üvöltök . . . Ez kell ő neki.
O isten, én eb — s ő tett engem azá . . .
Az eb ugat s ő megbüntetheti!

Jaroslav Vrhlicy.

folyadékban, a papiros egy pillanatig fehér maradt. Azután egyszerre elre kelt, mintegy kivette a legmélyebből jöttek egyenként, majd tömegesen szavak, betűk, mondatok — itt, amott, mindenütt! Valóságos esődület volt, mint amikor az alkalmi felveri a katonákat s ezek, kiki sátorából, rohannak a sorba.

Azután a betűk megállapodtak, a mozgalom megszünt. Csak egy távoli zugban kuzkódott valami elkésett betű vagy szó, hogy átörje a vékony leplet, amely alatt pihent. Észrevételül, titkon surrant helyére gyorsabb társai mellé; a papír felső része egészen el volt takarva. Az előbbi hamis betűk helyett most tömött sorok állottak, egyenes, sürü írással, készen átadni a hirt, amelyet híven hoztak el a párnák, amely most kipirult arccal s fénylő szemmel hajolt az asztal fölé.

— Majd én felolvasom, — mondja Lena. S mielőtt Andrey még csak egy szót is szólhatott volna, vagy bármilyen más módon védhette tulajdonát, a türelmetlen leány felkapta a levelet és elkezdte:

„Kedves testvér! Engem biztak meg barátaink, hogy feleljék levedre s megmondjam nekéd, hogy mennyire helyeseljük szándékodat, hogy Oroszországba visszatérj. Biztosíthatlak, hogy többször érezünk kívánságot, téged körünkben, közöttünk látni, mintsem gondolnád. Mi azonban mindig haboztunk téged visszahíni, hiszen jól tudjuk, hogy ez milyen veszélyes éppen terád nézve.

Folyvást halasztottuk visszahívásodat a végső szükség percéig. Az a perc íme elérkezett. Az új-ságokból természetesen értesültél legújabb győzelmeinkről. De azt aligha tudod, hogy milyen drágán vásároltuk. Fizettünk érettük. Ligánkat nagy veszteségek érték. Legjobb embereink közül sokan pusztultak el. A rendőrség azt hiszi, hogy már egészen meg vagyunk törve. Valahogy azért csak kivergődünk.

(Folytatása következik.)

Divatlevelek.

I.

Az idén eszki-mókká kell válnunk! Nem tudom, Falnak köszönhetjük-e, aki tükörsíma jégpályában dúsz, hosszú telet jósol. — eddig: ugyan enyhe ősz járja, de tény az, hogy az idei divat tetőtől-talpig prémbe burkolja a hölgyeket. Breitschwanzból, cobolyból és vidrabórból egész ruhákat, hosszú felöltöket és bolókat készítenek skungs, chinchilla szegélyezéssel, gallérral és reversekkel.

Ime, néhány példa az ideai divatból:

Térdig érő valódi scalskin kabát, bő szabással, nagy chinchilla kihajtókákkal és Mesleis gallérral. Tölcsér alakú ujjak.

Revílton frészes modellje: barna scalskin kabát, elől és hátul félbő; nagy, valódi ezüst szálakkal vegyített skungsreverse-szel. Bő manchetták és stuart gallér.

Földig érő paletot fekete posztóból. Hátul félbő, elől egész bő. A vállon nagy dupla gallér, castor épile kihajtókák, lehajló gallér, bő manchetták, szintén castor prémmel szegélyezve. A cerers préme 15 centiméter szélesen egészen lefut. Elöl gombok helyett három-három makró van, melyeket paszománypántok fognak össze.

Hosszu, térdig érő gallér mastique színű posztóból. Az egész galléron 10 cm. távolságban keskeny szegők vannak lerakva, melyek alól kiugranak és így a gallérnak nagy bőséget adnak, mi nagyon kellemes járást biztosít viselőjének. A vállon nagy gallér kamcsatka bieberből és magas stuart gallér.

Hosszu fekete posztógallér. Elöl és az alsó szegélyén 40 centiméter szélesen egy szecessziós minta van posztóbandeduakal kivarrra. Elöl két pántron fekete, domborművű gombok. Nagy, fekete renard diamant sbawi-gallér.

Rövidke perzsiakabát. Hátul testhez álló, elől félbő, széles skungsgallérral és reversekkel. Bő ujjak.

Bolero asztrakászörzméből, nagy chinchilla shawl-gallérral.

A karmantyuk nagyok, csolnakszerűek, tarsolyalakuak, prémleddrokkal, ezüstroka-fejekkel a közepén és hosszan előlőgő tarkakkal.

A kalapok is — kevés kivétellel — csaknem kizárólag bieberből készülnek. Párisban legújabb a széles Rembrandt-forma és az oroszos, kettős fejú bársonyalap. Ime néhány példa:

Téglavörös pannebársonyalap. Körül cobolyprém simul, mely hátul egy fejben végződik. Oldalt dus, sikkes bársonyesokor, közepén arany csattal.

Stuart-kalap világosbarna bársonyból. A többszörösen rakott karima rózsaszín merveilleuse-vel szegve, oldalt felhajtvá és két rózsaszínű bársonyrózsával díszítve. Felső díszre három barna toll és három szalag közé rejtett rózsá.

Khuen-Héderváry grófnő részére egy remek széles Rembrandt-kalap készült fekete bieberből, két óriás tollal és közepén két vörös bársonyrózsával.

Hunyady-Széchenyi grófnő részére pedig egy sötétvörös bársonyalap oldalt felhajtvá, két nagy fehér sirálylával.

Ha beáll az igazi tél, bizony csak az orrunk hegye fog kikandakálni a sok hosszuszőrű prém közül. Annál lengőbb a sok estélyi öltözék és színházi boa és tőkötő. Ezekről legközelebb.

s. b.

II.

London, november hó.

A költés Abien felé tekint minden jól öltözött ember a divat dolgában. Irányadó volt, most is az s a jövőben is az marad az angol divat. És méltán, mert különösen az uri ruhák szabása terén remekelnek az angol szabók.

Épp ezért talán különösnek fog tetszeni, ha innen, a divat metropolisából azt a merész állítást kockáztatom meg, hogy a magyar ruhászás — természetesen az angolos — tetszősebb, a fagon sokkal sebb és a magyar szemnek sokkalta jobban eső mint az, amit itt Londonban látunk. Nem a soványizmus mondatja ezt velem, távol a hazától, hanem az igazság. Mert a valódi angol szabás — ha szabad e kifejezést használnom — klasszikus, magas nivón álló. Olyan a kettő között a különbség, mint például egy künön operette és egy nagyszabású tragédia között. Amaz könnyed, tetszetős, emez mély, komoly tartalom.

Így például a londoni kabát mindig feltűnően bő, majdnem krinolinzerű. A sacco túlságosan rövid, ugyancsak bő és olyan merevre van vasalva, akár egy vaslemez. A gallér pedig alacsony, olyannyira, hogy az inggallér hátsó gombja gyakran kivillan.

A redingotk mélyen kivágottak, a zsakettek két első szánya reudszerint eláll, szóval bármennyire ki-

dolgozott is a ruha, a mi felfogásunk szerint nem angolos.

Hanem a nadrág, az minden angol uron tökéletes szabású. Ezt nem lehet utánozni; a szabásnak ez a merész biztonsága utófértetlen. Egészen szük és mégis ránc nélkül való. Sokat tanulmányozták már ennek a remeklésnek a titkát, de nem igen tudtak rájönni. Én azt hiszem, hogy — bár jó része van benne a szabásnak is — mégis nagy előnye a londoni szabónak az angol — láb, amelyre nadrágot kell szabnia. Ezekre a tökéletes, hosszú és sovány lábakra, amelyek mindig egyenes járásuak, könnyebb jó ruhát szabni. Mert nálunk például az egyenes járás még — kivétel.

Az öltözködés mestere az angol. Olyan szigoruan ügyel arra, hogy minden alkalommal hogyan öltözködjék, akár a becsületére. Ha nincs kéznél valamely alkalomra megfelelő ruhája, inkább nem megy. Angol fogalmak szerint a társaságot kell megtisztelnünk a ruhával, nem önmagunkat. S az angol ur, ha a bálon nem is táncol, azért iraktot őt, ha elmegy.

Itt látjuk csak igaz fájdalommal, hogy milyen kár, hogy a magyar ember, ha már Angliában nem dolgozthat, nem Magyarországon szerzi be szükségleteit. Végigjártam vagy tíz országot, mindenütt tanulmányoztam az uri divatot, de nyugodt lélekkel mondhatom, hogy Angliát kivéve seholsem tudnak ugy szabni, mint Budapesten.

De különösen nem tudnak Bécsben. Pedig a magyar arisztokrácia jó része ott dolgoztat. De osztrák testvéreink élelmeseek. Nem várják meg, amíg a magyar Angliából rendel, hanem előbe jönnek, át a határon s a fővárosban is számtalan az olyan megrendelések gyűjtőhelye, amely bécsi cégnek nem is a fiókja, hanem csak megrendelési helye s drága pénzén és német szóért ad olyan árut, amit itt Londonban mosolyogva fogadnának. És különösen a szabóipar terén tapasztalható ez épp a fővárosban, ahol e miatt sok jó magyar munkásék tengődik és vesztegel. Ideje volna, ha egy erős áramlat elsodorná az ilyen jövedvényeket.

De folytatom az angol mesterek ideai remeklésének leírását. A teli kabát az idén is bő maradt; kissé harang alakú, ferde zsebekkel. A sötét szín dominál s löképpen a marenego.

A saccók terén újítások vannak: kissé harangalakuak ezek is; sötétzöld, szürke vagy kékeszöld színűek, nagy elmosódott kockákkal.

A Ferenc József-kabátok hosszabbak mint valaha; és nem testhez állóak, hanem bőveik, kerekdedre szabott gallérral.

Divatos a keskeny beszegés s a végigtűzött szalag.

A zsakettekban is forradalom ütött ki. Elöl annyira csukottak, mint egy Ferenc József-kabát; nem csapódik el belőlük semmi s az előrés, ha be van gombolva, a lábhoz simul teljesen.

A nadrágok fenn bővebbek, alul szükék. Divatos a szürke szövet vékony zöld csikkal vagy diszkrétén elmosódott kockákkal.

László Marcell.

† Vilma királynő kelengyeje. A hollandok bájos menyasszony-királynőjének esküvői ruhája már készül Párisban. Fehér atlaszból lesz, amelyre a himzéseket az amsterdami állami himző-iskola tizenöt kiválasztott növendéke készíti. A tizenöt fiatal leány végtelenül büszke és boldog, hogy a kezük munkájában ennyire megbizik a fiatal királynő, mert az ő kifejezett kívánságára himeztetik a menyasszonyi ruhát Amsterdamban. A többi ruha holland szabóműhelyekből kerül ki, valamennyinek a rajzát Vilma királynő elé teszik előbb s csak beiegyezése után fognak a munkába. A fehéremű is mind hollandi ipar terméke lesz. Az ötvösök nem sokat remélnek, mert tudják, hogy a királynő nem nagy kedvelője az ékszereknek. A kézimunkákat a szegény nőket gyámloltó egyesületeknél rendeltek meg és ez a kiválón jó szívű valló gondolkodás nagy tetszést és meglepetést kelt a királynőjükért rajongó hollandok közt.

† Telefon a közúti kocsikban. Amerikában, a Saint-Louisban nagyon életrevaló újítást léptettek életbe: a közúti vasut kocsijaiba bevezették a telefont, amelyet azonban nem csak hivatalos értesítésekre használnak a kocsivezető vagy a kaland, hanem az utasoknak is rendelkezésére áll. A készüléket a kocsis hátsó részében helyezik el. A negatív sodronyt a kerekek utján kötik össze a sínekkel, a pozitívot pedig vezetőrud segítségével hozzák összeköttetésbe egy sodronnyal, amely az áramvezető sodrony mellett fut el. Bármelyik utasnak jogában van a telefont használni, és ezért semmit sem kell fizetni. Kipróbálják előbb az újítást Saint-Louisban, azután több amerikai város is alkalmazni fogja.

— **Sarolta császárné ékszerel.** A new-yorki vámhivatalt most arval a drámával összefüggő ügy foglalkoztatja, amely harminchárom esztendővel ezelőtt Mexikóban játszódott le, s amely Miksa császár halálával végződött. Ismeretes, hogy Sarolta császárné akkor, mikor férjének gyászosa sorsa már befejezésre volt közel, már Európában tartózkodott, de ott maradtak Mexikóban renek ékszerai, amelyeknek legnagyobb része a győztes kőztársaságik kezébe került és azóta az államkincstáré lett. Ezeknek a mesés értékű ékszereknek egy részét most *Laredo*n keresztül beempezték *Texas*a és itt eladásra kínálják. A texasi vámhivatal főnökönek feljelentésére az ékszereket árulogató két mexikóit: *Maronci* és *Preca* nevű embereket letartóztatták. Kisebbs-nagyobb gyémántokat, nyakéket találtak náluk, mintegy százezer dollár értékben. A két csempész ellen vizsgálatot indítottak, de úgy látszik, az lesz a vége, hogy az egész ügyet agyonhallgatják.

— **Mindennek vége hat láb föld alatt.** A tízenöt esztendő Bounaparte Napoleon 1784-ben került a párisi katonaiskolába és a szegényes kinézésű kis kadétnek az egekhez közel, a harmadik emeleten adtak szobáskát, amelyet egy másik társával meg kellett osztania. A kaszárnai ridegséggel butorozott szoba meszelt falát az előbbi lakók mindenféle kaszárnámondásokkal firkálták tele, s Napoleonnak is, társának is sok derűs órát szereztek ezek a fali felírások, amelyek közt akadt négy komoly is; saját bevallása szerint nagyon gyakran elmerengett e négy mondás előtt a későbbi hatalmas császár. Az egyik így ílte ez volt írva a falra: *Une epaulette est bien longue à gagner.* (Mily sokáig tart, míg az ember megkapja a vállbojtót). E mellé volt karcolva: *Le plus beau jour de la vie est celui d'une bataille.* (Az egész életben legszebb a csata napja). Azután: *La vie n'est qu'un long mensonge.* (Az élet csak: hosszú hazugság). Legnagyobb betűkkel volt a falba vésva a következő mondás: *Tout finit sous six pieds de terre.* (Mindennek vége hat láb föld alatt). Bounaparte szobátársa, a fiatal Desmagis gyakran el-el nézte Napoleont, amint ez könnyelábadt szemekkel bámulta a legutóbbi mondást s alig mult el nap, hogy ne ismételte volna azt magában félhangosan. Egy déután tanulás közben villogó szemekkel ugrott fel Napoleon a könyvei mellől, sirt és sirkővet rajzolt a falra, a sirkőre ráirta: *Bounaparte Napoleon*, s mikor Desmagis megkérdezte a már könnyező Napoleont, miért ílte egyszerre oly elfogódott, ez réveteg szemekkel csak ismételte: Mindennek vége hat láb föld alatt...

— **Halottégetés Japánban.** A halottégetés már régóta szokás Japánban. *Yamanak* a *tokioi* főorvosnak a párisi közegészségügyi kongresszuson mondott nyilatkozata szerint ezerkészesz esztendővel ezelőtt is égettek már Japánban halottat, még pedig legelőször egy buddhista pap tetemét. 1876-ban rendőrileg szabályozták a halottégetést Japánban, manapság már hét krematórium van Tokióban, illetve a környéken. Yamane szerint az ő hazájában gyorsabban történik a halottégetés, mint Európában; Japánban alig három óra lefolyása alatt lesz hamuvá a tetem. Különösen *Kiotóban* és *Osakában* terjedt el a halottégetés, úgy hogy a holtaknak átlag négyötöd részét elégetik ott.

— **Leleményes felelet.** Egy német zenekritikus kihívta *Pablo Kratzer* hegedűművészt ennek egy becsületsértő nyilatkozata miatt. A hegedűvirtuóz így szolt a nála meglelt párba: *szegedekhez:*

— Mondják meg a doktor urak: eszemágában sincsen, hogy velem megverekedjem. Mert nem álunk egyenlő eséllyel szemben. Ha ő az én kisujjamat ellövi, nem tudok többé játszani, de ő még akkor is irhat kritikát, ha éppen a fejét lőném is el.

Napirend.

Naptár: Vasárnap, november 25. — Római katolikus: G. 25. Katalin. — Protestáns: G. 24. Katalin. — Görög-orosz: (november 12.) A. 24. Al. Já. — Zsidó: Kislev 3. — Nap két: 7 óra 4 percek. — Nyugszik: 3 óra 57 percek. — Hold két: reggel 9 óra 36 percek. — Nyugszik: délután 6 óra 54 percek.

A miniszterek nem fogadnak. Az országos magyar gazdasági egyesület közgyűlése délelőtt 10 órakor a Közlekek nagytérnében. **A magyar papirkereskedők országos egyesületének** alakuló közgyűlése az Eötvös-tér 2-ik szám alatt délután fél 4 órakor.

A Budapest VI. kerületi általános közjótékonykóci egyesület alakuló közgyűlése délelőtt 11 órakor a VI. Aradi-utca 23. sz. a.

A Kiszalud-Társaság Vörösmarty-ünnepé az Akadémia díszterében.

Iparosok oktatása a Nemzeti Múzeumban, Iparművészeti Múzeumban és Technológiai Iparmúzeumban délután 2 órától 4-ig.

Dévid Rérenc emlékünnepé a Koháry-utcai unitárius templomban délelőtt 11 órakor.

Nemzeti Múzeum. Régiségért, nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett tekinthetők meg.

Országos Képtér és Díver-kidállás az Akadémiában délelőtt 9 órától 1 óráig.

Iparművészeti múzeum és iparművészeti társulat állandó bazárja nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig.

Meséggazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Földtani múzeum a Stefánia-uton nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig.

Közlekedési múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9-12-ig.

Magyar kereskedelmi múzeum és hátéipar kidállás a városligeti iparsarnokban délelőtt 9 órától 12 óráig.

Múzeumi könyvtár zárva.

Akadémiai könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 8 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 8 óráig.

Természettörténeti gyűjtemények múzeuma (Múzeum-körut 4. sz.) nyitva délelőtt 10-12-ig.

Technológiai Iparmúzeum nyitva délelőtt 10 órától 12-ig, Iparművészeti múzeum könyvtár nyitva délelőtt 10-12 óráig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. Osztály-utca) zárva.

Mentőegységet helyiségei reggel 8 órától este 6-ig.

Egyetemi füvészkerti az Ulloi-uton zárva.

Allatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos árak: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Kerepesi-ut 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9-12 óráig és délután 3-5 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetés águsításokat is eszközöl) a városligeti iparsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körut 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

New York-kávéházban minden este nagy katonazene.

Hanusz kávéház Király-utca sarkán, esténként a magy. kir. hovédzenekar hangversenye.

Ferenczi kávéház. Csóka nemzeti zenekarának hangversenye.

Tátra kávéház. Király-utca Tordaja női zenekarának hangversenye.

Hasám kávéház. Horváth Jancsi jeles zenekarának hangversenye.

Monopol kávéház Váci-körut 37., minden este Oláh Sándor zenekarának hangversenye.

Foiles Caprice kiváló új műsor.

Somossy Orfeum válogatott műsor.

Union szálloda, díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kerekpár-terem.

Putzer György éttermeiben Deák-tér, minden este Schreier hegedű-hangversenye.

Erdélyi minta vendéglő. Dalszínház-utca, a fővárosi közönség találkozó helye.

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, november 24.

Gabonaüzlet. (A *Budapesti Napló* tudósítójától.) Az időjárás a hét első felében boros volt és a bőséges csapadék az egész országra terjedt ki; ezek később megszüntek ugyan, az időjárás azonban a hét végéig is boros maradt. A hőmérséklet e mellett még mindig tartósan enyhe. A mezőgazdasági viszonyok mindenütt kedvezőek és a vetések is szépen fejlődnek. A vizállás némileg emelkedett.

A külföldi piacok üzletmenetéről még mindig nincs lényegesebb változásról vagy javulásról jelenteni valónk; a hangulat tartósan csendes, a fogyasztás csak a legszükségesebbre szorítkozik és spekulációs hajlam hiányzik, csak úgy, mint előbb. E mellett a készletek mindenütt elég nagyok. Amerikában csak jelentéktelen változások voltak, melyek a mult héttel szemben csaknem változatlan árakat eredményeznek. A látható készletek folytonos növekedésben vannak és buzában a tekintélyes számú 85¼ millió bushell teszük ki. Argentiniából a jelentések kevésbé kedvezőtlenül hangzanak, az elszállítások ismét növekedésben vannak. Az angol piacokon az üzlet e héten valamivel szárdabbban indult, csakhamar azonban ismét ellanyhult és a hangulat ismét nyugodt maradt. Franciaországban csaknem az egész héten változatlanok voltak a jegyzések, a kereslet mérsékelt. A többi kontinentális piacokon szintén várakozó álláspontot foglaltak el; a fogyasztás alig vásárol és az árviszonyok lényegtelen változásoknak voltak alávetve.

Nálunk az üzleti viszonyok kedvezőtlenül fejlődtek. A kereslet az összes cikkekben gyenge és így a forgalom is korlátozott.

Az üzleti forgalomról e héten a következőket jelenthetjük:

Buza már e hét elején lanyha hangulatban indult. A malomok alig tanusították vételkedvet és a különösen waggonarubót álló jó kínálat mellett teljesen tartózkodó álláspontot foglaltak el. Tételbuzák is bőven voltak a piacon és így a tulajdonosok árendeményekre voltak kényserülve. Futlag a hangulat később egyes malomok vételei folytán valamely barátságosabb lett, a nélküli azonban hogy az árak alakulása behatással jelt volna, míg utóbb — a csökkenő határközé altal is bejolyosolva — ismét a lanyhaság kerekedett felül, melynél gyenge és középminőségű áru jóformán el sem volt adható. Finom áru még inkább volt elhelyezhető, habár ez is körül-

belül 10 fillérrel csökkent, míg merkantólaru 15, sőt 20 fillérrel olcsóbban jegyez. Az összforgalom 100,000 métermázsát, a behozatalt 150,000 métermázsát tesz ki.

Rozs csak korlátozottan volt forgalomban. A kínálat aránylag gyenge ugyan, a kereslet azonban szintén mérsékelt és csak kisebb tételek találtak a fogyasztásnál, jobbminőségű áru pedig az exportnál elhelyezést. Az árak, a mult héthez viszonyítva, változatlanok és középminőségű áru 6.65-6.75, finomabb 6.80-6.90 koronáig jegyez helyben és helybeli paritásra. Nyiri származékok csak szórványosan kerülnek eladásra és Debrecen paritásában 6.47½ koronát fizettek.

Arpa (takarmány és hántolási célokra) el volt hanyagolva. A gyárosok készletekkel el vannak látva és tartózkodóak voltak; a hízalók pedig ugyancsak nem tanusítottak különösebb érdeklődést. Tekintettel a gyenge kínálatra azonban, az árvesztésig csak néhány fillérrel szorítkozik és az árak 5.85-5.90 korona korona között alakulnak minőség szerint helyben. Állásokon átvéve, az üzlet pang.

Zab változatlan maradt. A hozatálom elég bővek, míg a fogyasztási kereslet csak korlátozott maradt. Csendes hangulatban ca 4500 mm. kelt el, melyekért szin és tisztaság szerint 5.20-5.5 korona, finomabb árúért 5.65 koronáig fizettek helyben.

Tengeri (új) üzemleg jobb kínálat mellett valamivel csendesebb volt. A tiszavidéki ajánlatok 5 fillérig, a Bácska és Bánát relációja is néhány fillérrel olcsóbb. Helyben és Kőbányán waggonarúrt 4.70-4.75, hajóbból átvéve helyben 4.55 koronát fizettek. Budapesti paritásra novemberre 4.55-4.60, decemberre 4.60-4.62½, januára 4.70 koronáig jegyzünk. A Tiszavidéken 4.30-4.40 korona árak mellett volt mérsékelt forgalom.

Ipar- és kereskedelem.

A vámtarifa reviziója. A budapesti kereskedelmi és iparkamara a kereskedelemügyi miniszter felhívására a nyári hónapok folyamán széleskörű adatgyűjtést rendezett és az érdekelteket a körökkel az egyes árucsoportok tekintetében szaktanácskozásokat is folytatott. Tekintettel arra, hogy Budapestet az iparnak és kereskedelemnek sokféle szakmái jóformán teljességükben képviselve vannak, a kamara arra törekedett, hogy az üzleti köröket az osztrák-magyar monarchia vámterületére érvényes mostani vámtarifának lehetőleg összes tételeire nézve megszólaltassa és azoknak nézeteit és óhajait megismerje. Az adatgyűjtés és szaktanácskozások eredményét, valamint a részletes javaslatokat terjedelmes emlékiratba foglalták össze, amelyet a kamarának legközelebbi teljes ülése után fognak a kereskedelemügyi miniszterhez fölterjeszteni.

A magyar vasművek és gépgyárak országos egyesülete tegnap tartott ülésében foglalkozott az ipartörvénynek a megrendelések gyűjtésére vonatkozó módosítással. Tekintettel arra, hogy ez a törvény már legközelebb szentesítés alá kerül, az egyesületnek pedig annak idején nem nyújtottak alkalmat erre vonatkozó nézeteinek kifejezésére, a kereskedelmi miniszterhez fölterjesztést intéz a hazai gépgyárak érdekében folyó kéréseknek a végrehajtási rendelkezésben való figyelembe vételére. A terjesztés megbeszélésére *Asbóth, Herzog Kálmán* és *Thaly* egyesületi tagokk kértek tel, az ányújtásra pedig *Förster* Nándor elkökött. Szemben azzal a ténnyel, hogy a Kuria egy hazai gyárban előfordult munkásmerülésért a gyárat tette felelősé, noha ez esetben a gyárat semmimégy felelőség nem érthette és mulasztással nem volt valódható, az értekezlet azt határozta, hogy a munkásoknak baleset ellen való biztosításának kérdésével foglalkozni fog s maguk a gyárak által alkotandó biztosítási szövetkezet létesítését tanulmány tárgyalva fogja tenni. Szóba került ezután a kereskedelmi miniszteriumnak a gyári betegpénztárakra vonatkozó legújabb rendelkezése, melyet az érdekelte gyárak magukra nézve sörélmének talának. Tekintettel arra, hogy ez a rendelkezés nem érinti az egyesület által képviselt összes gyárakat, határozatba ment, hogy az érdekeltek a kérdést külön fogják tárgyalni és a követendő lépéseket fontolóra venni. Ezután az egyesület több oldalról érkezett lejelentésekkel foglalkozott, melyek szerint hazai, általában kedvezményezett vállalatok gépészeti szükségleteiket külföldről szerezték be, dacára annak, hogy azokat belöldön épp oly minőségben és árban szerzhették volna meg, s elhatározták, hogy ezen esetek a kereskedelmi miniszternek bejelentessenek.

Vasárnapok. (Vámos és *Brust* hatóságai közvetülök üzleti jelentése.) Az elmúlt héten az első napok forgalma volt az élenkebb, mert a hét végén esőre fordult az időjárás és az üzlet egyes cikkekben ennek hatása alatt ellanyhult. Az árakulások a hét elején különösen tojásnál és vágott libánál volt emelkedő irányzatú, amit azonban az esős, enyhe idő miatt vágott árúnak némi visszaesés követett. A huszilet ment volt nagyobb ingadozástól. Vidéki *markalus* változatlan árak mellett volt forgalomban; hátulja 76-90 fillér, eleje 56-80 fillér minőség szerint. A fogyasztás általán nem nagymértű husneműben és silány ILL rendű husok még olcsó árban sem helyezhetők el. — Borjú hosszan levonás nélkül 80-90 filléres árban lassan fogy. Sertésekben javult a hangulat és pórkölt sertés szalonnával ma 80-84 filleres árak mellett jól fogyott sertés szalonna nélkül 72-76 fillér kilója. — Süldő 20 kilogrammon tel 84-100 fillért, husz kilogrammon felül sulyban 70-88 fillért jegyez. Malacoknak most még nem nagy a fogyasztása. Mai jegyzés 100-120 fillér kilójaért. Birka egészben 70-60 fillérrel van forgalomban. — *Vadfelök* közli szarvas 55-60 fillér, dánvad 86-70 és 110-130 fillér egészben. Vadsertés kilója 80-90 fillér. Szarvas-

fejlett nyul 2.10—2.20 korona, a kibélt és nedves állapotban érkezett nyulak csak megfelelően olesóbb árak mellett értékesíthetők. *Tojásüzlet* irányzata szilárd, különösen prima nagyáru kereseti, melyért az egész héten át 84 korona könnyen volt elérhető, gyengébb minőségű 80—82 koronát jegyez. Meszes tojás 70—71 korona. Az igen kedvező piacoknak azonnali szállítást utján való kibaszalását melegen ajánljuk t. beküldőinknek. — *Vajnak* állandóan jó a kereslete, teavaj bármily mennyiségben könnyen helyezhető el. Prima teavaj kilóját nagyban 2—2.30 koronával értékesítettük. Friss termőszesz 160 vaj kilója 1.60—1.70 fillér. Turó kilója nagyban 20—24 fillér. *Vágot* tudni a múlt heti alacsonyabb árak után áremelkedés állott be és a hét legnagyobb részén át 100—106 filléres árakat küldhettünk t. beküldőinknek. A piac ma ismét lauyhább irányzatot vett fel és 88—96 filléres árak mellett ki-náltak a prima vágot lud kilóját. Hízott kacsá —.96—1.04 fillér; pestyse kacsá 2.—2.40 korona párja. Poulard páronként 1.40—1.80 koronával lassan fogy. — *Élő baromfi* a következő árakon talál elhelyezésre: rántani való csirke 90—120 fillér. I. rendű sütni való 1.80—2.— korona, II. rendű 1.40—1.60 korona, tyúk I. rendű 2.—2.20 korona, II. rendű 1.60—2.— korona páronként minőség szerint. — Hízott lud 7—1¹/₂ K., sovány lud 3.60—4.60 korona páronként. — A *gyümölcsüzlet* a nagy árbőség folytán nyomott árak vannak érvényben. Almából leginkább csak silány II. rendű alma került a piacra, melyre még egészen olesó árak mellett sem akad vevő. Alma és körtelelék közül csak asztrala való válogatott hibátlan ízajalma és fajkorte keresett. Dió métermázsaja 44.—60.— korona. — A burgonyafélék lényegesebb árváltozás nélkül voltak forgalomban: egészséges rózsburgonya 2.80—3.20, sárga 3.20—3.60 korona, fehér 2.40—2.60 korona métermázsánként vagontételekben. Pörkölt sertés, tojás és vaj nagyarányu beküldését ajánljuk.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Buda-peszen* 42.—korona pénzben 42.50 korona áruban, *Bécs*-ben a nyersszesz ára 42.60 korona pénzben, illetve 43.—korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-tóvárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1900. évi november 24. Készlet 1171 darab. Erkezett 750 darab. Összesen 1921 darab. Eladott 1272 darab. Maradt 649 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm súlyban 70—84 koronájig, 230—280 kilogramm súlyban 78—93 koronájig, 300—380 kgr. súlyban 80—93 K.-ig, Oreg nehéz páronként 400—500 kilós 76—88 koronájig, Malac 80—100 kgrig 64—78 korona. A vásár hangulata élénk.

A budapesti gabonátzszde.

Budapest, november 24.

A buzaüzlet ma kedvetlenül nyílt meg és vonatott maradt. A forgalom 16.000 métermázsát tett 2¹/₂—5 fillérrel olesóbb árral. Zárlat felé az irányzat lanya volt. Egyébb gabonafélékben mérsékelt volt a forgalom.

Eladott:

Buza, Tiszavideki: 400 mm. 79 k. 7 K. 62¹/₂ f. 100 mm. 79¹/₂ k. 7 K. 62¹/₂ f. 150 mm. 78.3 k. 7 K. 62¹/₂ f. 100 mm. 78 k. 7 K. 35 f. 100 mm. 77.5 k. 7 K. 40 f. 100 mm. 77 k. 7 K. 40 f. 100 mm. 77 k. 7 K. 40 f. 100 mm. 77 k. 7 K. 40 f. 100 mm. 77 k. 7 K. 32¹/₂ f. 100 mm. 76 k. 7 K. 10 f. 100 mm. 75.5 k. 7 K. 25 f. 400 mm. 74 k. 7 K. 25 f.

Pestvidéki: 100 mm. 79 k. 7 K. 30 f. 100 mm. 78.3 k. 7 K. 32 f. 300 mm. 78 k. 7 K. 42¹/₂ f. 100 mm. 77.5 k. 7 K. 25 f. 100 mm. 77.5 k. 7 K. 15 f. 200 mm. 77.8 k. 7 K. 22 f. 1000 mm. 78 k. 7 K. 22¹/₂ fillér.

Raktári: 1700 mm. 77 k. 7 K. 15 f., 3650 mm. 77 k. 7 K. 27¹/₂ f.

Mindszenti: 2000 mm. 77.5 k. 7 K. 40 f.

Entrepot: 800 mm. 74.3 k. 7 K. 20 f.

Dunai: 1500 mm. 73.8 k. 7 K. 75 f.

Minde három hónapra.

Ross: 500 mm. 6 K. 85 f.

Löhére: 500 mm. 62¹/₂ K.

Készpénzfizetés mellett.

A készára hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktzszde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	50 kilogramm ára		50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig	K.-tól	K.-ig
Tiszavideki	79	7.—	7.15	7.70	7.75
"	79	7.15	7.30	7.70	7.80
"	77	6.50	7.45	—	—
"	78	7.45	7.55	—	—
Fehérmegyei	75	6.95	7.15	7.10	7.35
"	79	7.15	7.30	7.30	7.50
"	77	7.30	7.45	—	—
"	75	7.45	7.55	—	—
Pestvidéki	75	6.95	7.15	7.40	7.50
"	79	7.15	7.30	7.50	7.70
"	77	7.30	7.45	—	—
"	75	7.45	7.55	—	—
Bánsági	74	7.00	7.10	7.45	7.60
"	75	7.10	7.20	—	—
"	76	7.20	7.30	—	—
"	77	7.30	7.45	—	—
Békési	78	6.90	7.15	—	—
"	74	7.05	7.15	—	—
"	76	7.25	7.35	—	—
"	76	7.35	7.35	—	—

Egyéb gabonafélék	Kilós	50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig
Ross uj elárendű	70—72	6.70	6.90
" elárendű	—	6.30	6.30
Arpa " takarmány	60—65	5.75	6.—
" égetni való	62—64	5.50	5.70
Zs " sörözőre való	34—66	—	—
" " " " " " " "	30—41	5.60	5.75
Tengeri " bánsági	—	4.80	5.—
" " " " " " " "	—	—	—
Répece " " " " " " " "	—	—	—
Kéles " " " " " " " "	—	5.—	6.30

A határüzlet folyamán a következő kútesek történtek:

Buza áprilisra	7.45—7.46—7.47
Buza októberre	0.—
Magyar buza okt.-re	0.—
Ross áprilisra	7.16—7.18
Zab áprilisra	5.54—5.55
Tengeri májusra	5.01—5.02.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza áprilisra	7.46 pénz 7.47 áru
Buza októberre	0.— " 0.— " "
Magyar buza okt.-re	0.— " 0.— " "
Ross áprilisra	7.17 " 7.18 " "
Zab áprilisra	5.56 " 5.57 " "
Tengeri májusra	5.01 " 5.02 " "
Répece augusztusra	— " — " "

Délután fél 5 óraker zárul:

Buza áprilisra	7.46—7.47
Buza 1901. októberre	7.64—7.66
Buza magyar 1901. októberre	7.71—7.73
Ross áprilisra	7.16—7.17
Tengeri májusra	5.01—5.02
Zab 1901. áprilisra	5.56—5.57
Répece augusztusra	13.00—13.10

A budapesti értéktzszde.

A mai előtőzszde az utolsó-halasztással volt elfoglalva, mely tekintettel a rendelkezésre álló elég bő pénzanyagra s a fennálló igen mérsékelt terjedelmű engagement-okra, gyors. sima s a multkorizhoz képest változatlan elintézésre talált. A forgalom egyébiránt alárendelt s az árfolyamok csaknem változatlanok maradtak.

A déli tőzszde változatlan külföld behatása alatt gyér érdeklődésnek s elenyésző csekély változásoknak örvendett.

A helyi piac üzletlen volt. A valutapiac változatlan volt. Az előtőzszde nyugodt, de üzletlen.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény ————. Osztrák hitelrészvény 658.——659.25. Osztrák-magyar Államvasut 660.——661.—. Rimamurányi vasut 485.——485.50 korona.

A déli tőzszde tartott. **Jegyzetek:** Magyar hitelrészvény 668.50—669.25. Osztrák hitelrészvény 658.50—659.—. Osztrák-magyar államvasuti részvény 660.75—661.—. Koronajáradék 90.32.—. Leszámitóbank 429.—. Közúti vasut 592.— korona.

Forgalomba került: Hazai takarékpénztár 161.75—162.75. Magyar aszfalt 348.—352.—. Gazdasági gépgyár 200.—210.—. Villamos városi vasut 276.— korona.

Utőtőzszde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 658.75. Magyar hitelrészvény 668.50. Leszámitóbank részvény 428.—. Rimamurányi vasut részvény 485.75. Osztrák-magyar államvasut 660.50. Közúti vasut részvény 596.—. Villamos vasut részvény 276.— korona.

A budapesti terménytőzszde.

A terményüzletben a szezonéri hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 39.—45.—korona, vörös aprözemű 55.—57.—korona, vörös erdélyi ———korona, vörös bánsági ———korona, közepesemű 60.—63.—korona, nagyszemű 67.—70.—korona. Disznózsír: budapesti 61.—61.50 korona, vidéki ———korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki ———korona, városi 4 darabos 49.50—50.—korona, 3 darabos 51.—52.—korona, üstölt ———korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.—15.50 korona 120 darabos ———korona, 100 darabos 16.—16.50 korona, 85 darabos 17.—17.50 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25—14.50 korona, 100 darabos 15.25—15.50 korona, 85 darabos 15.25—15.50 korona. Szilvai: szilvoniái 18.25—18.50 korona, szerbiai 16.25—16.50 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi értéktzszde.

Az előtőzszdén, kedvező amerikai hírekre, az irányzat szilárd. Déli tőzszde azonban üzletlen maradt. Zárlat csendes, változatlan.

Bécs, november 24. (Magyar értékek zárlata.) 4¹/₂-os aranyjáradék 115.10. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 140.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 99.15. Magyar kelti vasuti állami kötvény 117.50. Magyar részmitelő- és pénzültőbank 433.—. Rimamurányi vasut részvény 484.—. Magyar koronajáradék 90.35. 4¹/₂-os Magyar földhezm. kötvény 90.60. Magyar hitelbank részvény 665.—. Magyar nyeregemű kölcsön sorsjegy 187.25. Kassa-oderbergi vasuti részvény 347.—. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar —.

Bécs, november 24. (Osztrák értékek zárlata.) 4¹/₂-os papírjáradék 98.10. 4¹/₂-os osztr. aranyjáradék 115.45. 1380-iki sorsjegy 134.25. Osztrák hitelsorsjegy 399.50. Angol-osztrák bank 270.50. Bécsi bankgyűjtület 467.—. Osztrák-magyar bank 1892. Déli vasut 114.—. Dunagőzhajózási részvény 745.—. Dohányrészvény 285.—. Császári és királyi arany 11.41. Német bankváltók 117.70. 4¹/₂-os ezüst járadék 97.75. Osztrák koronajáradék 93.30. 1864-iki sorsjegy 209.—. Osztrák hitelintézeti részvény 657.—. Unionbank 544.—. Osztrák Lándherbank 408.—. Osztrák-magyar államvasut 658.75. Elbavölgyi vasut 467.—. Alpesi bányarészvény 434.50. 20 frank. arany 19.19. Londoni váltóór 240.70. Bécsi Tramway Litt B. 247.—. Bécsi Tramway Litt A. 240.—. Lipót kohó —. Az irányzat gyengé.

Bécs, november 24. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 657.—. Magyar hitelrészvény 666.—. Angol-Osztrák bank 270.50. Bécsi bankgyűjtület 467.—. Union bank 545.—. Lándherbank 409.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 658.75. Lombard 163.50. Elbavölgyi vasut 468.—. Eszaknyugati vasut részvény 457.—. Dohányrészvény 285.—. Rimamurányi vasut 485.—. Alpesi bányarészvény 435.—. Májusi járadék 98.20. Magyar koronajáradék 80.55. Török sorsjegy 105.—. Német birodalmi márká 117.77. Napoleon d'or 19.18.

Külföldi értéktzszde.

Berlin november 24. (Tőzszdei tudósítás.) Hétvégi födözések következtében a kohó-és bányarészvények teljesen javultak. A harpeni bányarészvényársaság ma közzétett kedvező október havi kimutatása nyomán a bankértékek piaca is javult kissé. Járadékpiac nagyon csendes, vasutak ártártek, amerikai vasutak és Kanada-Pacifik-részvények gyengébbek. A második tőzszdeóránban a bányarészvények nyeregményreállítások következtében gyöngültek. Egyébként a piaca nagyon csendes volt a piac. Zárlat után szilárd. Utímpénz 4¹/₂-os. Nagyszámítottai kamatláb 4¹/₂ százalékos.

Berlin, november 24. (Zárlat.) 4¹/₂-os papírjáradék —. 4¹/₂-os osztrák aranyjáradék 98.—. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajáradék 90.80. Osztrák-magyar államvasut 141.—. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóór 84.85. Magyar vasut beruházási kölcsön 101.—. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 177.60. Altalános villamosági Edison 212.—. Gelsenkircheni 189.50. Laura-kohó 203.40. 4¹/₂-os ezüstjáradék —. 4¹/₂-os magyar aranyjáradék 96.50. Osztrák hitelrészvény 206.50. Déli vasut 26.90. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.50. 4¹/₂-os új orosz kölcsön 96.—. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 94.75. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust —. Harpeni 180.10. Az irányzat szilárdabb.

Berlin, november 24. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* 4¹/₂-os magyar aranyjáradék 98.50. Magyar koronajáradék 90.90. Osztrák hitelrészvény 206.60. Osztrák-magyar államvasut 141.—. Déli vasut 23.90. Eszaknyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy közepén —. Buschthorndorfi 216.50. Orosz bankjegy —. (Utolsó) Lombard —.

Hamburg, november 24. (Zárlat.) 4¹/₂-os ezüstjáradék 97.50. 1860. sorsjegy 134.—. Páris vasut 26.70. 4¹/₂-os osztrák aranyjáradék 98.20. Osztrák hitelrészvény 206.40. Osztrák-magyar államvasut 141.—. Olasz járadék 94.50. 4¹/₂-os magyar aranyjáradék 96.85. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, november 24. (Zárlat.) 4¹/₂-os papírjáradék 98.05. 4¹/₂-os osztrák aranyjáradék 98.15. Magyar koronajáradék 91.05. Osztrák-magyar bank 121.55. Déli vasut 26.90. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóór 204.17. Bécsi bankgyűjtület 118.20. Villamos részvény 129.—. 3¹/₂-os magyar aranykölcsön —. 4¹/₂-os ezüstjáradék 97.55. 4¹/₂-os magyar aranyjáradék 86.60. Osztrák hitelrészvény 206.30. Osztrák-magyar államvasut 140.90. Eszaknyugati vasut 115.50. Bécsi váltóór 84.85. Párisi váltóór 813.83. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 215.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 24. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok január. *Esti forgalom* Osztrák hitelrészvény 206.30. Osztrák-magyar államvasut 140.70. Déli vasut 27.—. Osztrák aranyjáradék —. Olasz járadék —. Laura-kohó 205.30. Harpeni 179.40. Discont 176.60. Alpesi —. Bécsi bankgyűjtület —. Az irányzat csendes.

Páris, november 24. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —. 4¹/₂-os osztrák aranyjáradék 97.95. Osztrák Lándherbank —. 4¹/₂-os francia járadék 100.57. Ottomanbank 533.—. 3¹/₂-os francia járadék 101.85. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut 142.—. 4¹/₂-os magyar aranyjáradék 98.50. Párisi bankrészvény 1085. Olasz járadék 94.95. Francia törleszt. járadék 98.55. Osztrák földhitelintézeti részvény —. Török dohányrészvény 309.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

November 24. A sertésüzlet irányzata változatlan. **A Hízott sertések ára:** I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fátal nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 97—98 fillérig. Fátal közép (páronként 251—320 kilogramm való súlyban) 96—97 fillérig. Fátal könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 91—98 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 200 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 200 kilogramm terjedő súlyban)

feljebb — 12 méter — póstáber — és vámmonteson szállítható! Mintak kiválasztásra, nemkülönböztetve fekete, fehér és színes „Henneberg-selyem” blousok és ruhákra alkalmas 45 krtól 14 fti 65 krig méterenkint. — Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik. **Henneberg G.**, selyem-Zürichben. Cs. és kir. udvari szállító.

— fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli súlyban) 92—94 — fillérig, Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 90—92 — fillérig, Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 88—90 — fillérig.

Sertéslelészám 1900. november 22. napján volt készlet 36.154 darab. — 1900. november 23. napján lehajlított 403 darab. 1900. november 23. napján elszállított 776 darab. 1900. november 24. napjára maradt készletben 35.781 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 24. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Kovács Károly szilágysomlyói kir. járásbírósgát aljegyzőt a székelyudvarhelyi törvényszékhez jegyzővé, Persenszky Miklós szatmárnémeti kir. járásbírósgát irnokot a szatmárnémeti kir. törvényszékhez segédtelekkönyvvezetővé, Tatar Gerő tordai kir. törvényszék díjnokot a felvinci kir. járásbírósgához irnokká, az országos bírósági végzészeti intézetnél megüresedett végzéssegédi állásra, a X-ik fizetési osztály 3-ik fokozatába való sorozás mellett, dr. Benkey Gyula magyarárói gazdasági akadémiai tanársegédét, a vallás- és közoktatásügyi miniszter Vízslay Ernő okleveles tanítót a szolnoki ugrai tanügyi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Hrobarek Julia okleveles tanítónót a mező-bodoni állami elemi népiskolához rendes tanítónak, a honvédelmi miniszter alföldi Mándoky Sándor, a soproni honvédeleirőlakó állományába tartozó honvédet, nagyváradi székesegyházi karkapitány, római katedra honvédségélelkesztése a tartalékban; a nagyváradi itélőtábla elnöke a vezetése alatt álló itélőtábla kerületbe írta Sándor ideiglenes minőségű díjtalan joggyakorlatot ideiglenes minőségű díjas joggyakorlatokká; a dési pénzügyigazgatóság Karácsonyi Gerőt a szamosújvári adóhivatalhoz díjtalan joggyakorlatokká; a veszprémi pénzügyigazgatóság Nagy Lajos vezérnyi lakost a veszprémi adóhivatalhoz díjtalan joggyakorlatokká nevezte ki.

Anyakönyvi kinevezések. A belügyminiszter Alsó-Fehér vármegyében anyakönyvvezetőkké a nagyenyedi kerületbe dr. Vavró László polgármestert, a balázsfalva-városba Munteán Simon körjegyzőt anyakönyvvezető helyettesekké, a mogosi kerületbe Váradi Ferenc segédjegyzőt, a magyarbükös-síbe Bartha Jenő jegyzői irnokot, a magyarierimbe Bójtse Lajos állami iskolai igazgatót, Máramaros vármegyében a szárvászi kerületbe Szabó Lajos helyettes-jegyzőt, a budfalva pedig Takács Benő körjegyzőt anyakönyvvezetőkké nevezte ki és őket Bartha Jenő kivételével a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötéssel való közreműködéssel is megbízta.

Nemagyarosítás. A belügyminiszter megengedte, hogy Pavlicsek Károly budapesti lakos Palugyaira változtatassza vezetéknévét.

Ügyvédi kamara. A pécsi ügyvédi kamara közhírre teszi, hogy Löbl Gyula ügyvédet, Pécs székhelyrel az ügyvédek lajstromába folytatónak felvette.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, november 24.

Az egyesült depressziók Európa nyugati és északi részét borítják, míg a magas nyomás északkeleten van. Ezen-

kívül egy kis depresszió ismerhető fel a Duna-delta környékén.

Az idő a depressziók hatása alatt, tehát Európa nagyobb részében borús és esős volt. A hőmérséklet északkeletről süllyedt.

Nánunk északon és az erdélyi Kárpátokban volt jelentékenyebb és a tengerparton és elvélve az Alföldön kisebb esőzés.

A hőmérséklet kissé süllyedt. *Kihéts:* Hűvösebb és helyenkint még mindig csapadékos idő várható.

UTMUTATO.

Sternberg Armin és Testvére hangszergyár. cs. és kir. udv. szállítók B.apest, VII. Kerepesi-ut 36) Zongora-termek Kosuth Lajos-utca 22. (Károly-körút sarak Zempléni. Megjelenl: MÁGYAR-TILINKO-ISKOLA, melynek segítségével a tilinkón tökéletességgel és alaposan meg lehet tanulni játszani, — minden további magyarázat nélkül. Egyszermind 65 legszébb magyar s más kedvelt darab. Ara 1 frt 50 kr.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Benke Gyula. Központ: VI., Andrássy-u. 5. Magy. kir. szab. osztály sorsajlék foelárústó helye: IV., Koronahereg-utca 11. Közi zálogdíjek: IV., Károly-körút 18.; IV., Koronahereg- és Zsibárus-utca sarkán; VII., Király-utca 57.; VIII., József-körút 2.; VIII., Ullói-ut 6. sz.

Első Leánykiházasítási Egylet Budapestem. VI. ker. Teréz-körút 40—42. szám. Alapítótól 1863. évben. Kifizetett nászajlatok 1892. december 31-ig 1.600.000 frt. Legelőnyösebb feltételek kiházasítási biztosításokra 300 frtól 10.000 früg.

Viz állás.

	Nov. 23.	Nov. 24.		Nov. 23.	Nov. 24.			
	m é t e r			m é t e r				
Ina	Schärding	0.34	0.31	Tisza	M-Szilgót	0.10	0.08	
Duna	Pasztau	1.10	1.06		Telchára	0.31	0.30	
	Linz	1.41	1.46		V-Namény	0.78	0.70	
	Bécs	1.25	1.27		Tokaj	0.30	0.46	
	Pozsony	0.82	0.80		Tisza-Püred	0.16	0.14	
	Komárom	1.65	1.67		Szolnok	0.01	0.00	
	Budapest	1.32	1.42		Csongrád	0.42	0.50	
	Páls	0.22	0.18		Szeged	0.12	0.12	
	Móhács	1.45	1.47		Török-Becse	0.19	0.14	
	Gombos	2.12	2.11		Titell	0.43	0.30	
	Ujvidék	1.45	1.28		Bácsfa	0.32	0.30	
	Pannocva	1.28	2.03		Popolya	0.07	0.00	
	Orsova	1.28	2.49		Bodrog	Zemplén	0.74	0.78
	Magyarfalva	1.25	1.14		Sajó	Zsolica	2.20	2.60
	Zsolica	0.42	0.81		Hernád	H-Némell	0.40	0.40
	Trencsén	0.63	0.68		Bereetty	Marcia	0.21	0.15
	Szered	0.92	0.69		B-Ufalva	0.27	0.27	
	Sz-Gottárd	0.56	0.54		Ceucs	0.44	0.16	
	Sárvár	1.04	0.67		N-Várad	0.18	0.18	
	Győr	1.12	2.25		Belnyos	0.35	0.15	
	Peltau	1.29	1.65		Tenke	0.06	0.16	
	Záhony	0.24	0.00		Gurshono	0.16	0.24	
	Bárcs	0.35	0.38		Borosgyón	0.10	0.14	
	Eszék	1.33	1.38		Békecs	0.12	0.12	
	M-Szerdah.	1.00	0.50		Gyoma	0.34	0.53	
	Zágráb	2.74	1.80		Gy-Fehérvár	0.34	0.32	
	Siszek	0.51	0.60		Branyioska	0.62	0.42	
	Mitrovica	4.58	4.82		Soborsin	0.00	0.00	
	Deés	0.29	0.30		Arad	1.38	1.38	
	Szatmár	0.12	0.13		Mákó	0.30	0.19	
	N-Majfény	1.73	1.28		K-Kostély	0.06	0.04	
	Munkács	0.02	0.02		Kiszétt	0.04	0.04	
	Homonna	0.15	0.10		Temesvár	0.00	0.00	
	Ungvár	0.12	0.12		Becsekerek	0.40	0.40	

TÁJÉKOZTATÓ.

Hirdetmény.
Vasárnap,

e hó 25-étől bezárólag december 15-ig a

Mdm. Berger
cs. és kir. udv. szállító divatter-
mében Harmincad-u. 3. I. em.

naponta 9—11-ig d. e. és
2—5-ig d. u. az összes mo-
delle-toilettek, jaquet-
tek, blouseok, estélyi kö-
penyek és reggeli ruhák;
csupa

**eredeti párisi és angol
darabok**

mélyen leszállított be-
szerzési árak mellett ke-
rülnek — készpénzfizetés
ellenében — eladásra. To-
vábbá a legfinomabb ruhák
készítésére külföldön be-
szerzett nagy árukészle-
tet u. m. brüsszeli csip-
kéket, point less csipke-
ruhákat, mindenféle más di-
vatos diszket, bali kel-
méket, 5 metres franc. és
angol szövötteket, lyoni
selymeket és selyemblouse
maradékokat is a magas uri
világ, illetve urhölgyek
figyelmébe ajánlom kará-
csonyi bevásárlásra.

RIES és BERKOVITS

gépgyára, oxygen és szén-sav eladás Budapest, Kerepesi-ut 66.

Különlegesség: Oxygen- és szikvizgyárak berendezése, szabadalmazott szifon-
fejek és palackok, valamint sörnyomógépek gyártása.

Ujdonságok! **Ujdonságok!**

Cs. és kir. szabadalm.

„POSEIDON“
törv. védjegy. OXYGÉNVIZ-GÉP.

Cs. és kir. szab.

„Non plus Ultra“ gazeuse
palack. törv. védve.

Cs. és kir. szabadalm.

„Oroszlán“ szifonfej
törv. védve.

Abra 58.

Oxygenvizgyári berendezések.
Oxygenszifon palackok.

Abra 60.

Figyelmeztetés!
Fent „Poseidon“ törv. védjegyvel ellátott oxygenviz-gép (abra 60.), mely savanyu (éle-nyes) viz szoda- és ásványvíz gyártására egyaránt alkalmas, a legújabb műszaki tapasztalatok alapján van konstruálva. E készülék szivattyúval, 2 be-ömléssel és 2 szabályozó szeleppel van ellátva, továbbá egy különösen célszerű lánc-rekú keverőkészülékkel, úgy, hogy nem csak egyhuzamban lehet dolgozni vele, hanem a legminimálisabb anyagfogyasztás mellett a legjobb és legerősebb oxygen, illetve szoda, vagy ásványvizet szolgáltatja.

Abra 61.

Figyelmeztetés!
A szabadalmazott „Non plus Ultra“ gazeuse-palack (Abra 61.) azon rég érzett óhajnak felel meg, hogy a gazeuseüveg kicseresíthető golyóval legyen ellátva. A palack alján alkalmazott csavar ugyanis egy kulcs segítségével kinyitják és az így szabadult lett nyílás lehetővé teszi a hibás üveggyalónak eltávolítását és annak helyettesítését más tetszés szerinti anyagból készült golyóval. Így módon a „Non plus Ultra“ gazeuse üveg az éterlen előállított gyártmányok között teljes joggal a legelőnyösebbnek tekinthető.

Abra 59.

Oxygenvizgyári berendezések.
Oxygenszifon palackok.

Óvakodjunk utánzások ellen!

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
 Vasárnap, 1900. november hó 25-én.
 Pollinini Bianchi Bianka mint vendég.
Tell Vilmos.
 Opera 4 felvonásban. Szövegét írták Jouy és Bis. Ford. Nádasckay L. Zenéjét szerz. Rossini.

Személyek:
 Geszler Kornay Mechtal Ney D.
 Mathild Pollinini Arnold Alberti
 Tell Vilmos Beck Rudolf Kiss
 Hedwig Valent Halasz Kertész
 Gemmy Sziágyiné Leuthold Hegedüs
 Walter Szendrői

Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
 Vasárnap, 1900. november hó 25-én.
 Déltűn 2 1/2 órakor, mérsékelt helyárakkal.

A fősvény.
 Vigjáték 5 felvonásban. Irta Molière. Fordította Kazinczy Gábor.

Személyek:
 Harpagon Gabányi Fruzina Györgyné
 Kleant Dezso Simon Kőrösmezeli
 Elize Nagy I. Jakab Zilahi
 Valér Horváth La Flèche Latabár
 Marianna Alszei Klaudia Demjén M.
 Anselm Egessy

A bűlcső.
 Színmű 3 felvonásban. Irta Brieux. Fordította: Gábor Ignác.

Személyek:
 Marsanne Beresényi Csantrel Mihályfi
 Marsanne-nő Rákosi Az orvos Ivánfi
 Girieu Császár Apáca Dömjén
 Laurence Márkus Louise Boros F.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
 Vasárnap, 1900. november hó 25-én.
 Déltűn 2 1/2 órakor mérsékelt helyárakkal.

New-York szépe.
 Operette 2 felvonásban, 6 képbén. Irta Hugh Morton. Fordította Salgó Ernő és Mazai Emil. Zenéjét szerezte Gustave Kerker.

Személyek:
 Fronson Sziklai Cora Margó
 Harry Ráthonyi Kenneth Giréthy
 Kurt Boross Blinkey Palásthy
 Snifkins Mátrai Fifi Ledófsky
 Twiddles Beóthy Gray Blaha S.

Angot asszony lánya.
 Vig opera 3 felvonásban. Szövegét írták Clairville, Siraudin és Koning. Fordította Vazári Odón. Zenéjét szerezte Charles Lecocq.

Személyek:
 Angot Clairette Szoyer Cadet Kunosi
 Lango Margó Buteux Erdős
 Pomponnet Giréthy Vilmos Sarlai
 Ange Pitou Palásthy Louchard Mátray
 Larivaudière Sziklav Huszárzbst Odry
 Trénitz Fűredi Amaranth Láng

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrassy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

Hétfőn, november 26-án, Royalterem.

BURMESTER

Willy hegedűművész hangversenye.
 Jegyek kizárólag Mery Béla zeneműkereskedésében Andrassy-ut 12. kaphatók. Telefon.

Hétfőn, december 3-án, főv. Vigadó nagyterme.

SAUER

Emil egyetlen hangversenye.
 Císek ára: 10., 7., 6., 5., 4., 3 kor. kizárólag kaphatók Mery Béla zeneműkereskedésében Andrassy-ut 12. sz. Telefon.

FOLIES CAPRICE.
 Ma
 Előképek, bemutatja:
Margherita e Giuseppe di Gianotto
LEONÉ DUBAL
 nemzetközi énekesnő.
 Bohózatok:
„Die Hochstaplerin“.
A Knopfloch család,
 és
Ügyvédek alkonya.
 Cigányzene a nagyszerű
 téli kertben.

Vasárnap, december hó 2-án
 a magyar kir. I. honvédezdred teljes nagy zenekara

K. Szerény Gizella asszony,
 a Víg-színház művészjének közreműködésével
VÖRÖSMARTY MIHÁLY
 születésének századik évfordulója emlékére és a
VÖRÖSMARTY-SZOBOR
 alap javára tartja

Népszerű 3. hangversenyét
 a Royal-szálló disztermében.
 Pénztárnyitás 2 1/2 órakor, kezdeté 3 1/2 órakor.
 Helyárak: Számított ülőhely 3, 2 és 1 korona, benmetet a buffeterembe 60 fillér.

Jegyek előre válthatók: Zipser és Könyig zeneműkereskedésében (Andrassy-ut 4.), a Royal-szálló irodájában, Patzik Luza dohánytözsdejében (Szervíta-tér) és Toldy Lajos könyvkereskedésében (II. Fő-utca 2.)

Hétfőn, 1900. december hó 10-én a fővárosi vigadó nagytermében

Rosenthal

udvari zongora-művész hangversenye.
 Jegyek mátol kezdve kaphatók kizárólag Bárd Ferenc és Testvére zeneműkereskedőknél Kossuth Lajos-utca 4. (Standard-palota) és Andrassy-ut 42. szám.

Legkedvesebb Karácsonyi ajándék
 műtermünkben való Platin- vagy Aquarellkép
gyermek-felvételek
 naponta d. e. 10-től d. n. 3-ig.
 Pontos elkészítés céljából
 rendeléseket mielőbb kér
Mai és Társa
 csász. és kir. udv. fényképész
 Nagymező-utca 20. szám, külön e célra berendezett saját házában.
 Gyermek-képeink a párisi kiállításon aranyéremmel lettek kitüntetve.
 Flók műterem: Váci-körút 14. szám.

Zsebórák
 5 évi jótállás mellett
 részletfizetésre kaphatók
Polgár Kálmán
 óras- és ékszer-üzletében
 Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.
 Vidékre aranyezék. bérmentve.

HOTEL „UNION” SZÁLLODA
 Budapest, az Operával szemben, étterem, telefon, villany-világítás.
 Utazóknak kedvezmények.

H. Hagenmacher H. Sörfőző
 Paláczsör
 Szalon Sör
 Maláta Sör
 Gyári Ültetés
 12500 HECTOL ÉRTERMÉK
 Megrendelési helyek: Budapest V. Ká dár-utca 5. Hagenmacher Kőbánya-Hagenmacher Budafok

TATRA NAGYKAVÉHAZ. Családok szórakozó helye
 VII., Király-utca 77.
 Ma és mindennap Torjado remek hölgyzenekar Rosenzweigs
 .. hangversenyez kedvelt karmester vezetésé alatt...
 Külön szobák. Hűdög buffet. Grüner Jacques, kávé.
 Mérsékelt árak.

A NEW-YORK KÁVÉHÁZBAN osténkint
 Souterrainben étterem. **katona-zene.**
 Nyitva éjjel 3 óráig. A legjobb magyar konyha Nyitva éjjel 3 óráig.
 az Erdélyi Mintavendéglőben,
 VI., Dalszínház-utca 8. (az Operaház mellett).

PUTZER pince-éttermeiben Deák-tér.
 Ma és minden este Sándor Pál a perzsa sah által kitüntetett hegedű-
 művész hangversenyez. - Számos látogatásért eszedik
 Putzer György vendérlős.

Zongora
 hangolását kiváló szak-
 munkások által végezteti
2 frtért
 Sternberg Armin
 .. és Testvére
 cs. és kir. udv. hangszer-
 gyár
 zongora-osztálya
 Kossuth Lajos-utca 22.
 Karoly-körút sarok. Zene-
 palota.
 Ugyanott hírneves gyárt-
 mányu zongorák és
 pianók kedvező
 fizetési feltételek
 mellett is kaphatók.

„A párisi világkiállításon a „grand prix-vel” kitüntetve.”

GOLIÁT MALÁTA SÖR

Kiváló üdítő ital és gyógycélokra szolgál
 Ajánlják:
Dr. Korányi és Dr. Kéty
 egyetemi tanár urak.
 Idegbajokban, vészegénységben, emésztési zavarok-
 nál, gyengeségekben stb. kitűnő sikerrel használtatik
 Arak vidékre kőbányai vasút állomásra szállítva
 1 láda 30 nagy palack ----- 17 K. 50 Ft.
 1 „ 30 kis palack ----- 13 K.
 a fogyasztási adót is beleértve.
 A láda és üres palackok 4 hónapig belüli bér-
 mentes visszaadásakor 5 korona visszaszolgáltatik.
 Budapesten kapható minden fűszer- és csemege-
 kereskedés n és poharanként a „Quisiana Automata
 Buffet”-be is.
 Dupla maláta sör és világos márciusi
 sör ládánként 1 koronával olcsóbb.
 Ezen sörök eredeti minőségben hónapokig elállanak
 MEGRENDELÉSI HELY:
Királysörfőző Budapest-Kőbánya.

Magyar tollal írjon minden magyar ember! :
SCHULER JÓZSEF Első magyar acéltollal és tollszár
 gyáranak kitűnő gyártmányai

melyeket hazánkban már mindenütt használnak, felülmulhatatlanok és jóságuknál fogva angol és más gyártmányokkal teljesen versenyképesek.
 Különösen ajánlhatók: Dániel Ernőné 574 szám, 530 szám, 532 szám, 408 szám, 450 szám, 155 szám, 255 szám, 1896 szám.
 Minden papírkereskedésben kapható.

Kérem!
 Tessék próbát tenni az elismert kitűnőségű
„SISAK”-KAKAO-val
 és
„SISAK”-CSOKOLADÉ-val
 Kezességgel a legtisztább és mindamellert legolcsóbb
 hollandi gyártmány.
 Kapható az összes jobb fajta gyarmatára- és osemegős üzletekben.

Színházak, szórakozó helyek.

VIGSZINHÁZ.

Vasárnap, 1900. november hó 25-én.
Délután 3 óraker mérsékelt helyárakkal.

A kis mama.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta H. Meilhac és L. Halévy.
Fordította Fái J. Béla.

Személyek:

Bruck Valentin	Tapolezai	Dubois	Mátráiné
Henriette	Nógrády	Berriquené	Buttkay
Brigitta	Csillag	Arbitragoné	Bálint R.
Saint-Potant	Binari	Polgármester	Kazalichy
Potetné	Berzetei	Hob	Hognár
Rochebardiére	Szerémy	Kertész	Rónaszéki
Daoulas báró	Gál	Piri	Vársányi
Daoulas báróné	Haraszthy	Françoise	Gózi I.
Bernerette	Lenkei		

Este:

Tartalékos férj.

Böhözát 3 felv. Irták Guthi Soma és Rákosi Viktor.

Személyek:

Bukovics	Gál	Dorothy	Vársányi
Teréz	Nikó	Hólyag Tóni	Hegedűs
Timár Zoltán	Fenyvesi	Popovka	Szerémy
Eva	Lenkei	Ponty ur	Rónaszék
Csillám Olivér	Góth	Fruzsina	Makróczy
Prencsán	Vendrei	Oszkár	Gyöngyi

NÉPSZINHÁZ.

Vasárnap, 1900. november hó 25-én.

D. u. 2 1/2 óraker, berleten kívül, mérsékelt helyárakkal.

A görög rabzolga.

Operett 3 felvonásban. Szövegírtá Owen Hall.
Fordította Makai Emil és Pásztor Árpád. Zenéjét
szerzette Sidney Jones.

Személyek:

Antonia	Bojár	Diomed	Raskó
Iris	Hegyi	Silvius	Szerdahelyi
Homponius	Németh	Manlius	Ujvári
Holiodorus	Kovács	Loilius	Nagy
Aspasia	Bárdy	Curius	Delli
Archias	Kenedich	Melanopis	Izsóné

Este:

Blaia Luja asszony mint vendég:

Asszonyháború.

Énekes bohózát 3 felvonásban. Irta Gerő Károly.
Zenéjét szerzette Barna Izsó.

Személyek:

Pataki Helén	Blaia L.	Flóra	Siposné
Margit	Fedák	Dajbukát	Ujvári
Csizik Karolin	Krecsányi	Köcsög	Kovács
Csörgő	Szirmai	Dudás János	Vidor
Daura Géza	Tollagi	Anna	Amon
Zatocsil	Horváth	Erszók	Vidorné

URÁNIA SZINHÁZ

Vasárnap, 1900. november hó 25-én.

D. e. 10-kor és d. u. 4-kor mérs. helyárakkal.

Páris 1900-ban.

Irtá: Salamon Ödön.

Este:

Khina.

Irtá Weisz Róbert.

Kezdeté 7/8 óraker.

Péntek, december 14-én, Royalterem

Alberti

Werner daléneke. Jegyek kizárólag Mery Béla zenemű-kereskedésben Andrássy-ut. 12. Telefon.

Somossy Múlató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Fanzánnyítás 7-ker. Az előadás kezdete 8-ker.

Ma vasárnap, két nagy előadás,

délután 1/2 óraker

nagy gyermek-előadás

télelyárakkal, egész új családi műsorral.

Délután 4 óratól kezdve a téliker kávéházban zene,

Munczy Lajos zenekara hangversenyez.

Este 8-ker: ~~2~~ nagy előadás.

Bámulatos mutatvány!

Csak néhány napig még!

Juno Salmo

a modern Orpheus.

S. A. MEDWEDEFF,

a legjobb orosz ének- és tánc közlök-csoport.

Ugyint az összes kitéző művészek.

Jegyek elővételben a Somossy Múlatóban, főzede Andrássy-ut 38. és 26. és Weiss A. nagyüzésdjében, Károly-körút 26. szám.

Előleges jelentés!:

1900. december hó 1-től kezdve

FREGOLI!!

Utazó hivatalnokot

keres

állandó alkalmazásra

a Yost írógép-részvénytársaság.

Brutto javadalmazása 9000 korona. C-akís oly feddhetlen jellemű és multu nóttlen urak jelentkezzenek akik saját költségükön való hat heti kiképzetésnek alávetik magukat. Megkívántunk: kellemes külső, kiváló intelligencia, valamint a magyar és német nyelven való teljes jártaság.

Írásbeli ajánlatok csak f. évi december hó 1-én személyesen nyújthatók be d. e. 8-12-ig d. u. 2-3-ig a Yost írógép-részvénytársaságnál, Newyork-palota.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztériál.

83931/1900. számhoz.

Árlejtési hirdetmény.

A budapesti magy. kir. tudomány-egyetemi I. és II. körbonctani intézetnek a VIII. kerület Mária-utca 37., 39., 41. és 43. szám alatt, illetve 5498, 5499, 5502 és 5509 helyrajzi szám alatti telken levő épületére való ráépítése, illetve átalakítása alkalma ti teljesítendő.

I. Bontás, föld, kőműves és elhelyező munka	51438.75 kor.
II. Kőfaragó munka	4735.—
III. Vas	3877.—
IV. Acs	8217.—
V. Bádogos	6518.50
VI. Palafedő	3450.—
VII. Szobrász	1901.—
VIII. Asztalos	9808.—
IX. Lakatos	5303.50
X. Mázoló	9507.50
XI. Úvegező	2496.—
XII. Szobafestő	4544.—
XIII. Padlózó	6272.—
XIV. Kárpitos	1969.20
XV. Kályhás	176.—
XVI. Cement, keramit, aszfalt és csempesorítás	42186.—
XVII. Vízvezető- és csatornázó munka	23191.—
XVIII. Központi forróvízfűtés és szellőző munka	28781.—
XIX. Világító és ipari gázvezető	12459.87
XX. Villamos bevezető és jelző	1747.—
XXI. Falmázoló munka	4400.—
Összesen	233.051.32 kor.

vagyis összesen 233.051.32 koronával előirányzott munkák elkészítése, illetőleg szállítása iránt a következő feltételek mellett nyilvános pályázat, illetőleg árlejtés hirdetik:

1. Az árlejtésben részt vehetnek mindazon szakértő hazai iparosok, vagy vállalkozók, kik üzletük gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak.
2. Ajánlat az összes munkákra tehető, vagy egyes munkacsoportra, vagy pedig egyenkint külön-külön.
3. A készített munkákra vonatkozó ajánlati minta, valamint a kitétt egységárrakkal ellátott költségvetési kivonat a vállalkozók rendelkezésére bocsátatik és kötelesek mindkettőbe a százalékos árengedményt, vagy áremelést, valamint a végösszeget ugyanolyan módon, mint betűkkel kiírni. Csak azon ajánlatok fognak figyelembe vétetni, melyek a kiszolgáltatót eredeti ajánlati ívekben és költségvetéseken tétetnek.
4. Távirati uton küldött, vagy utóajánlatok nem vétetnek figyelembe.
5. Az egykoronás bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok legkésőbb 1900. évi december hó 3-án déli 1 óráig a vallás- és közoktatásügyi magyar királyi minisztérium segédhivatali főigazgatójánál nyújthatók be. Később érkezett ajánlatok nem fogadtatnak el.
6. A beadott ajánlatok a vallás- és közoktatásügyi magyar kir. minisztérium kebelében V. kerület Vadász-utca 23., III. emel. 13. ajtó az 1900. évi december hó 4-én déli 11 óraker nyilvánosan felbontatnak.
7. Tartozék ajánlattevő vállalkozók az általános vállalati feltételek 6. §-ában megszabott 5%-nyinak megfelelő bányapénzt, az ott körülírt módoszatok és kikötések mellett, a budapesti IX. kerületi magyar kir. állampénztárnál az ajánlat benyújtása előtt letenni s az erről szóló nyugtát az ajánlatához csatolni.
8. Fentartja magának a minisztérium azon jogot, hogy az ajánlattevő vállalkozók közül a jutányosság szem előtt tartása mellett a munka kivételével és végrehajtásával azt a vállalkozót bízza meg, ki a jó és helyesen készített munkák teljesítése iránt már eleve is a legjobb biztosítékot nyújtani képes.
9. A munkákra vonatkozó általános és különleges vállalati feltételek, valamint a jóváhagyott kiviteli tervezetek és költségvetés **Kiss István** tervező építész irodájában (Budapest, VIII. ker. Baross-utca 30. sz., III. emelet 19. sz.) naponként d. u. 3-6 óráig megtekinthetők és ugyanott fognak a munkakivonatokat és ajánlati mintákat a jelentkező vállalkozóknak kiszolgáltani.
10. Az építő és átalakító munkák az ajánlatok fölötti döntés után azonnal megkezdendők s oly erővel lesznek folytatandók, hogy a magasztandó 2 számrész 1901. évi április hó 30-áig véglegesen betörtözessék s az egész épület 1901. évi augusztus hó 15-ig teljesen készen a használatnak átadható legyen.

Budapestben, 1900. évi november hó 19-én.

A „BUDAPESTI KÖZIGAZGATÁSI ÜGYNÖKSÉG“

VII. ROTTENBILLER-UTCA 66.

Ügyvivő: SZEKULA HUGÓ.

Eljár mindenem közgazgatási ügyekben, úgy a minisztériumok mint a fővárosnál, nyilvántart és megszüret katonal, házassági engedélyeket és egyéb ügyeket, elfogad megbízásokat a jelzalog intézetek és bankoknál folyamataiban levő ügyek eredményes megszüretésére.

Gyors elintézés!

Olcsó díjszámítás!

Logtanácsos rendelkezésre!

Távolság nem akadály!

Egy mintakabát beküldése elegendő, hogy megfelelő ruhát szerezzem. Képes mértékvetélti utasítás bérmentve. Meg nem felelőért a pénz visszadatik. Rothberger Jakab, cs. és kir. udvari szállítónál, Budapestben, IV. Váci-utca 6. Használt ruhák újra becséreltetnek és a legmagasabb árban beszámítanak.

Remek ajándék

10 frtért!

Egy teljes hasonló olajfestményű arképet, bármely fénypék után, részletfizetésre is szállít

Neuman J.

festő

Budapest, VIII. József-körút 14. sz.

Épp most jelent meg

SEEFFELNER J. L.

cs. és kir. udv. szállítónál

BUDAPEST, IV., Váci-utca 20. szám.

L. Dilettáns munkák árjegyzéke.

Zámone, bronz, fa-, bégűző-, bőr-, üveg-, fénykép-, Gobelin és Gouache-festészet és üvegfestészet utaztat.

Bárkinek ingyen és bérmentve.

Névköltsétkel minden hástartás, szálló, vendégio és kávéház számára.

KHINAEZÜST.

6 drb	evokanál frt 4.50	12 drb	evokanál . . .
6 drb	evovilla . . .	12 drb	evovilla . . .
6 drb	asztali kes . . .	12 drb	asztalköcs . . .
6 drb	éveskandó . . .	12 drb	küvetkanál . . .
1 drb	lévesméro . . .	1 drb	lévesméro . . .
1 drb	tejméro . . .	1 drb	tejméro . . .

kezeséggel valódi örökös fémár marad, tömör

acélüzemű szel a védjeggyel: China I.

1 egész készlet vételénél selyem kassza ingyen.

Utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése mellett.

Nem teztész esetén kötelezem magam, hogy a vételári

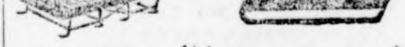
számnál készpénzben visszafizetem.

SPUTZ ARMIN, BÉCS, IX/1, Rossauerlande 15.

Képes árjegyzék 10 kr. bányagazd. beküldése ellenében bérmentve. — Közlök I. kártyakatal. és névköltsétkel 50 kr. bányagazd. beküldése ellenében bérmentve.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb

PAP IAN P'AP IAN P'AP IAN

1 szobahelyes vasgép 3 db	frt	1 acél szőtrany ágybatót	fr
1 rongy pelenka . . .	10.—	1 tengorfül matrac	4.50
1	1.50	1 ágy	5.—
1	2.—	1	12.—
1	3.50	1	3.—
1	4.—	1	1.50
1	5.50	1	4.50
1	6.—	1	12.—
1	7.—	1	2.50
1	8.—	1	1.—
1	9.—	1	0.50
1	10.—	1	1.50
1	11.—	1	0.50
1	12.—	1	0.50
1	13.—	1	0.50
1	14.—	1	0.50
1	15.—	1	0.50
1	16.—	1	0.50
1	17.—	1	0.50
1	18.—	1	0.50
1	19.—	1	0.50
1	20.—	1	0.50

GICHNER JANOS

paplan, matrac és kárpitosaru grános, szőnyeg, függöny, vas-

bütor stb. nagy raktár

Budapest, VII. Erzsébet-körút 20.

Árjegyzék kivantra ingyen és bérmentve küldök. Védők meg-

Oszt. cs. és m. kir. udvari csokoládé gyárak KÖLN és POZSONY.

Stollwerek-tele

csokoládé és sasjegyi-kakao elismert legjobb minőségű. Mindenütt kapható.

Millió betegnek e szer már segített.
Kifolyások ellen
A **SCHEIDER-féle Santal-Capsulák** a leghíresebb 8 nap alatt teljesen kigyógyítanak (uraknál és nőknél mindennemű húgyúti betegségeket, egyszerű fertőzést, hólyaggyógyulást, magömlést, fehérvérítést, idegbeszéd, anyaméhgyógyulást). E csopók hatékonyan feloldják a húgyúti kőket. Egy doboz ára 5 korona. Öreg, makacs betegségnél egy doboz 8 korona bérmenő. Egyedül kapható posta úton: **Schneider József** gyógyszerésznél, Resicza, Fő-utca 105. (Délma-gyórsz.)
Székfűrésztől mentes történet.

Polgár Sándor
m. kir. szab. nyert orvos mű és külső kezelés
BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 50. sz.
Ajánlja dunsz felszerelt rakétát saját gyártmányú orvos-sebészeti és betegpolgári tárgyakban.
Saját találmány, m. k. szabadalmaz. Polgár-féle **sérvkötő**, **hasköti, gőcsér elleni gumiharisnya, orthopaediai készítmények, műlábak kezelt stb.**
Valódi francia különlegességek **F. Bergerand** fia pártól gyártható.
Készítenek képez Arany-Érd. díjazás és bérmentes

Kereskedők! Iparosok!
rendeljenek meg Baekay M. Tivadar **Vegyészeti titkok**
című, most megjelent vegyészeti kézikönyvét.
Ezen könyv segítségével bármely par vagy dízel jövedelme többszörösen növekszik. Tanítás nyomatékos tekintélyes összeg tekerhet meg minden háztartásban. Megszerzése bármely fűrészfal alá egytűnek a legmeglehetőbben ajánlható.
A könyv 2 korona 50 fillér kedvezményes áron megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatásában.

Titkos betegségek szakorvosa
gyanút, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást óhajtó szenvedőknek, 20 éves kórúai és magán-gyakorlati tapasztalatainak fogva legjobban ajánlható
Dr. CZINCZAR J.
egyetem. orvosnődr
gyógyít férfiaknál és nőknél foglalkozási závar nélkül mindenem bármely rész kioldás
Nemi betegségeket
ugymint **hugycsőfolyást, hólyag- és vizeleti bajokat, bujakóros sebeket, syphilit, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmagasabb borberegségeket és szépséghibákat, továbbá**
Nemi gyengeségi állapotokat (impotencia)
meglehető biztos eredménnyel gyorsan a legjobban módon.
Rendelő-intézet: Budapest, VII. Kerepesi-ut 14. sz. I. e.
Rendelés: délelőtt 10—4-ig, délután 6—8-ig.
Külföldi váróterem. Külföldi be- és külföldi Lovalek régióit választ.

Az egész test megszabadul a kóranagyoktól, a vérkeringés szabályozódik és az idegek megerősödnek, ennél fogva utóbajok ki vannak zárva.
Titkos betegségeket
Ideg- és nemibajokat borberegségeket, vérhajókat és gyengeségi állapotot impotenciát, sok év óta biztos sikerrel gyógyít
Dr. Palócz I.
orvos, kórhist. specialista.
Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.
Rendelés 10—5-ig és este 7—8 óráig.
Külföldi férfi és női osztályok. Levélre kimerítő válasz. Gyógyeszközökről gondoskodik.

Sürgős!!!
Mintán kizárólag magyar gyártmányú cipőket készítek, kérem bizalmas érdeklődésem b. pártfogását. Minden nálam vásárolt cipőnél ha a b. feloldásért a vállalkozó. Kérem egy próbavásárlást tenni, mely ha nem felel meg, azonnal nyitványozom költségen magam, hogy saját költségem visszavesszem és a pénzt minden levonás nélkül visszadom.
Férfi vízköcsög egy darabban 3.-
Férfi víz b. cipő, erős kivitelben 3.50
Valódi borjúbőr fűzős cipő vízszigetelővel 3.50
Feszítőcipő orvoslakkal, dupla talppal 4.-
Buzgárfejtű, háromsoros talppal 3.50
Orvoslakk, fűzős, meleg bélelésű, elegáns 4.20
Valódi bagaricszema egy darabban, vízszigetelő háromsoros 3.50
Erdélyi fűzős (falni) eszma, csuklóig bőrbortással, de- 7.-
róccal bélelt térdig.
Daróc-eszma b. borjúbőr, meleg kivitelben 4.-
Női zörgő- b. borjúbőr, erős, meleg bélelésű 3.-
Feszítőcipő borjúbőrfejtű, erős kivitelben 4.50
Erdélyi posztócipő, báránybőrfejtűvel, prémővel szegve 4.-
Mértéknek elugró, ha harisnyában a láb talpa egy papírra rajzolható. Kérem árjegyzéket több szék árval, melyet ingyen és bérmentve küldök.
AGULÁR DÁVID fia BUDAPEST, Deák-ter 6. sz.

HAZAI IPARTERMELŐK ISMERTETŐJE.

Ruházati ipar.
Legjobb egyenruhák, legcsébb díszöltönyök, legcsébb libériák, valódi olasz vivószeret, Tiller Mór és Társa cs. és m. kir. udvari szállítóknál Budapest, IV. Váci-utca 35. szám.

Szombathelyi magyar pamutipar, Doctor Hermann S. Szombathelyi Gyárt nyers, fehérített és színes pamutrukat.

Első magyar pamut-tesztörés balata hajtosít-gyár. Levy James, Pozsony. Elsőrendű szin-borszajak, pamut- és kenderfelhasználó-szajak.

Gyapjuszövő szövetkezet, Nagydisznó. Legjobb halinapostó, lábpokrók, lábszöngy és katonatarkó gyártása. Megrendelések a nagydisznói gyapjuszövő-szövetkezet árúszaki raktárához, Temesvárosi intézőndő.

Wolfner Gyula és társa gyapjamos Ujpesten.

Gép ipar.
Róok István Budapest, IX. Soroksári-utca 24 és Kelenföld. Gőzgépek, gőz-kazánok, szivattyúk, hűtők, jéggépek, vízmű, gézmalmi, gőztöltő, olajgyári- és borszári berendezések.

Boschorner A. M. és fia, m. kir. udvari mű-őröntök, Budapest, VII. külső Váci-ut 119. Erőcentvények, disztribúciók és szoboröntvények.

Herczeg testvérek rész-áruháza Pécs.
Uj! Uj! Uj!
„**PLUTO**”
Herczeg-féle szabadalmazott Arnyfélszékbeveték
Elsőnyei: 1. Nékülözi a vizet és mégis tisztá. 2. Nem fagyhat be. 3. Nem töltődhet be. 4. A puccógör vízzel való megtelése ki van zárva. 5. A falak nem szenvednek a víz által. 6. Javítás évekig nem fordul elő. 7. Teljesen zárt, azért használatánál léghuzam nincsen. 8. Teljesen huzmentes (szagelzárolva). 9. Könnyen szállítható. 10. Díszes, szép kiállításra alkalmas. Ezen szerkezet minden más használatban levő árnyfélszékénél is könnyen alkalmazható és elköltözésnél szintén elfávó ltható.
Kühne E. me-őrdarzsági géppálya Mosonban. Fő-raktár: Budapesten VI. Váci-körút 57/a. „Hungaria”-Orli”- és mindennemű gazdasági gépek.

Ganz és társa vasöntő és géppár részvénytársaság Budapest, ajánl: Gépkelet közén vagy éreket lejtésére; keresztelések és kerékeket; köröntésű hengereket és golyós zúzó-malmokat; Hengerezéseket és egész malomberendezéseket; Gépkelet papír, farost és cellulose gyártására; Turbinákat; Gázmotorokat; Criotics kapcsolókat és dinamó méreteket.

Varrógépek, Kerekpárok. Az első magyar varrógépek és kerékpárgyár részvénytársaságai, Budapest, X. Tiszvizi-telep.

Seltenhoffer Frigyes fia, Sopron. Harangok, vas haranglámpák, tűzoltó felszerelések, kutak, szivattyúk.

Hirmann Ferenc fém-öntő és óráru gyár. Budapest, VII. Csányi-u. 9.
Miklóssy-féle acélműgyár Pélsuc. Gyárt mezőgazdasági, bányászati és vasuti szerkeszmoakat. Árjegyzék kéréndő.

Faipar.
Az Apatinikosarfonók szövetkezte, mint az „Órszagos központi hűtőszövetkezet” tagja, készít mindennemű kosárukat és butorárukat, mint egy- és kétfeloldású kar-Posarakat, piaci-kosarakat, kézi-bőröndöket, virágkosarakat, virágasztalokat, munka-kosarakat, munka-álványokat és kezeltálat a legmososabb kivitelben; továbbá kerli-szeket, fiúkeket, zsálykeket, padokat, asztalokat és egész szababerenendezéseket bambuszból; gyermek, ülő- és babakocsiakat, papir-kosarakat és utazóbőröndöket. Nagy választék. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Építő ipar.
Benzonur testvérek cementgyára, Magyarorszáon (Zemlinnengye) készít portland- és roman cementet kitűnő minőségben.

Nenschloss Károly és fia Budapest, VI. Andrássy-ut 19. Gőzfűtésretelep: Budapest, Szepes-Remete, Gerbelye, Bodoka, Gyula, Topletz, Pula- és keményfaból fűrészelt anyagok.

Nenschloss Ödön és Marcel Parkétygyár, észület és építési vállalat, Budapest, felső-raktár 10. Aláandó nagy készlet mindennemű egyszerű és díszes parkétákból és puhafapadlatokból.

Papir ipar.
Spiegel Vilmos és társa papirgyára, Keszten. Készít minden minőségű legészárított és morított csemagoló papirt, szines- és egyoldalt simított papirt és papirlemezt.

Kanitz C. és fia Budapest, V. Vadász-utca 28. Ujleti könyvek, miselő-könyvek, rajtombók és iskola-füzetek.

Első magyar acéltróttól, tollszár- és indigo másolópapirgyár. Schuler József, Budapest, Gyártelep és róda VI. Dalnok-u. 26. sz. Gyárt vegyi osztályában: Fényerőző negatív és pozitív másolópapirt és vészment. Szabadalmazott indigó és szines másolópapirt. Rajzmasolópapirt és olajlapokat. Fénymásológépek azonnali eszközölésnek: egy □ méter negatív 1 kor. 30 fill., pozitív 1 kor. 70 fill.

Kunoss Vilmos és fia Budapest, VI. Teréz-körút 38. Hangjegyzetkészítő intézőndő, könyv- és könyvmű, cílenfűzési és menetjegyek, váms- és helypénz bárcák tomes gyártása.

Betűöntőde.
Első magyar betűöntőde részvénytársaság Budapest, Dusswffy-utca 32. sz. Poljton ds raktári tart magyar, német, horvát, szorb, román, osz és bolgár ökeztői könyv- és címírásokban. Körretek, kizárasok, különféle ékítőmennyek és egyéb nyomdai felszerelvényekben. Róziánia-gyártás. Mechanikai műhely. Galvanoplasztika. Tömöntőde. Olomvár. Telefon 23—70.

Hangszer ipar.
Thék Endre egyedüli magyar zongoragyáros. Budapest, Üllő-ut 66. hol nagy választék áll a t. köztársaság részére, különböző bel és külföldi fannemeből, német, francia és angol gépzettől a a legmososabbinó jóállás mellett. Raktárak vidéken is.

Műszerek.
Polgár Sándor, m. kir. szab. nyert orvosi mű- és köztársaság. Budapest, VII. Erzsébet-körút 50. sz. Jótányosan beszereshetők „hazai” saját gyártmányú orvosi- és háztartási, ortopaediai-készletek, mű-láb, műkez stb. betegpó-láshoz szükséges eszközök és tárgyak. Kepes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Testgyenyosztési mű-intézet. Fám- és järegek Hessing-rendszerű mű-műltűzők, műkezek-műlábak stb. haskülék elhizas és vándorvose ellen, gőrsér-haristnyák, keszesség mellett készíttelők KELETI J. orvoscsebszi műszerek gyárában, Budapest, IV. Kerekesi-utca 17. Aláandó nagy raktár irrigatorokban és bűkben. Kepes árjegyzék ingy n.

Agyag és üvegipar.
Első magyar chamotte és agyagárnyár, Deutscher Bertalan, Losonc. Tuzali nyers agyag, quarz és homok; éregett töltőgő, quarz, chamotte- és dynas-téglák; alagesövek.
Lóderer Márton, Első (Bismarck). Tuzali (csmalm) tegla, díszteglák piros és fehér, alagesövek, gyári kemény teglak, francia hornyolt téglocserép, kütűnő mész.

Kóth Miksa üvegfestőszeli műterme, Budapest, VIII. Kender-utca 24.

Bányászat és kö-hászat.
Magyar általános kö-szenbánya részvénytársulat, Budapest, V. Erzsébet-ter 19. Bányák: Putnok, Sajó-Szent-Péter, Tala.

Salgótarjáni köszenbánya részvénytársaság Budapest, V. Erzsébet-ter 16.

Vegyészeti ipar.
Wertheimer és Frankl Budapest „Excelsior” párkölti kávé és fűgőké. Gyár: VII. Csengery-utca 13/b. Főraktár: V. Nagyköruna-u. 11.

A Müller testvérek-féle hazai gyártmányú iró- és másoló-tinták, tusok, vegytinta, pecsétvíz, mézgaoldat stb. a legjobbak. Kaphatók minden papír- és írószerkerkedésben.

Legjobb minőségű svéd-tajta gyujtó az Emke-gyujtó, minden részében magyar gyártmányú.

Temesvári gyujtógyár részvénytársulat. Magyar gyártmányú tengerentúli termékek: kábi (marpat) természetes pálmák, sircokosorok pálmágból készülttá, parafa és nyírtákról készült stb. különlegességek gyártása. Fodor Józsi I. Szabadka.

Élelmi szerek.
Littke L. cs. és kir. udvari szállító poszbor-gyártelpe, Péca.

Kőbányai polgári sör-főzde részvénytársaság vendéglője Budapest, Kőbánya. Városi Iroda: VIII. Népszínház-utca 23. sz.

Weisz Mór és Társa I. gyulai cognac és likör-gyár, törkői és pálinka-főzde Gyulán (Eékes megye). Mindennemű gyümölcsből párolt szeszcs italok, cognac, szivórium, likörök és umok.

Bőr ipar.
Wolfner Gyula és társa bőrgyár Budapest Gyár: Ujpest. Iroda: VII. Károly-körút 3. Lő-, juh-, gőpszi és kispabőr, talp-, blank-bőr, hajtó-, varró- és kötőszajak, hadfelszerelési cikkek.

Entor ipar.
Thék Endre műbutorasztalos Budapest, VIII. Üllő-ut 66. Saját és idegen rajzok alapján bármely ízlésnek megfelelőleg készít a világ bármely faneméből butorakat a legmososabbinó jóállás mellett.

Tornatermek teljes berendezést és felszerelést vidékre is, elvállal a legelőnyösebben Seffer Antal ipartelepe Budapest IV. Károly-utca 1, boltszám 12. (Központi város ház épület) Árjegyzék kívánatra ingyen.

Hirschler-féle szék-gyár Budapest, VIII. Baross-utca 136. Telefon 5—12. Nagy raktár és választék minden fajta ebédizékben a legegyszerűbből a legfinomabb kivitelig, e.ész bórthuzavalt, bőrféttel, valamint nádulással. Legjobb kivitel. Kizárólag saját gyártmányú.

